

LUKE Yesunomo Lukeyo Wia Mekaneya

Lukeyo Yesunomo Tiopilasine

Wia Mekakaneya

¹ Kamo koni ali Tiopilasi neke i boku wiane mekakakuno, yakamene. Padele padele toto pakeke Akolaliyo taatekoa tanemo pade alikitame dika dika wa wete wia mekoa enekala taneya. ² Nipa Yesuyo tititikakome toma yakale enema yakene-kitame Yesunomo toto olaukama yakete okoi toa wia mekakala taneya. ³ Noanumeka enika enile-kama titianeta laigoane wedetekoane pitiane yakama nokouya tekene neke takoane i i wane wiane mekakene uku. ⁴ Pade-kitame ne wete olaukakoimo-kiti etene inapa nimini akedeki wa neme wene toa wane ni tuku.

Yone Opiatekamo Edelo Agome

Sekaraia-pala Toawe Akeneya

⁵ Erodeyo Yudea ta yopia meane-pete Akolalike lodo yotokoai tane ago pade Sekaraia Abaia ti yatene ago eida eni take meaneya. One natonopa Eronoke tagene atoa Elisabesi wa ibini akeneya. ⁶ Sekaraia adona Akolaline leneke wene kiyu akeneya meapa Yu yenane totonoka Ali Munoyo ile tamene ile tamene wa yametane agaleka tagameneya mea epetekaneya. ⁷ Tiobali atoata

tokome Elisabesiyo mati opiamele toamokale ada atueta pa meaneya.

8-9 Wa padepete Akolalike lodo yotokoai tane yatene-kiti tutu tutu wa yotokama nekene toa Abaia time lodo yoa meatekoi oi nokale one time tadu toa enetekoa ekete opi i ago nekepeteno, lodo yotokapa wa takakoli Sekaraia tobou losu yapuke pome lodo yotokapaneya. ¹⁰ Einata einapete palima keneya padeya Akolalike kalono takoa lodo yotane-pete ali atoa akolono oboa nekete Akolali kowitoa kakeneya. ¹¹⁻¹² Nitikakoa Akolaliyo moa wetekane edelo agopa Akolalike palima keneya padeya lodo yotokoai taneta ni-mini yono lono eida nome kakale Sekaraiayo enekome wene kainya pianeya tokome pitime tuaneya kakeneya. ¹³ Nitaneyake edelo agome okome okome piti moamea. Neme kowitike okamo Akolaliyo yateka tokolo neke atue deya Elisabesiyo neke mati opikademe tokono, eni mati opikalepa Yone wa ibini amene. ¹⁴ Eni mati opikete wene yapekale kolotine meoi. Ete ali atoa peya matiyameka ke wa wedikoa meoi. ¹⁵ Eni mati tubettoa kakomepa Akolaline leneke ibini akene ago kawademe toko. Nitikagome gerepi po ku ueka leau akateko ueka nakile toamoo. One ninane tepene meaneya Epetane Yomini oneke awinokome tepene lobutua tagatapeoo. ¹⁶ Iserele yatene ali atoa peya mati kini Ali Muno Akolali tewitikoa wawa pekene-kiti einagome oto toa moo. ¹⁷ Nipa telekago Akolaline agale papete toawe akane ago ilaidayo tele tane toa too. Ni-toa etene mana-mikitipa odene wene pikoa ni Akolaline agale tagoa toamiki yenepa wene kiyo

akeneya meki-kiti mea tiki toa nimini peku noa tomotoa too. Enipa Ali Muno ago noatekoya tokolo ali atoame nepia memotoa tokome edikoa nodokakama yawoo wa edelo agome akeneya

¹⁸⁻¹⁹ Nimo okale Sekaraiayo okome nopa ada toane koto kakou ago, anu natonoka atue deya mekono, neme wini okopa nimini toatekomo okono edoane wene tuku patu-kale okome nopa Geberiele Akolali-pala opiane-kama kaku agome uku. Akolaliyo i epetane agale no neme toaweana akapa wa neeke wetekakolo nekene uku.

²⁰ Eni toaweane ukule taatekateko oi ponokapete nimini taatekoa toatekoyake neme yakoa moamoko. Nitikoya teke enile wete taatekoa toameneyakepa neke kekeme agale amele toamokale agale wametekoa pa meoo wa edelo ago Geberieleyo akeneya.

²¹ Nitikakoa ali atoame Sekaraia akolono witoa nomotoa nepia kakeneya. Nipa einago edekolo wete noamoko patu wa nepia kakeneya. ²² Wa naniko einago akolono witoa nokome ali atoapala agale amele toamokale pa kakeneya. Nitoa yoname agale adeka pia oa kakale enekete tobou losu yapu kakome pulete keneya padele enadeko wa enoa wene taneya.

²³ Sekaraiayo tobou losu yapu Akolaline pupu takoa mea peya takateka oi ponokale one yapu wakapea pome mepaneya. ²⁴ Wakapea pome mea natono koua pitikale mati kakeneya. Elisabesi mati kakeneya meapa tokene ko kakoa (5) ponomotoa witimoa one yapu eida pa meaneya.

²⁵ Nitoa mekome okome namolopa no tiobo atoa meane tekene yame tuaneya mekouyano, opipa

Akolaliyo no auapekolo tekene eni ya teigoane waku wa Elisabesiyo akeneya.

Mariayo Yesu Opiatekamo

Edelo Agome Oa Pianeya

²⁶ Elisabesi one mati kakeneya meaneyake ko melepu (6) tokene nome kakaka Akolaliyo edelo ago Geberiele Galili ta keneke plane Nasarese take poano pa wa moa wetekaneya. ²⁷ Nipa ali poameneya tuatoa mekata eni wetekaneya. Eina atoapa Depidike tagene ago Yosepeyo moademe tu pia kakene atoa one ibinipa Maria. ²⁸ Einatoa mekata edelo ago nokome okome kamo koni atoa Akolaliyo pewe wia kakene atoa Ali Muno agome ne auapea yopiko wa okale ²⁹ yatekome one eni oka agaleke wene kainya pianeya kakome nopalala ina okana agalepa edemo wa okato patu wa wene kibusua kakeneya. ³⁰ Nitoa kakaka edelo agome okome okome anu oyatoa Maria piti moamea. Akolaliyo ne pewe wia kakono, piti moamea. ³¹ Ne mati kakeneya meade toko. Neke eni opika matipa Yesu wa ibini oa piamene. ³² Eni matipa ibini akene ago kawoo. Ako odene meko Akolaline mana wa peyame ibini oi. Ali Muno Akolaliyo neke kaua ago Depidiyo talo tane taapa ne tobou ago meke yopia-kala mea wa eni mati yameoo. ³³ Nitoa yametekale Yekobeke tãma nokoi-kiti yopia-kala kama pokomepa wipitiameneya pa talo toa-kala kama poo wa edelo agome akeneya.

³⁴⁻³⁵ Nitikale okome nopa ali poameneya mekuno, mati edoane opimotoa-pe wa okale okome Epetane Yomini neeke awinademe toko.

Nipa ako odene meko Akolali one telekoleme ne kaunoademe toko. Nitikale tokome neme opikateka matipa Akolaline mana wa peyame ibini oi. ³⁶ Neke wamene atoa Elisabesika mati kakeneya meko. One atue deyameke mati kakeneya meko. Namolo tiobo atoa-kala akeneyake opipa mati kakeneya meko. Nipa tokene ko melepu kakoa ponomotoa mati kakeneya meko. ³⁷ Enilepa Akolaliyo padele padeleta peya tamele toko agome ni toko-kale okome ³⁸ nopa Akolaline pupu takaku atoano, neme wini okolepa nimini taatekoa tomotoane uku wa okale edelago tewitikoa pekeneya.

Maria Elisabesi Mekata Ugu Pekenemo

³⁹⁻⁴⁰ Einapetepa Mariayo Sekaraiane yapu pou wa one yapu Yudea take tononota kakeneka wete pekeneya. Nitoa one yapu tuapea pokome Elisabesi-pala ke wa oa tebea motaneya. ⁴¹ Nimo okale Elisabesiyo yatekaka eina eina Elisabesine tepene kakene mati tepene peloa toa kakale Epetane Yomini Elisabesike awia tagatapeneya. ⁴²⁻⁴³ Nitikale Elisabesiyo telo okome okome ete atoa peya pa memotoa Akolaliyo ne takoa pewe wia kako. Neke opiateko matika pewe wia kawademe toko. Ae, anu Ali Munu agono nine nepa anu yapu opi noke kako. Ne dikane atoa no pa atoa mekuta edekolo noko-pe. ⁴⁴ Neme no tebemoa kake okamo yakakakounaka eina eina anu tepene kakene mati wedikome tokome peloa toa kaka. ⁴⁵ Ali Munu agome oa wetekapiane agale yakoa motoko atoa nepa kolotine meoo. Nepala eina oa pianele nimini taatekoa too wa

yakoa moteke tokale tekene ni uku wa Elisabesiyu akeneya.

Mariayo Lo Akene Agale

- ⁴⁶ Nimo okale Mariayo eya wa lo oa kakeneya. Anu tepene meaneya yawane Ali Muno kei pikene uku.
- ⁴⁷⁻⁴⁸ Anu yomini-pala kolotine mekene no toa motokago Akolali-pala ke wane oane meku. Ni edoa-mo. One pupu takaku atoa pa ponopeneya mekuyake takoa moa pewe wia kako. Nitikono, opi titimoa ali atoa opia tagama pokoi peyame i atoa nopa Akolaliyo pewe wia kakene atoa wa no kei pia oi.
- ⁴⁹ Telekago Akolaliyo padele padele tubele mati toa no auapekala toka. Onepa kiyo akenelekama toko agono, one ibinipa paya tetepo takamikiya.
- ⁵⁰ Ali atoa oneke nate wene pianeya mea opia tagama piki toa oneme ela moa yopia meko.
- ⁵¹ Akolaliyo ele kule telekole-kama toma nekeneya. Nipa pine yene kini wa kei pia mate agale okoi-kitipa wia tadekatapeneya.
- ⁵² Ni eka kuka take mea telekole toa yopiane tobou ali-kitipa keku mekoa ponopene ali atoa ako moa kakoa taneya.
- ⁵³ Ni kobume tuaneya meane-kiti nee epetaneya lawetaneyake kamo tane ali atoa wanakome poe wa wetekaneya.
- ⁵⁴ Kiwi yatene ela moane auapeou wa oa pikana toa wene taneya mekome onekele takama nekene Iserere yatene auapea yopia kakeneya.

⁵⁵ Nipa tone kaua-mikiti-pala oa pikana toa eni taatekoa taneya. Enipa Eberameka oneke t̄ama pokoi yeneka kiwi peya ela moane auapeane-kala kama pou wa oa pikana toa taatekoa taneya wa Mariayo lo oa kak-eneya.

⁵⁶ Tokene tebolo tadiya ponomotoa Maria Elisabesine yapu pa eida meaneya. Nitoa meemotokome one yapu wakapea pome mepaneya.

Elisabesiyo Yone Opianemo

⁵⁷ Elisabesi one mati opiateka oi nokale ali mati opianeya. ⁵⁸ Nitaneyake Ali Muno agome Elisabesi ela mati motokome mati opimotoa tanemo yatekete one oya yene one yatene ali atoa peya wedia meaneya.

⁵⁹⁻⁶³ Wa ta pataka ketepo (8) kakoake eina matiyane kepene teigakoli enadete nekene yename one etenane ibini Sekaraia wa ibini ato wa okoli niname okome e'e mena. Yone wa ibini ato-kale ekete kita yatene ago Yone wa ibini akene ago odeneka kawamokono, Yone wa ibini okopa edekolo oko-pe wa akeneya. Nitoapa matiyane etene-pala yoname adeka pia pitia yatekete ekete i matipa te wa ibini oo-pe-koli agale wiane mekatekuya manoe wa yoname adeka pia moa witikome i mati one ibinipa Yone toko-la wa wia mekakale enekete wene kainya pianeya kakeneya. ⁶⁴ One ibinipa Yone toko-la wa wia mekakaka eina eina one kabunu yapekome kekeme agale amele tokale Akolali kei pia kakeneya. ⁶⁵ Nitikalepa eni take meane yene peya piti tokale meaneya. Nitaneyake eni tanemo Yudea tonu pake pake plane ta ludu oa

pupitikatapeneya. ⁶⁶ Einaka einamo yakane-kitame wene kibutua mekete ekete i matipa tubetoa kakomepa edoa kako patu wa wene kibutua meaneya. Ali Munono yono tatono piadeko wa wene tekete ni akeneya.

Sekaraiayo Lo Akene Agale

⁶⁷ Nitaneyake Sekaraia Epetane Yomini oneke awia tagatapeneya kakome Akolaliyo taatekoa toatekamo eya wa oa kakeneya.

⁶⁸ Toto Iserele yatene yopiko ago Ali Muno Akolali kei piato. Kiwi auapeou wa one ali atoa toto oto toa motaneyano, nitato.

⁶⁹ Nipa kei yene toto toa mopamene wa telekolekama tokago moa kakakomepa onekele papete takane ago Depidi-loeke tagene ago eni moa kakaneya.

⁷⁰ Nipa namolo namolo papete one agale toawe akane ali-kiti-pala dikou dikou wa oa pikana toa toawe akanele eni taatekoa taneya.

⁷¹ Nipa kiwi yatene-pala poi teia mekoi-kitika kipala kotimi wene lua mekoi-kitika ete pedeka pedeka toane kiwi toane mou wa oa pikana toa taatekakome einago moa kakaneya.

⁷² Nile tikilepa tone kaua-mikiti ela moane yopiou wa oa pikana toa taatekoa taneya. Ni neeke tama pokoi yene auapekene dikou dikou wa Eberame-pala papete oa pikana toa wene kayapeameneya mea taatekoa taneya.

- 73-74 Toto eni auapeatekamopa tone kaua ago Eberame-pala oa togotopianeya. Nipa kipala poi teia mekoi-kitike kiwi toane motokolu onekelepa atiki toa takama pomotou wa oa togotaneya.
- 75 Nipa oneke tama pokoi yene toto mea epetekateko toa mea ni wene kiyo akaneya mea tomotoa tokome nitaneya. Enipa one leneke-kama mea kama pekete tomotou wa Akolaliyo toto auapeatekamo Eberame-pala papete oa togotopianeya.
- 76 Nitaneyano, anu i mati deya nepa ako odene meko Akolaline agale akako ago wa peyame oi. Ali Muno noateka ka nodokakapikilepa one naniko nomotoa ne namolo takoa peke nodokakapima poo.
- 77 Nipa ali atoa Akolaliyo kiwi toa motikilepa kini poanele toma yakoinake po letu mekakana keetapea too wa neme wene takama-kala poo.
- 78 Tone Akolaliyo one ali atoa ela moa poti ko akene wene-kama pianeya mea tokome toto toa moateko ago a tibu mea noateko ta patakademe toko.
- 79 Yomiyomu keneke meemotekete tua poateko-kiti totoke pa eni takalogakilepa tepe kolotini kilikoa pimotoa meateko ka yamea too wa Sekaraiyo lo oa kakeneya.
- 80 Eni mati tubetema pokome tigini kawa yomini-pala tele taneya meaneya. Nipa Iserele yenane leneke kakome Akolaline agale akateka oi wete noameneyake ali piamene ta ludu pima yakeneya.

2

Mariayo Yesu Opikome Tanemo (Matiu 1:18-25)

¹ Einaka einapete ako odene meane tobou ago Sisa Ogasasiyo eya taneya. Ta piko peyake pitiki ali atoane ibini bokuke wia mekoatino toe wa oneke lokoā ta talo tane yeneke agale oa wetekamu taneya. ² Ali atoa mekoi toa oi eni motikilepa eya ago Kuwiriniusiyo Siria ta talo toa meane-pete titia taneya. ³ Nitane-pete ali atoa kini kini opiane take-kama ibini oa pipokala taneya. ⁴ Yosepe einagoka nitaneya. Nipa Galili ta keneke plane Nasarese ta kawa Yudea ta keneke Beseleme wa ibini akene take pekeneya. Depidi-loeke tama nekene ago tokome Depidi opiane Beseleme take ibini eni oa pipaneya. ⁵ One moademe tu pia kakene atoa Maria-pala opia pome nitaneya. One eni atoapa mati kakeneya mepaneya. ⁶ Eni takepa one mati opiāteka oi nokale ali mati opia pianeya. ⁷ One namolo mati eni opikome mamina ludume togotapea pitimekawe kai eya nee pikoai taneya waneke moa pianeya. Nipa ali atoa dekoa piai tane yapu edea takatapeneya tokome eida paka lono mea mati opia pianeya.

Edelo Agome Sipi Sipi Kai Talo Tane

Ali-kiti-pala Toaweā Akenemo

⁸ Einaka einata ta likale sipi sipi kai talo tane ali pade-kitame kini sipi sipi kai li ludu talo toa kakeneya. ⁹ Nitikakoa Ali Munoyo moa wetekane edelago kiwi kakoiya liti kotikatapea nome kakale Ali Muno agono pa toologaneya. Nitaneyake

pitime tuaneya kakoli okome ¹⁰ ali atoa peya wedikateko agale oane metekuno, piti moameo. ¹¹ Opi Depidi opiane takepa kiwi toa moateko ago opianeya piko. Ali Muno Keraisu wa oatiki agoke uku. ¹² Ena mati ino enoe wa wene tomo-toane tekene one adeka i oane meteku. Mamina ludume togotane matipa pitimekawe kai eya nee pikoai taneya waneke wini pioonon, enoatino poe wa edelo agome akeneya. ¹³ Nitikaka eina eina edelo ago kakata one a tibuke meane yagonomikiti kotikatapea obomoa note kaatapea Akolali kei pikete ekete

¹⁴ ako tibuke pa tootapeneya meko Akolali-pala ke wa one kei piato. Itonokepa one wa takoa motokome pewe wia yopikolo meki-kiti poi wia pitikaneya mekino, ke wa oa kakeneya.

Sipi Sipi Kai Talo Tane Ali-Kitame

Yesu Tuku Toa Enanemo

¹⁵ Nimo oomotekete edelo yatene a tibuke wakapea pekeneya. Nitaneyake sipi sipi kai talo tane ali-kitame oote tekete ekete Ali Munoyo ina wetekakale nome okanakale Beseleme take enepatoe wa ¹⁶ teyapea pote enekoli Maria Yosepeta eida kakoli enaneya. Eina matika pitimekawe kai nee pikoai taneya waneke pikale enaneya. ¹⁷ Nitoa enemoteketepa edelo agome kiwi-pala eina matike toawe onokanakamo i i wa oa pupitikama pekeneya. ¹⁸ Kini eni oa pupitikanemo yatekoi peyame i ikino yakatoe wa wene kainya pianeya yakakoa meaneya. ¹⁹ Nitaneyake Mariayo einaka einamo one lukoa mekome enilepa edele toatekolo toko wa

wene kibutukoa meaneya. ²⁰ Sipi sipi kai talo tane ali-kiti kini kawa nokoina lono wakapea pikilepa Akolali-pala ke wa oa one kei piawineya pekeneya. Nipa edelo agome kiwi-pala eina toawe a onokanakale peya taatekatapeadekale ni taneya.

Matipa Yesu Wa Ibini Akenemo

²¹ Ta pataka ketepo (8) kakoakepa matiyane kepene teigamotoa aua poatekoi oi nokale Yesu wa ibini akeneya. Nipa Maria mati wete kawameneyake edelo ago nokome ibini toawe a oa pikana toa taatekoa nitaneya.

Simione-pala Anatame Tobou Losu Yapu

Kakete Yesu Enekala Tanemo

²² Moseseyo one totono yametekome tamene wa akene toa eya taneya. Mariayo mati pene opimoa tokome enipete-mene mati pikoa pia pa witimoa meaneya. Nitoe mea teigakomepa Maria Yosepetame eni mati Akolaline takoa meadete Yerusaleme take aua pekeneya. ²³ Nipa *namolo takoa opiane ali mati Akolaline takoa meamene* wa Ali Muno agono totono wia mekaneya pi-ane toa litia taneya. ²⁴ Nitoe aua pote metekete Akolalike padeya mea lodo yotaneya. Nipa *ini takutaka mayapu takutaka puluma inideya takutaka mea lodo yamene* wa Ali Muno agono totono wia mekaneya plane toa nitaneya.

²⁵ Yerusaleme take eya ago Simione meaneya. Einagopa wene kiyu akatapeneya mekome Akolalinele-kama takoa meaneya. Nitoe mekomepa Iserere yene ela moa auapeatekago taatekoa nomotoa nepia meaneya. Nitane

agoke Epetane Yomini awinaneya. ²⁶ Awinome mekome okome Ali Muno agome moa kakapiane ago Keraisu taatekoa nokale ne tuameneya mea enoano, poti nepia meamene wa papete wene takapianeya. ²⁷ One eni papete okana toa taatekakome Epetane Yominiyo tobou losu yapu poano pa wa Simione wetekakale pokome enekale Maria ana Yosepetame Mosesene totono plane toa tekete mati Yesu Akolaline takoa meadete ²⁸ aua nokoli enaneya. Eneteko moa tebemoa kakome Akolali kei pia kakome okome

²⁹ Ali Muno ago neme no-pala papete oa pikanakale opi taatekoa tokono, nekele takama nuku ago nopa tepe mataketikaneya tuane pou-ta-la.

³⁰⁻³¹ E ku yatene kakakoa ali atoa toa moade nodokakole anu leneme i enekene tekene ni uku.

³² Ali Muno neke toma pokolepa i matiyame e ku mone yatene i i wa pa takalogou toa wene takakala too. Nitikale eni yename ke ke wa Iserele yene kei pia kakala toi wa Simioneyo Akolali kei pia kakeneya.

³³ Nimo okale yatekete etene nineta wene kainya pianeya kakeneya. ³⁴ Nitaneya kakoli Simioneyo kini kowitikakome okome i ali atoata i mati toa pewe-kama wia kamene wa Akolali kowititiko Maria-pala eya wa akeneya. I matiyamepa Iserele yene padeka-kiti kaia logamotoa toa ni padeka-kiti ate kamotokoa too. Akolaliyo one yatene nani toa moateka adeka pikome i mati moa kakapianeyake padeka-kitame one akoa wawei. ³⁵ Nitaneyake ali atoa peya

mati kini tepene pikoi wene keleyo witoo. Neepa kepete tueme lagotaneya meou toa wene kedame tuaneyaya meoo wa Simioneyo Maria-pala akeneya.

³⁶ Akolaline agale pine wene toa toaweaa akane atoa pade Aana wa ibini akene atoa Yerusaleme take eida meaneya. Einatoapa Aasa ti ago Panuelene kono. ³⁷ Einatoa mali tatono (7) kakoa ponomotoa ana-pala meaneya. Wa naniko ana tukale nepo atoa mekome tobou losu yapukekama pome mekala taneya. Nipa ta ete likoa oto likoa Akolalinele takoa mekome nee tekei wawa Akolali kowitikala taneya. Eina atoapa mali ege odepeta kadukoa wa pagini kakoa (84) ponomotoa mea kakene atoa. ³⁸ Einata einapete einatoa nokome Akolali-pala ke wa oa kakeneya. Nitoapa Akolaliyo Yerusaleme yene oto toa moatekale nepia meane ali atoa-pala eni mati koo oa kakeneya.

Nasarese Take Wakapea Pote Mepanemo

³⁹ Ali Muno agono totono planele toa peya takamotekete Maria ana Yosepetame mati-pala aua kini Galili ta keneke plane Nasarese take wakapea pote mepaneya. ⁴⁰ Eidapa eni mati tube-toa kakeneya. Nipa tugini kawa wene muno mea tagatapeneya mea tokale Akolaliyo pewe wima pekeneya.

Yesu Tuali Mekome

Tobou Losu Yapu Pekenemo

⁴¹ Edelo ago patukane wa ibini akene toge oi penane toa-kama Yesuno etene nineta Yerusaleme take eni toge lobutupokala taneya.

⁴² Yesu opitikaneyake mali tuku kakoa (12)

ponokale eni malikeka einakale toa one-pala Yerusaleme take aua pote toge lobutupaneya. ⁴³ Nitoa mea togamotekete kini take wakapea poadete pekeneya. Wakapea pomotoa mana Yesuyo kita wameneya Yerusaleme take pa eida meaneya. ⁴⁴ Etene ninetamepa Yesu kita-pala opia yakoina-kiti pake lukoa nokono wene pia pote ta likakete kini oya-mikiti kini yatene ali atoa pake tuku tokoa kaketeke enameneya. ⁴⁵ Nitimotekete Yerusaleme take wakapea pote tuku topokete ⁴⁶ ta pataka teboloke tuku tokoa kakeneya. Nitoa tobou losu yapu pote enekoli Akolaline agale olaukane ali-kiti pakeke lukoa mekale enaneya. Nipa eni ali-kitame okoimo yakakoa mea pademo pademo pitia yakoa mea tokale enaneya. ⁴⁷ One eni oka agale yakane yene peyame ekete pademo pademota i wene toa togatapekono, one topo takoa oko agale yakatoe wa ka oa kakeneya. ⁴⁸ Eida nitoa meadekale enekete etene nineta wene kainya mati pianeya kakete niname okome anu mati neketai totame ne mama motekete tuku tokoa kakono, dekolo tota wameneya widikoa pa ita meke toka-pe-kale okome ⁴⁹ dekale tuku toa kakoiya-pe. Agetainele one yapu kene mekene takamedekuno, ⁵⁰ enipa wene toamekete iki-pe-kale one eni oka agale edoa okoto patu wa wene toameneya.

⁵¹ Yesu etene nineta-pala wakapea Nasarese take nome mekome kitame okoile-kama litia taneya. Nitima nekenemo-kama Maria pa one luaneya mekome wene kikutukoa meaneya. ⁵² Yesu eida tubetema pikilepa tigrini kawa wene muno meaneya mea taneya. Nitawineya pokale enekete

Akolalika ali atoaka oneke wene mekoa meaneya.

3

*Yone Taatekoa Nekenemo
(Matiu 3:1-12, Make 1:1-8, Yone 1:19-28)*

¹⁻² Sekaraiane mana Yone ali piamene take meaneya Akolaliyo i ago neke toatekole toano ta wa oi metane-petepa eya tobou ali-kitame Yu yene talo toa meaneya. Ako odene tobou meane ago Taibiriase Sisayo e ku yatene peya talo toa mekale mali wagene melepu (15) kakoakepa oneke loko eya ali-mene ta tutu tutu wa yopia mekala taneya. Podiase Pailaseyo Yudea ta yopia ni Erodeyo Galili ta yopia ni one wamene ago Pilipiyo Ituria Terakonaise tata yopia ni Laiseniasiyo Abilini ta yopia mea taneya. Nitikala tokoika Anasi-pala Kayapasitapa ako odene mekete Akolalike lodo yotokoai taneya. ³ Eni malikepa Yone one mekata tewitikoa pokome Yodane ue liti plane ta ludu eya wa mo wima yakeneya. Kini tokoi poaneleke Akolaliyo kiwi wiou wa po letu mekakana keetapemotono kini poanele tewitikoa wawa ue moamene wa oma yakeneya. ⁴ Nipa Akolaline agale toawe akane ago pade Aisaiayo papete wia mekapiane toa taatekoa nokome akeneya. Aisaiayo eya wa wia mekapianeya.

Ali piamene ta ludu panagome eya wa mo wima yawoo. Ali Muno ago wini noono, one noateko ka nodokakamene. One yawateko ka-kitika kiyotokakapiamene wa taatekoa nokome oo. ⁵ Tubeya kako tonokitika dee tonokitika kilikoa odene kotu kakatapeneya

kawoo. Eni pake kagono pikokaka ogo-tapeneya pioo. Ka koianeya pikokaka kiyo akatapeneya pia ka poaneya pikokaka epete-tapeneya pia too. ⁶ *Nipa Akolaliyo ali atoa toa motokome tokale peyame enoi wa Aisa-iayo papete wia mekapianeya.*

⁷ Ali atoame ue moadete one mekata-kama obomoa nokoli Yoneyo enekome okome beita, kayane yagono-mikiti kipa Akolaliyo kibu moateko tigotoma nokono petoatino, oto ita poe wapa teyo pubu okolo niki-pe. ⁸ Kini namolonakale tewitikoa wakedekolipa ete-kitame enemotono, epetanele toma pamene. Nipa eya wa wameamene. Kipa Eberamene kaua-mikiti mekono, Akolaliyo kiwi edoa kibu momotoa-pe wa wameamene. Akolaliyo i piko kue wane-kiti moa Eberamene kaua-mikiti oyake latikakamele toko. Nitamele tokono, kipa Eberamene kaua-mikiti kako wa edoa mate agale oadete-pe. ⁹ Yomo-kiti ku tuameadekale enekomepa pinagome tue moa kawa toele pitikoo. Kipa tueme kawa pitikateko tigotokolo tekene ni uku wa akeneya.

¹⁰ Yesuyo nimo okale ekete ae, totome edeko patu-koli okome ¹¹ panago neke tigini mamina takuta-kiti pikalepa nipa ponopenago pade pa kakale enekepa pade tatia einago meamene. Ni panago neke noateko nee pikalepa nipa panago nee toameneya pa mekale enekepa neke nee tatia meamene wa Yoneyo akeneya. ¹² Nitikale takesi kue motokama yakene ali padeka-kitika Yone mekata ue moadete nekete ekete Tikis-ago totomepa edeko patu-koli okome ¹³ ali atoa-

kitaneke takesi kue moteketepa takesi kue moatiki kotuke-kama moamene. Ako pade oa yotokoa moameamene wa akeneya. ¹⁴ Poyo ali-kitameka Yone pitia yatekete ekete totome edoo-pe-koli okome ali atoa-kitaneke kue odoa moamoa yete pade ali atoa-pala pa akoo agale wamoa tamene. Ni kini poyo pupu tokoike kue moteketepa kō wameneya moateku toane i oyake motukuno, ke wa moamene wa akeneya.

¹⁵ Nitaneyake peyame one wipitikome toatekale nepia kakeneya. Nipa wene kainya pianeya kakete ekete i ago Akolalinele takamotoa moa kakapiane ago Keraisu taatekoa noko patu wa wene kibutua meaneya. ¹⁶ Nitikoli okome noanumepa kiwi pa ue motokakala tukuyake no keku kamotoa panagomepa ele kule telekole toa noademe toko. Nokolopa auapeane one kawa yene kekatukuyake no pa ago tekene oyake kekamele toamoko. Einago nokome ali atoa pa ue motokamokome Epetane Yomini-pala toeta motokademe toko. ¹⁷ Einago nokome eya tou toa ali atoa takoo moo. Witi kū takoo motokagomekiti one tapepora katekamoā nokome witi kū kugu witikatekoapa yaku pupulegeme popokoa aua pomotoa ate tibu pokotoa pitikakala too. Nitoapa kū one kakata wa pitoa auma kakale witi kū lobutua piko yapu keneke moa pitikoai too. Nititikoā yakupa koukoo moa pa nokoakama kako toe mine aua pitikoai too wa Yoneyo akeneya.

¹⁸ Nitikomēpa emo kumota oa metekome ali atoane wene epetekateko toa Akolalinemo edikoo oa mekala taneya.

Erodeyo Yone Po Yapu Moa Pitikanemo
(*Matiu 14:3-5, Make 6:17-20*)

¹⁹ Wa naniko Galili ta yopiane ago Erodeyo wamene Pilipi natono Erodiasi kode moa one natono latikaneya. Nitaneyake Yoneyo Erode kiko a okalepa ²⁰ poanele ate toawineya pome wip-itikome Yone po yapu moa pitikaneya.

Yesuyo Ue Motanemo
(*Matiu 3:13-17, Make 1:9-11*)

²¹ Yoneyo ali atoa peya ue motokatekaneyake Yesuka nokome ue motaneya. Ue mootokoa Akolali kowittoa kakaka tibu peaneya pikale eya taneya. ²² Epetane Yomini ini weuwe tetepo takat-apea nome oneke pitoa awinokale a tibuke agale ludu nokome okome i ago neepa anu mana anu kolotini ali. Neke tokoleke kolotine meku wa akeneya.

Yesuno Kaua-mikiti Adameke Titimoa Opia

Tagama Nekenemo

(*Matiu 1:1-17*)

²³ Yesuyo Akolalinemo olaukama yakilepa mali padeka kapidi tadiya kakoa (30) penaneyake titikome taneya. Yesu einagopa Yosepene mana wa ali atoame wene pianeya. Yosepa onepa Ilaine mana. ²⁴ Ilai onepa Masatene mana. Masate onepa Lipaine mana. Lipai onepa Melekaine mana. Melekai onepa Yanaine mana. Yanai onepa Yosepene mana. ²⁵ Yosepe onepa Matataiasine mana. Matataiasi onepa Emosine mana. Emosi onepa Neamene mana. Neame onepa Eselaine mana. Eselai onepa Nakaine mana. ²⁶ Nakai

onepa Measine mana. Measi onepa Matataiasine mana. Matataiasine onepa Semene mana. Semene onepa Yosekene mana. Yoseke onepa Yodane mana. ²⁷ Yoda onepa Yoanane mana. Yoana onepa Resane mana. Resa onepa Serabapelene mana. Serabapele onepa Sialetielene mana. Sialetiele onepa Neraine mana. ²⁸ Nerai onepa Melekaine mana. Melekai onepa Edaine mana. Edai onepa Kosamene mana. Kosame onepa Elemadamene mana. Elemadame onepa Erene mana. ²⁹ Ere onepa Yosuanane mana. Yosua onepa Eliesane mana. Eliesa onepa Yorimene mana. Yorime onepa Masatene mana. Masate onepa Lipaine mana. ³⁰ Lipai onepa Simionene mana. Simione onepa Yudane mana. Yuda onepa Yosepene mana. Yosepe onepa Yonamene mana. Yoname onepa Elaiakimene mana. ³¹ Elaiakime onepa Meliane mana. Melia onepa Menane mana. Mena onepa Matasane mana. Matasa onepa Nesane mana. Nesane onepa Depidine mana. ³² Depidi onepa Yesine mana. Yesi onepa Obedene mana. Obede onepa Boasine mana. Boasi onepa Salemonene mana. Salemone onepa Nasonene mana. ³³ Nasone onepa Aminadapene mana. Aminadape onepa Ademinene mana. Ademine onepa Anaine mana. Anai onepa Eseronene mana. Eserone onepa Peresine mana. Peresi onepa Yudane mana. ³⁴ Yuda onepa Yekobene mana. Yekobe onepa Aisakene mana. Aisake onepa Eberamene mana. Eberame onepa Tirane mana. Tira onepa Neono mana. ³⁵ Neo onepa Serakene mana. Serake onepa Reuno mana. Reu onepa Pelekene mana. Peleke onepa Ebene mana.

Ebe onepa Selane mana. ³⁶ Sela onepa Kenanene mana. Kenane onepa Apakesadene mana. Apakesade onepa Siemene mana. Sieme onepa Noane mana. Noa onepa Lameka mana. ³⁷ Lameke onepa Metusalane mana. Metusala onepa Inokene mana. Inoke onepa Yaredene mana. Yarede onepa Malalene mana. Malale onepa Kenanene mana. ³⁸ Kenane onepa Inosono mana. Inoso onepa Setene mana. Sete onepa Adamene mana. Adame onepa Akolaline mana.

4

Setanuyo Yesu Likoa Enanemo

(Matiu 4:1-11, Make 1:12-13)

¹ Yesupa Epetane Yomini oneke awia tagatapeneya mea Yodane ue tewitikoā pekeneya. Nipa Epetane Yominiyo Yesu ali piamene ta ludu aua yakaka ta pataka padeka noi kakoa (40) ponaka toa eida pima yakeneya. ² Eida pima yakaka Setanu nokome likoa enekala taneya. Enipete-menepa nee nakileka toametekoā enika pima yawa wipitikomepa one kobume tuaneya meaneya. ³ Kobu tokale meaneya Setanuyo nokome likoa enekome okome ne Akolaline mana tadekalepa nipa i piko kue wanepa neke noateko palawe wane latiano ta-kale okome ⁴ Akolaline bokuke eya wa wia mekaneya pikono yaka. *Mea kawadetepa pa nee-kama moa noameamene* wa wia mekaneyano, wini okole toamou wa Yesuyo akeneya.

⁵⁻⁶ Nitaneyake Setanuyo Yesu tube tonō tobouke moa aua pokome kakapaneya. Nitoapa ako

tobou ali-kitame yopiane ta piko peya odepeta yametapekome okome eni ta piko peya ni eni ta-kitike koniyoya peya ne ako odene tobou ago meke talo toa wane ne yametapeou. Enika eniya peyapa noanume yopiane memotoa yametaneyano, anu wene litikene takoane moane yameateku ago oyake yameou. ⁷ Anu kawane witipitake kowitikalepa enika eniya peya ne yameouno ta wa likoa enekale okome ⁸ Akolaline bokuke eya waka wia mekaneya pikono, yaka. *Neke Ali Muno Akolalike odene nate wene piitikoa kowitamene. Losule tikilepa onekele odene takoa tamene wa wia mekaneya pikono, wini okole toamou wa Yesuyo akeneya.*

⁹ Nitikale Yesu Yerusaleme take aua pome tobou losu yapu munoke moa kakakome okome ne Akolaline mana tadekalepa nipa ita kawa keti tiga-na. ¹⁰ Neekepa Akolaline bokuke eya wa wia mekaneya pikolo tekene ni uku.

Akolaliyo ne i agopa wedoa yopia kamene wa one edelo yatene yameoo. ¹¹ Nitikale ne tugoa ogo eya nakaya tokale kini yoname lekanamoi.

Enimopa Akolaline bokuke wia mekaneya pikono, nepala padeleka toamoono, tigaketika.

¹² Setanuyo nimo okale Yesuyo okome *neke Ali Muno Akolali likoa enameamene* wa wia mekaneya pikono, wini okole toamou wa wakeneya. ¹³ Nitaneyake Setanuyo padele padele ta-la wa likoa enoai toa teko tokale naniko wa likoane enou wa tewitikoa pekeneya.

*Nasarese Yename Yesu Akoa Wakenemo
(Matiu 13:53, Make 6:1-6)*

¹⁴ Yesu Galili take wakapeane pou wa Epetane Yominine tele patu kautakoa kakome pekeneya. Nitaneyake one toma pekenemo eni ta piko peyake oa pupitikaneya. ¹⁵ Nipa losu yapu kaka toa Akolalinemo olaukama pokaka peyame imopa i okono yakatoe wa one kei pia kakeneya.

¹⁶ Yesu one tubetekane take Nasarese take pome mepaneya. Eida koo mea pupu toamene-pete one tanele tokome losu yapu pome Akolaline agale oi moademe kamokakale ¹⁷ panagome Aisaiayo wia mekane boku ina wa moa metaneya. Nitikale moa eya agale wia mekaneta tuku toa lewea enekome oi motokome okome

¹⁸ *Ali Muno Agono Yomini nooke awinoka. Nipa eya toma pomotoa no moa kakakome toka. One epetane agale ponopeneya-kiti oane meane ni poo yapu pitiki-kiti kini yapu pamele tokono poe wane oane ni leneta lianeya meki-kiti kini lenetame enamele tokono enoe wane oane ni wene moa kautakaneya meki-kiti wene yapetekakuno poe wane oane ¹⁹ ni Ali Muno agome one ali atoa toa moateka oi meane tomotoa no moa kakapika wa papete wia mekanemo Yesuyo oi moa kakeneya.*

²⁰ Eni oi mootokoa kakome Yesuyo boku ewetetekoa losu yapu yopiane ago ete wa metekome witipitoa meaneya. Nitikaka losu yapu mekoi peyame one nepikoa pianeya. ²¹ Nitikoli okome wini oi moane metekounakale opi taatekako. Kime yakakoa mekika taatekako wa okale ²² peyame koniyo agalepa ina toawe oko wa one kei pia kakeneya. Nitoa wene kainya

pianeya kakete ekete i agopa Yosepene mana agomeke imopa i oko-la wa oa kakeneya.

²³ Nitikoli okome kini pedoa ikina agale no-pala toopitikakete eya wa oi. Dokosago pinali neke wa latekamene wa oa ni eya waka oa toi. Kapaneame take neme toma pekenemo totome yakakole-kiti neke pine take ikaka toa ta wa no-pala oi. ²⁴ Nitoino, kipala i ukumo yakoe. Akolaline agale toawe akakagopa one take yename one makutukoa motikileka toamiki. ²⁵ Nimini ukuno yakoe. Akolaline agale akane ago Ilaida Iserele take mekako mali teboloke ta pitamoa wa mali tuyono takaka tiginalo ta wetepitamenyake kobu igi mati nokoa kakeneya. Nitane-pete Iserele take nepo atoa peya mati meaneya. ²⁶ Einapete Akolaliyo Iserele nepo meane atoa-kiti pa memotoa Ilaida pa wa wetekakomepa mone Saidone ta liti plane Sarepase take meane nepo atoa odene auapeano pa wa wetekaneya. ²⁷ One agale akane ago Ilaida Iserele take mekako one eni take kedime nakene ali atoa kainya mati meaneya. Nitaneyake Ilaidayo one ta pine yene odeneka latekameneyake mone Siria take ago Neman latekaneya wa Yesuyo akeneya.

²⁸⁻³⁰ Nitikale losu yapu mekoi peyame kiwi yatene Iserele yatene paya tetepo takakome oko wa Yesu-pala kotimi luaneya mea kamomotekete tayo lono wia lititapeneya. Kini ta liti tonobouke pala padaneta pedekoa keti pitikatoe wa lia aua pekeneyake kiwi pake pa patukoa pekeneya.

Yesuyo Panagoke Awitane Ipono

*Takoa Wetekanemo
(Make 1:21-28)*

³¹ Nitimotokome Galili ta pikoka Kapaneame take keti koa pome mepaneya. Eida mekomempa ko mea pupu toamene-pete Akolalinemo i i wa eni yene olaukoa kakeneya. ³² Nitikale ekete agale pinagome i okono yakatoe wa ka oa kakeneya.

³³ Einata einapete poane ipono awitaneya meane ago losu yapu mekome agale telo okome okome ³⁴ Nasarese Yesu nepa toto mekota edade noka-pe. Toto wiade noka-pe. Nepa Akolaliyo one wa takoa moa kakapiane ago toko-la wa tayo ootapekale Yesuyo ipono kikoa okome okome agale wia teiano, ³⁵ wini ago tewitikoa wetekoa pa-kale einago ali atoa pake moa pitikatekoa wa padele toameneya takoa pekeneya. ³⁶ Nitikale enekete peyame oote tekete ekete one oko agalepa edane agale patu. Agale pinagome i okono, Akolaline tele patu kautakoa kakomempa takoa poe wa okolo ipono-kitameka yakoa takoa pokala tiki wa ka oa kakeneya. ³⁷ Nitaneyake one tanemo ta piko peyake oa pupitikatapeneya.

*Yesuyo Pitane Natonane Nine Latekanemo
(Matiu 8:14-17, Make 1:29-34)*

³⁸⁻³⁹ Yesu eina losu yapu tewitikoa pome Saimonane yapu tuapea pome mepaneya. Eidapa Saimonane kaue one natonane nine poto yene tane matiyame tuaneya pianeya. Nitaneyake Yesu i atoa neme latekamene wa kowitikakoli one pianeta pome poto tane yene kikoa okome okome takoa pa-kale takoa pokale eina eina kamokakome kini nee takoa lawetaneya.

Yesuyo Ali Atoa Peya Mati Latekanemo

⁴⁰ Lou pipokaka eya kuya yene tane ali atoa kini oya-laweme Yesu mekata aua nidikoa pokala tokoli yono pia latekamu taneya. ⁴¹ Ipono-kitika ali atoa peya mati takoa pote kayo oa ekete nepa Keraisu Akolaline mana toko-la wa takoa pokoli agale wameneya poe wa Yesuyo kikoa akeneya. Nipa i agopa Keraisu tadeko wa wene tekete okoli ni akeneya.

Yesu Losu Yapu Kaka Toa Pokome

Akolalinemo Oa Mekala Tanemo

⁴²⁻⁴³ Ta patakale Yesu ali piamene take kide-nali witimoa pekeneya. Nitaneyake ali atoame tuku tokoa kawa one mekata note kakete ekete tone pitiko ta tewitikoa poamea wa kowittoa wili toa kakoli okome Akolaliyo ali atoa talo tokome tokomo eni epetane ko ete yeka ye ta ludu pitiki ali atoaka oane mema pamedeku. Taatekoane einagale akamotoa ni moa wetekaneya tokolo tuku wa Yesuyo akeneya. ⁴⁴ Nitoapa Yudea ta ludu kutu pima yakome losu yapu kaka toa Akolalinemo oa mema pekeneya.

5

Yesuyo One Oyali Tuyono-mene

Kayo Oa Motanemo

(Matiu 4:18-22, Make 1:16-20)

¹ Wa padepete Yesu Genesarete ue mine matanu pome kakata ali atoamepa Akolalinemo olaukakomo yakatoe wa apua takatapeneya. ²⁻³ Nitikoli enekale ue dipi takuta ue mine matanu liti pianeya enaneya. Nipa pine yename eina

ue dipita pa pimotoa mou tagi ka abe koa kakoli enetekoa ue dipi padeke pogatekoa pome mepaneya. Nitoapa i ue dipi ue talike ete keneya modono takoa piano ta wa okale pinago Pita nokome modono takoa pikale mekome olaukoa meaneya.

⁴ Nitoa olaukatekoa mekome Saimone-pala okome mou tagi tatono, ue muke pote tagi ka pitikapoe-kale okome ⁵ mou tagi toa ta patakakoonake mou odeneka motikile toamokoo. Moamokoyake ta wa okalepa nitou wa ⁶ one oya-lawe-pala mea pome tagi ka wa pitikapaneya. Nititikoa mou kobeyo kobeyota tagi kake moa ua ue dipike oto lia kakoika mou kedame ka piliamele tokale enekete ⁷ padena ue dipike mea nekene oya-lawe auapenoe wa lene lagatikamotaneya. Nitikoli nekete tagi ka poti limo limo toa motokoli kini ue dipita moume edea takatapeneya.

⁸ Edea takatapea ue kekulu atukademe tokale enekome Saimone Pita Yesuno kawane witipitakome okome Ali Muno nopa poanele tuku agono, no tewitikoa poano pa wa akeneya. ⁹ Nipa mou kobeyo kobeyota tagi kake moa utukete tekete Pita one-pala opia mea nekene ali-kitika wene kainya pianeya meaneyake ni akeneya. ¹⁰ Sebedine manata Yame Yoneta Saimone-pala kibusua mou tagi tokala tane agotaka wene kainya pia kakeneya. Nitikoli enekome Yesuyo Saimone-pala okome piti moamea. Opi titimoa mou tagi tou toa ali atoa moma poade toko wa akeneya. ¹¹ Nitikale ue dipita mou-pala ue mine matanuke lia aua nekete kinikiya peya

tewitikalogoa Yesu-pala opia pekeneya.

*Yesuyo Kedi Pitane Ago Latekanemo
(Matiu 8:1-4, Make 1:40-45)*

¹² Ali atoa pitikoi ta pade pome mekaka kedi pitane ago pade Yesu kotuaneya. Kotua enekome aua pitalogoa kowitikome okome Ali Muno neme no epetekouno wene pikepa nipa oyake epetekoano ta-kale ¹³ yoname one mitikatekakome okome nitouno ta. Kedime nakeneya neke yene takoa pomotoane uku wa okaka eina eina one kedime nakene yene takoa pootapeneya. ¹⁴ Nitaneyake Yesuyo okome okome pade ali atoa enekaka anume ne latekakumo toawe wamea. Nitameneya eyaka tamene. Ne i agopa kedi pitaneya mekanake opi i latoa kakona wa yete pade ali atoame wene tomotoapa Moseseyo tamene wa papete oa planele topamene. Nipa Akolalike lodo yotokako ago mekota peke padeya Akolalike lodo yotokatekoya mepamene wa wetekaneya.

¹⁵ Nimo wa oa wetekakaleka one tanemo ta piko peyake oa pupitikatapeneyake one agale yakapato wa ali atoa kini tane yene-pala latekamotoa one pome meane toa obonokala taneya. ¹⁶ Nitaneyake Yesu ali piamene ta-kitike lugutukoa pokome Akolali kowitikala taneya.

*Muku Toameneya Pia Kakene Ago Latekanemo
(Matiu 9:1-8, Make 2:1-12)*

¹⁷ Wa padepete Yesuyo olaukoa kakaka Parisi ali-kitika Mosesene totono pine toa olaukane ali-kitika eida meaneya. Nipa Galili Yudea tata piko peya kawa Yerusalemeke kawa note

menaneya. E yene mekakoia Yesu Ali Munono tele patu kautakoa kakome yene tane ali atoa latekakala taneya. ¹⁸ Nitikaka muku muku toameneya pa pia kakene ago pade one oyalaweme leyo leyo toa aua nekete yapu keneke Yesuno kawane moa piadete tuku toa wili toa kakeneya. ¹⁹ Nitaneyake ali atoa edea takatapeneya tokome pake piameadekale yapu yalinike leyo leyo toa lewia aua pote kakeneya. Nitoapa yalini keatapea kene pikatekoa einakago leyoke pikoa leyo nami-meneke poo kakoa ali atoa pake Yesu kaka pitia tukaketikaneya. ²⁰ Yesu i agome kini oyago oyake latekamele toko wa wene tekete tadekoile enekome yene tane ago-pala okome okome anu oya neke padele padele poanele toma nokake mekane po letu keetapeku wa akeneya. ²¹ Nitikale yatekete Mosesene totono pine toa olaukane ali-kitameka Parisi ali-kitameka eya wa wene pia kakeneya. Ali atoa kini padele padele poanele toma nokoike mekane po letu keetapekilepa Akolaliyo-kama tokono, beita i agome Akolali latitapea one paya tetepo takakome oko wa wene kikutua kakeneya. ²² Kini eni wene pikoile tetoa enekome Yesuyo okome wini tepene wene kikutukoa mekipa dekolo tiki-pe. ²³ I ago-pala edemo wane omotoa iki-pe. Neke padele padele poanele toma nokake mekane po letu keetapeku wane omotoa iki-pe. Wete kamokoa pa wane omotoa iki-pe. ²⁴ No Ali Yatenane oyago itonoke mekenepa ali atoame poanele toma pokoike mekane po letu keetapeane wamele tadeko wa kime wene tomotoanepa i ago-pala eya wane uku. Ne aua nokoina leyo-pala

moa aua neke yapu poano, kamokoa pa wa eni pa pia kakene ago-pala okale ²⁵ eina eina e yenane leneke kamokakome one eina aua nokoina leyo katekamoia Akolali kei pima pome one yapu mepaneya. ²⁶ Nitikale enekete peyame ekete ekee, namolona enamokoonakale ilepa i tokono, enatoo wa Akolalike nate wene pia kei pia kakeneya.

Yesuyo One Pukuka Patono Noo Wa

Lipai Takoa Motanemo

(Matiu 9:9-13, Make 2:13-17)

²⁷ Nitaneyake Yesu eida tewitikoia pokome enekale eya ago Lipai wa ibini akene agopa takesi kue motokoia tane yapu mekale enaneya. Enekome okome no pukuka tone patono noo wa oma ponokale ²⁸ onekeya peya tewitikalooa wawa Yesu pokaka litima pekeneya.

²⁹ Lipaiyo one yapu Yesuno toge mati kikakakale ali peya mati nekete kita-pala opia mekete nee nakeneya. Takesi kue motokama yakene ali-kitika ete ali-kitika note mekete nakoli enekete ³⁰ Parisi yenameka Mosesene totono pine toa olaukane ali-kitameka Yesuno oya ali-kiti-pala eya wa koa oa kakeneya. Takesi kue motokama yaki yene tone totono litia toamiki yeneka toge nee wini opia mekete nakino, dekoloo tikiti-pe wa koa oa kakeneya. ³¹ Nitikoli yatekome Yesuyo e yene-pala okome okome dokosa agomepa yene toameneya meku wa iki-kiti edoa nome latekanomotoa-pe. Yene taneya piku wa iki-kitipa nipa nome latekanoo. ³² Nipa poanele toamuku wa iki-kiti kini namolo wene wia wawe wane oane auapeadene nokouya mena. Poanele

tuku wa iki-kiti odene kini namolo wene wia wawe wane oane auapeadene nokou wa Yesuyo akeneya.

Akolali Wedoa Kowitadetepa Nee Eya

*Tekei Wawa Noamikileke Pitia Yakanemo
(Matiu 9:14-17, Make 2:18-22)*

³³ Yesuyo nimo okale e yename ekete Yonene agale litia tiki-kitame padepete-kiti Akolali wedoa kowitadetepa nee eya tekei wawa noameneya pa mekala tiki. Parisi ali-kitameka dikakiyake neke oya-mikitame toamikino, dekolo toamikiti-pe wa okoli okome ³⁴ panagono atoa motokakili atoa motoko agono oya-lawe one-pala wedikete wediapa nee eya edoa wawa noameneya pa memotoa-pe. ³⁵ Wa naniko ete yename atoa motokago padeka aua poatiki wini tigotoma nokona. Nipetepa wene keda taneya mekete nee wawa noameneya pa meoi wa Yesuyo akeneya.

³⁶ Nimo ootokoa agale pade pedoa okome okome namolo pue pilikalepa panagome wene pue petene moa pade wane pilimoa namolo pue pilikata lapukoa lipuko patu. E'e mena. Eniledo tokalepa wene pue pilianeya piake eni wene pueke pilimotane wanepa namolo pue-pala odele taneya piamoo wa Yesuyo akeneya. ³⁷ Gerepi po ku ue weneya mekalepa pinagome meme kai kepeneme latiane mete namoloyake oyake peia moamoo. Eniyakedo peikalepa gerepi po ku ue weneya tokome lako yati kawa mono mono okome k'aua paka yoa pootapeoo. Nipa meme kai kepeneme latiane mete namoloya tokome oyake pukoa mono mono amele toamokale kaugale

gerepi po ku ue pata paka ponoo. ³⁸ Nitameneya gerepi po ku ue weneya mekalepa nipa meme kai kepeneme latiane mete weneyake-kama peia mokala too. ³⁹ Panagome-kiti gerepi po ku uepa mete keneke mea kakene mati moa nakomepa iyapa mea kakeneya tokome etene meke toko wa nako. Nootokoapa gerepi po ku ue weneya noamademe wakala too wa Yesuyo akeneya.

6

Yu Yename Kini Koo Mea Pupu Toamene-pete

Ele Kule Tane Pupu Kekoa Wawa Toamenemo (Matiu 12:1-8, Make 2:23-28)

¹ Ko mea pupu toamene-pete pade Yesu witi ku ipe ludu pokaka one oya-laweme witi ku deya kotia moa yoname puputua yaku takoa pukapea noma pekeneya. ² Nitikoli enekete Parisi ali-kitame ekete Yu yene tone ko mea pupu toamateko-pete kekoa wawa toamatekole wini tikino, ku kotia eni pupupa dekoloko tikiti-pe-koli okome ³ tobou ago Depidiyoka one-pala toa yakene ali-kitameka kobu tokale tanemo oi moamokoiya-pe. ⁴ Eya taneya. Depidi kobume tuaneyaya meaneya tokome Akolaline wikakane losu yapu tuapea pokome Akolaline pikane palawe wane-kiti moa nakeneya. Nootokoa one-pala toa yakene-kiti-pala i nee noatino noe wa tatikoa metaneya. Nipa Akolalike lodo yotokoai tane ali-kitame odene dikane palawe wane namele taneyake taneya. ⁵ No Ali Yatenane Oyagomepa

ali atoa ko mea pupu toamiki-pete mekete toatik-ile i i wane oyameane talo toane tuku wa Yesuyo akeneya.

Ko Mea Pupu Toamene-pete Yono Lokane Ago

Epetekanemo

(Matiu 12:9-14, Make 3:1-6)

⁶ Ko mea pupu toamene-pete pade Yesu losu yapuke pokome Akolalinemo olaukoa kakeneya. Eidapa nimini yono lokane ago pade meaneya. ⁷ Nitane ago mekale enekete Mosesene totono pine toa olaukane ali-kitameka Parisi ali-kitameka Yesuyo i ago epetekako patu wa lene wikaneya. Nipa kini pupu toameneya koo meko-pete kekanele tomotadiya wa kakete lene wikaneya. ⁸ Nitikoli kini tepene pikoi wene tetoa enekome yono lokane ago-pala okome tone lene yoto noke kanoo wa okale kamokakome kini leneke nome kakeneya. ⁹⁻¹⁰ Nome kakale okome kipala i ukumo yakoe. Tone ko mea pupu toamoko-petepa edele tokala tato-pe. Ali atoa-palapa padele padele epetanele tato-pe, poanele tato-pe. Tuamele toko agopa toa moato-pe, wia tukato-pe wa e yene leneme enoa unukamu tootokoa kakome okome neke yono kutu lido akoano ta wa okale lido akoo enekale one yono epetekatapeneya. ¹¹ Nitaneyake e yename Yesu-pala kotimi wene mati luaneya kakete one-pala toatekoi oi pedoa pia kakeneya.

Yesuyo One-pala Opia Yawatekoi Ali

Tuku Kooka (12) Takoo Motanemo

(Matiu 10:1-4, Make 3:13-19)

¹² Enipete-mene Yesu tonu tohouke Akolali kow-
itipou wa pome mekome kowitoa ta patakaneya.
¹³ Ta patakale one agale yakoa motane yene one
mekuta ate kanoatino noe wa kayo oa mootokoa
mekome ali tuku kakoa (12) one wa takoa moa one
Aposelo ali wa ibini oa metaneya. ¹⁴ Eya ali-kiti
takoa motaneya. Saimone einago motokome one
pade ibini Pita wa oa metaneya. One wamene ago
Aderu moa ni Yame Yoneta ni Pilipi Batolomiuta
¹⁵ ni Matiu Tomasita Alepiasine mana Yame toa
moa ni Saimone one pade ibini Selote ago moa
¹⁶ ni Yamene wamene ago Yudase moa ni Yudase
Isekariose one wia tukamotoa moa meateka ago
moa taneya. Mootokoapa one Aposelo ali-kiti wa
ibini oa metaneya.

Yesuyo Ali Atoa Olaukoa Kini Tane Yene

Latekoa Tanemo (Matiu 4:23-25)

¹⁷ Yesu one eni Aposelo ali-kiti-pala keti koa
pokome kotu kakoa plane take kakeneya. Ei-
dapa one agale yakoa motane yene peya mati
ete ali atoa peya mati-pala oboa kakeneya. Nipa
Yudea ta piko peya Yerusaleme taka kusa ue
matanuke piko Taia Saidone tataka kawa one
agale yakadete note oboa kakeneya. ¹⁸ Kini tane
yene-pala latekamotoa note kakeneya. Poane
ipono awitaneya mekete tete mokoa kakene-
kitika nokoli kini ipono takoa poe wa latekakala
taneya. ¹⁹ One telepa ali atoake weamutukakala
tokome latekamu tokale tekete peyame one mi-
tikada wa wili toa kakeneya.

*Keraisuno Ali Atoa Mekete Toatikimo
(Matiu 5:1-12)*

²⁰ Einata einapete Yesuyo one oyali-kiti nepikakome okome

kiwi ponopeneya pa meki-kiti kolotine meati wane uku. Akolaliyo one pawe toa talo toko eni taapa kinino noe wa kiwi yameoo tokolo tekene ni uku.

²¹ Opi kobume tuaneya meki-kitika kolotine meati wane uku. Wipitikete ulu yau toa meoi tokolo tekene ni uku.

²² Ete yename kipala kotimi wene luaneya mea ete pilia kawa tea agale oa tikilika kolotine meati wane uku.

Nipa no Ali Yatenane Oyagono agale kime litia tikile enekete i ali atoa kime poanele-kama tiki wa kiwi paya tetepo takoa wakilika kolotine meati wane uku.

²³ Eni yename nitikolika a tibuke pine epetaneya-kama enatikiyano, nitoa kamotono ke wa kolotine mea tigawineya yamene. E yename kipala enika enile teketepa nipa kini kaua-mikitame papete Akolaline agale toawe akane ali-kiti-pala toma nekenele tekete toi.

²⁴ Ae, kamo tiki-kiti Akolaliyo kiwi kibu moonoo, nepiamene. Itonoke kini moatekoiya wete mootapeneya tokome a tibuke wedianeya mea kawamoi.

²⁵ Ae, opi nee noa tagatapeneya meki-kiti wipitiketepa kobume tuaneya meoi.

Ae, opi paya nou toa ulu yau toa yaki-kiti wipitiketepa tumai mea komo kata pitikoa kawei.

²⁶ Ae, ali atoa peyame kiwi kei pikili yakakoa kakete eya wa wene tamene. Papete Akolaline agale akama nuku wa oake agale oa yotokane ali-kitipa kini kaua-mikitame ke wa kei pikala taneya.

Poi Teiane Yename Tokoile

*Topo Takakete Toatekomo
(Matiu 5:38-48, 7:12)*

²⁷ Anu agale yakoa tiki-kiti kini mekete toatikimo ukuno yakoe. Kipala poi teiane yeneke wene mekoa meamene. Kipala kotimi wene luaneya meki-kiti auapekala tamene. ²⁸ Kiwi tea agale iki yene-pala agale epetekoa topo takoa oa ni kiwi tete mekala tiki-kitane kowitikakala tamene. ²⁹ Panagome-kiti neke nimini yonolono wane witikalepa ewa yono lono waneka wia wa yameamene. Ni panagome-kiti neke tokoo mamina petene odomoa pokalepa tiginini maminaka moa wa meamene. ³⁰ Panagome-kiti nekeya pade mano wa oikiledo tokalepa nipa one eni oikoya meamene. Ni panagome-kiti nekeya pade mano wa wameneya pa moa pokaleka oto wa moameamene. ³¹ Eko pade ali atoame neke wene momotoapa nipa kini weneka moamene.

³² Kiwike wene mekoa meki yene takoa kini kolotine yene wa ete oto wa wene mekanali yotikilipa Akolaliyo kiwi edoa kei pimotoa-pe. Akolaline agale tagoa toamiki yeneka ete oto wa wene mekanali yokala tiki. ³³ Ni kipala epetanele tiki yene takoa ete wa epetanele topo takakilipa Akolaliyo kiwi edoa kei pimotoa-pe. Akolaline agale tagoa toamiki yenameka edikakala tiki. ³⁴ I

agome onekeya nani oto memotoane tuku wa nekeya pade nami kakoa metekolopa Akolaliyo ne edoa kei pimotoa-pe. Akolaline agale tagoa toamiki yenameka edikoa padeya padeya ete oto wa mea nami kakanali yokala tiki. ³⁵ Kime pade nitameamene. Kipala poi teiane yeneke wene mekoa auapekala tamene. Kinikiya pade tatia meteketepa nani oto memotoane tuku wa nami kakakileka toameamene. Pa metekete meamene. Nitikolipa ako odene meko Akolaliyopa kipa one mana kono-mikiti mekete ni tikino, ke wa kiwi pewe-kama wioo. Nipa panagoneya moapa ke wa wameneya pa motiki yeneka poanele tiki yeneka ela moa auapeko ago tokome nitoo. ³⁶ Kiniketai Akolaliyo ali atoa edikoa ela moa auapeko toa yete pade ali atoa ela moa auapekala tamene.

*Yete Pade Ali Atoa Kikoa Akameamene
(Matiu 7:1-5)*

³⁷ Yete pade ali atoa kini tanele poanele tadeko wa kikoa akameamene. Nitikalepa Akolaliyo neeka edikoa kikoa akamoo. Yete pade ali atoa akoa agale wamokalepa Akolaliyo neka akoa agale wamoo. Yete pade ali atoame nepala poanele tokoike mekakana po letu neme keetapekalepa nipa Akolaliyo neke poanele tokake po letu mekakana keetapekala too. ³⁸ Nekeya nami kakameneya pa metekalepa nipa Akolaliyo topo takoa yano kakoa meoo. Nipa neke meteka toa yete pade ali-kitame ako-kama tetekoa keda takoa ete mekala toi. Neme meteka toa Akolaliyo ete wa topo takoa mekala too. Nitoono, nekeya keda takoa-kama mekala tamene wa Yesuyo akeneya.

³⁹ Nimo ootokoa agale pade pedoa okome okome leneta lianeya meane ago padame leneta lianeya meane ago pade moa aua yamele toko-pe. E'e mena. Tugama yakeneya tokome einagota odeneka kobuke pitaketeta pitoi. ⁴⁰ Sukili matiyame-kiti one tikisago moa patukamele toamoko. Nitamele toamokoyake tikisagome padele padeleta olaukatapekalepa oyagome adekake kakoa tamele too.

⁴¹⁻⁴² Anu oyago neke leneke yomo pudunukau pomotoake neme wene toamokoyake neke oyagono lenekedo kugu deya pekeneya eneke eya wa-kiti oko. Neke leneke kugu deya pekeneyano toane motokada wa-kiti oko. Dekolo oko-pe. Wene takuta pianeya meko ago neke leneke pudunukau pekene yomo pinali neke wa namolo takoa toa moamene. Mootokoapa neke leneme wedoa enamele tokolo meke neke oyagono lene pekene kugu deya oyake toa motokamele toko.

*Yomo Ku Tukoke Pedoa Akenemo
(Matiu 7:16-20, 12:33-35)*

⁴³ Yomo epetaneyapa nipa one ku poaneyaya tuamoo. Wa yomo poaneyapa nipa one ku epetaneya tuamoo. ⁴⁴ Yomo-kiti ku tukole eneketepa ipa epetadeko ipa poadeka wa takoa enamele toko. Noyokepa yomo piki ku kotia moamele toamoa ni tonipo pookepa gerepi po ku kotia moamele toamoa toko. ⁴⁵ Epetane agomepa one tepene epetane wene plane toa yawapa epetanemo witakoa oko. Poane agomepa one tepene poane wene plane toa yawapa poanemo witakoa oko. Enipa tepene piko toa kabunumepa witakoa okala toko.

*Yapu Epetaneyaka Poaneyaka Wikete Tanemo
(Matiu 7:24-27)*

⁴⁶ Nopa Ali Muno Ali Muno wa okala tikino. Kipala tamene wane ukule litia toameketeke ikino, Ali Muno wapa dekololo iki-pe. ⁴⁷ Nooke tegetekoa mea anu agale yakoa toko agomepa nipa eya tane agome tane toa toko. ⁴⁸ Panagome-kiti yapu epetekoa wikilepa itono wetiketikoa kue yaupea mati piadekata kue petene wane-kiti moa kibutukoa pia eni waneke yapu wianeya. Nitaneyake ta loboa pitikoa ue leau akoo yoa yapuke pewikapokomeke muku muku takoa kilikoa aua pamele toameneya. Kue yaupea matike wianeya tokome pa kakeneya. ⁴⁹ Anu agale yatekomeke litia toamoko agomepa nipa eya tane agome tane toa toko. Panagome-kiti yapu wikilepa ue kibi wetiketikoa kue yaupea enamo pa kibike tokoo yapu wianeya. Nitaneyake ta loboa pitikoa ue leau akoo yoa pewikapokome yapu odepeta kilikoa aua pekeneya. Bu wa wia tadekoo kikilikoa aua pootapeneya wa Yesuyo akeneya.

7

*Tobou Poyo Agono Pupu Ago Latekanemo
(Matiu 8:5-13)*

¹ Ali atoame yakakoa Yesuyo enika enimo oa peya takamotokome Kapaneeame take pome mepaneya. ² Eidapa tobou poyo ago pade meaneya. Einagono pupu ago pade one kolotini ali tuademe yene taneya pianeya. ³ Yesu nome meko wa okoimo yakatekoapa poyo agome eya taneya. Yu yatene tobou ali pade-mene moa wetekakome okome anu pupu ago latekakoano

noo wa kowitikapoe wa Yesuke moa wetekaneya. ⁴⁻⁵ Nitikale nekete ekete tobou poyo agome toto yateneke wene mekoa mekome tone losu yapu pade wikakakano, one auapekilepa tamele tokono, one pupu ago latekakoano noo wa kowitikakoli okome ⁶ nitouno patoe wa opia pekeneya. Nitoa tigotokakoa pome kakale tobou agome one oya ali-mene moa wetekakome okome eya akapoatino poe. Ali Muno no pa ago mekuno, anu yapu ne noo wane edoane omotope. Tokamota. ⁷ Ne kakota widaka noamouno wene pikene ukuno, nepa pa wida kake wete latoa kamene wado okalepa anu pupu ago latoa kawoono, nitoano ta. ⁸ Nopa tobou ago padeke lokoane mekene ta wa okole-kama tuku. Ni nooke lukoa meki poyo ali-kitamepa toe wane ukulekama yakoa tiki. Panago ne pa wane-kiti ukulupa yakoa poko. Wa panago no mekuta oto noo wane-kiti ukulupa yakoa noko. Anu pupu ago-pala ile ta wane-kiti ukulupa yakoa ukule toko. Edikoapa anu pupu ago latoa ka wa okalepa latoa kawoo wa Yesu akapoe wa poyo agome one oyali-mene moa wetekaneya. ⁹ Nitikale note akanokoli yatekome Yesu wene kainya pianeya kakome one-pala obomoa nokoina yene-pala ete peketapekome okome imopa i akedekono yakoe. Mone agomeke ipa akedeko. Iserele ago odeneka nooke edikoa wene tugoa meadekole enamuku wa Yesuyo akeneya. ¹⁰ Nimo okale yakamotekete eina oa wetekakale nekene ali-kiti tobou agono yapu wakapea pote enekoli pupu ago latoa kakedeka.

Yesuyo Neeni Take Tuane Ago KamotoKANemo

¹¹ Naniko keneya Yesu Neeni take poademe pokale one oya-lawemeka ete yene peya matiyameka one-pala opia pekeneya. ¹² Eni ta pawe kago keteponoke tigotokoa witanokaka pade-kitame tuane ago oloyo topadete akolono leyo leyo toa aua pekeneya. Aua pokoli take yene peya matiyame tuane agono nine-pala opia pekeneya. Eina tuane agopa nepo meane atoane loma mati. ¹³ Leyo leyo toa aua pokoli enekome Yesuyo einatoa ela motokome okome komo wamea wa ootokoa ¹⁴ tuane ago auane eina leyo pome mitikakale leyo aua pekene alikiti witimoa kakoli okome tuali wete kamokoa wane uku wa okale ¹⁵ kamokoa mekome agale oa meaneya. Nitikale Yesuyo nine-pala okome neke mana ina wa metaneya. ¹⁶ Nitikale enekete e yene peya tepene piti lobutukale kakete Akolali kei pikete ekete toto pake Akolaline agale akakago tubele mati toko ago i nokono, Akolali one yatene toto mekota ugu nokono, ke wa oa kakeneya. ¹⁷ Nitaneyake Yesuyo eni tanemopa Yudea takeka eni ta unukoa plane ta-kitikeka oa pupitikatapeneya.

Yesu Pitia Yakamotoa Yoneyo Alita Takuta

Moa Wetekanemo (Matu 11:2-19)

¹⁸ Yonene agale yakoa motane yename Yesuyo eni tanemo-kama i i wa Yone akanokoli ¹⁹ one oyali takuta noe wa Yoneyo kayo oa mootokoa Ali Muno Yesuke wetekakome okome nepa i wa ibini oa plane ago taatekoa noko-pe. Panago taatekoa noo tokolo totome nepia kamotoa oko-pe. Oano

ta wa akapoatino poe wa wetekakale ²⁰ nekete ekete ali atoa ue motokama yako Yoneyo eya akapoatino poe wa wetekakale nokoo. Nepa eina noatekago taatekoa noko-pe. Einagale taatekoa panago noo tokolo totome nepia kamotoa oko-pe wa akapoatino poe wa Yoneyo wetekakale nokoo wa akananeya. ²¹ Nitikoli einata einapete Yesuyo eya kuya yene tane ali atoa kini tanelekiti latekoa ni kiwike awitane ipono-kitika takoa poe wa wetekoa ni leneta lianeya meane-kitika leneta kikakoa enika enile toa kakeneya. ²² Nitoapa einagota-pala okome Yone mekata wakapea pekete kini enoa yakoa tokoinakale i i wa akamene. Leneta lianeya mekoina-kiti lene kikatapeneya yawa ni kawa okeaneyaka yakoinkiti pogo kautoa pote ni kedime nakeneya mekoina yene kini kedi yene takoa pokolo latoa kawa ni kale keneta keteaneyaka mekoina-kiti kale pekaneya yawa ni tuane yene kamotokaneyaka kawa ni ponopene ali atoame Akolalinemo yakakoa mea tiki wa Yone akapamene. ²³ No i agoke wene tugoa mea wawamoko ago kolotine meo waka akapamene wa Yesuyo einagota Yone mekata kutu wa wetekaneyaka.

²⁴ Yoneyo moa wetekane agota wakapea pokoli Yesuyo eida oboa kakoi yene-pala Yoneke okome okome kime ali piamene take Yone enepeketepa edanele enadete pokoiya-pe. Tauwe wata pupulegeme muku muku toa kakale enepokoiya-pe. E'e mena. ²⁵ Nipa edane ago enadete pokoiya-pe. Panago mamina epetaneyaka kakeneya kakale enepokoiya-pe. E'e mena. Mamina epetaneyakama kawa kamoya moologoa tiki-kiti ako tobou

ali-kitane yapu-kala meki. ²⁶ Nipa edaneya enadete pokoiya-pe. Akolaline agale akama yakago enadete pokoiya-pe. Eeno, Yonepa nitane ago. Akolaline agale papete toaweaa akane ali peya keku kamotoa Yone einago ako ago kako.

²⁷ Yone einagokepa Akolaliyo mana-pala papete akenemo wene takakale panagome Akolaline bokuke eya wa wia mekapianeya.

Ne naniko pomotoane anu agale oa aua yawateko agopa namolo takoane moane wetekou. Nitikolu einago pokome ne poateka ka nodokakapima poo wa panagome wia mekapianeya.

²⁸ Kipala i ukumo yakoe. Papete atoame opiane ali peya keku kamotoa Yone einagopa ako kako. Onepa nitane agoke eya wane uku. Anu uku agale yakoa mootokoa Akolalike lukoa meki-kitipa keku ali atoameke Yone moa patukako wa Yesuyo akeneya. ²⁹ Yesuyo okamo eni yatekete ali atoa peyameka takesi kue motokama yakene ali-kitameka ee nimini okono, Akolaliyo kiyoke-kama tokono, ke wa Akolali kei pia kakeneya. Yoneyo kiwi ue motokaneyake ni akeneya. ³⁰ Parisi ali-kitameka Mosesene totono pine toa olaukane ali-kitameka nitameneya.

Nipa Akolaliyo kini toatekoile wene toopiane toa toamadete wakeneya. Yoneyo kiwi ue motokameneya tokome nitaneya.

³¹ Nitaneyake Yesuyo eya wa akeneya. No kaku-pete meki-kitipa kini tikileke ikilepa edeya adeka plane uku patu. Eya adeka plane ukuno, yakoe.

³² Mati-kiti makesike ulu toonali yotokete padeka-kitame eka e mati-kiti-pala kayo ekete ekete

tiabu toa kawati wa totome tulutu eya pukapekokolo yateketeke toamokoi. Nitamokoile enekete toto tumai meou toa komo lo oa kakoloka enika enileka kote tokale tumai meamadete wakoi wa ulu tootapekete akeneya wa Yesuyo pedoa agale akeneya.

³³ Nitoapa pine toaweaa okome okome Yone einago nokome padeya neeka gerepi po ku ueka noameneyake ipono oneke awitaneya tokome ni toko wa kime tea agale oa kakoi. ³⁴ No Ali Yatenane Oyago eya kuya neeka gerepi po ku ueka nakule enekete ekete no i agopa nee kitipu kakoa noa gerepi po ku ue noa pia toko. Takesi kue motokama yaki ali-kiti-palaka Akolaline agale tagoa toamiki yene-palaka no i agome oya patu piko wa kime akoo agale iki. ³⁵ Nimo wapa ikiyake tone agale yakoo motiki peyame ekete mone inapa Akolaline peku noa tadiki wa Yesuyo akeneya.

Poanele Toa Meane Atoame Yesuno Kawatake

Padeya Kalono Taneya Pekoa Yotokanemo

³⁶ Parisi ago padame Yesu one yapu nee noano noo wa okale nipa pata wa einagono yapu pome mekome nee nakeneya. ³⁷ Eni takepa poanele toa meane atoa pade meaneya. Yesu Parisi agono yapu ponome mekome nee nako wa akenemo yatekome padeya kalono taneya aua Yesu mekata nekeneya. Nipa alabase wa akene kueme latiane mete keneke mekoa aua nekeneya. ³⁸ Nitoapa Yesuno mukiti lono nome kakome komo oa kak-eneya. Yesuno kawatake komo lobia pitikakome tege takaneyake one ludukiya witane pineme

kawake pitane komo kōa one kawata nunu oa eina kalono taneya pekoa yotokoa taneya.

³⁹ Nitikale enekome one yapu meatono noo wa Yesu-pala akene Parisi ago tepene wene kibutukome okome i agodo Akolaline agale akako ago meadekalepa nipa i one kawata mitikamotoko atoapa poanele toa meane atoa wa wene too wa wene kibutukoa meaneya.

⁴⁰ Nitikale Yesuyo einago-pala okome okome Saimone nepala agale ouno, yakamene wa okale okome Tikisago nipa yakouno, amenekale okome ⁴¹ ali takutame odenagonoke kue nami kakoa oia motaneya. Nipa panagome kina egeme kadukoa (50) nami kakoa oia motaneya. Ni padena agome kina noime kadukoa (500) nami kakoa oia motaneya. ⁴² Wa naniko einagota kini eni nami wiatekoi oi nokale kue toamokale enekome pinagome onena kue oto wa moamou wa kinike eina kue oto moameneya. Nile tokalekepa panago kue pinalike wene mekoa keneya memotoa padena ago oneke wedoa wene mekoa meaneyano, kue pinalike wedoa wene mekoa mekago mani ago-pe wa pitia yatekale ⁴³ Saimoneyo okome kue tubeya nami kakoa oia motokagopa pinalime oto wa tubeya moameneyano, einago tadia pinalike wedoa wene mekoa meaneya wa okale okome wini okopa nimini oko wa Yesuyo akeneya.

⁴⁴ Yesuyo nimo ootokoa einatoa lono peketapekome Saimone-pala okome i atoa i mekono ena. Nopa neke yapu tuapeane ugu nokouna-pete anu kawake kakene kege kōatekouna uepa pelesi kagonoke neme pekoa

pikamokana. Nitamokanake i atoamepa anu kawake kakene kege one komo ueme tege takoa one pineme kogo tokana. ⁴⁵ Nemepa no nunu wamokanake i atoamepa neke yapu nokounata titimoa anu kawata pa nunu okoa meko. ⁴⁶ Nemepa anu wagoke welo eya pekoa yotokamokanake i atoamepa anu kawatake padeya kalono taneya pekoa yotokatapeka. ⁴⁷ Nitikakano, nepala ukumo yakamene. I atoa one i wene wedoa mekoa mekome tokolepa one poanele padele padele toma nokake mekane po letu wete kekamu taneya tokome ni toko. Wa panago one poanele natele tuku wa wene piko agopa one poanele tokake mekane po letu keaney mekomepa nipa one eni po letu kekane agoke wene wedoa mekamoko wa Yesuyo akeneya.

⁴⁸ Nimo ootokoa Yesuyo einatoa-pala okome neke poanele toma nokake mekane po letu kekamu taneya wa okale ⁴⁹ one-pala opia mekoi-kitame oote tekete ekete i agomepa i atoame poanele toma nokake mekane po letu kekamu tuku wa okome okopa edane ago mekome oko patu-koli ⁵⁰ Yesuyo einatoa-pala okome nooke wini wene tugo meke tokolekepa ne toa motaneya mekono, tepe kolotini mataketikaneya poano pa wa wetekaneya.

8

Pade Atoa-kitame Yesu Auapema Nekenemo

¹ Naniko keneya Yesu ali atoa pitikoika tubeya takeka nateya takeka kutu pima yakomepa Ako-laliyo ali atoa talo tokome tokomo kini wene epetekanemo i i wa mo wima yakeneya. Nitima pokaka one oya-lawe tuku kakoa (12) ali-kitame koua pekeneya. ² Pade atoa-meneka koua yak-eneya. Einatoa-kitipa namolo ipono awitaneya mea eya kuya yene taneya mea taneyake Yesuyo kini tane yene latekoa ipono-pala takoa poe wa latekaneya. Pade atoapa Maria one pade ib-ini Magadala. Einatoake ipono tatono kakoa (7) awitaneyake Yesuyo takoa poe wa wetekaneya. ³ Pade atoapa Yoana. Einatoapa eyago Kuusa natono. Einagopa ako tobou meane ago Erode onekeya-kiti yopikoa kakene ago. Pade atoapa Susana. Einatoameka pade atoa-kitameka Yesu one oya-laweka auapeatono pato wa opia yakete kinikiya tatia auapema yakeneya.

Nee Lene Pitikama Pekene Agoke

Pedoa Akenemo (Matiu 13:1-9, Make 4:1-9)

⁴ Ali atoa peya mati Yesu kakata obonaneya. Nipa ta pitikoi peya kawa obomoa note kakala taneya. ⁵ Nitaneyake Yesuyo agale pade pedoa okome okome ipe pinagome ipe ludu nee lene pitikama pekeneya. Nitima pokaka nee lene padekapa ka ludu paka tadoa pitaneya. Nitaneta ali atoame kawame kautoa kugutukaneya pikata ini pitoa note napekala taneya. ⁶ Ni nee lene padekapa kue yaupea patu paka tadoa pitaneya. Nitaneta tumiake itono kau tootapeaneta tokome wete eni tototokoa tuaneya. ⁷ Ni nee lene

padekapa tonipo pake tadoa pitaneya. Nitaneta tonipo nee lene-pala odeneka dekoa witakome tukatapeneya. ⁸ Ni nee lene padekapa itono epetaneyake pitakome leau akatapea witakome ku tukilepa ege kadukaka tatigime kadukoa (100) tukala taneya wa Yesuyo akeneya. Nimo ootokoa telo mati okome okome kipala ukumo yakou wa kale piyakoa kaki-kiti kime yakoati wane uku wa akeneya.

Akolaliyo Ali Atoa Pawe Toa

*Talo Toatekale Papete Kaukoa Meaneya
(Matiu 13:10-17, Make 4:10-12)*

⁹ Nitaneyake Yesuno oya-laweme neke ina pedoa okana agale pine edoa piko-pe wa pitia yatekoli okome ¹⁰ Akolaliyo one ali atoa talo tokome tokolepa papete kaukoa mema nokoyake opi kiwi keleyo oyameteku. Nitikuyake ete ali atoa-palapa pedoane agale-kama oane meteku. Enipa kini leneme enekile enoa moamoa kaleme yatekimo yakoa moamoa tomotoane tekene ni tuku wa Yesuyo akeneya.

Nee Lene Pitikama Yakene Agoke Pedoa

*Akene Agale Pine Toawe Akenemo
(Matiu 13:18-23, Make 4:13-20)*

¹¹ Ina pedoane okouna agale pine dikoa pikono, yakoe. Ipe nee lenepa Akolaline agale tokola. ¹² Nee lene ka ludu tadoa pitane adeka pikounapa eya tiki yeneke okouna. Akolaline agale yakatekoa pa mekilika Setanu nokome einagale kini tepene meaneya katekamo poku. Nipa einagale yakoa motikili Akolaliyo toa motokaya

tokolo ni katekamoā poko. ¹³ Padeka nee lene kue yaupea patu tadoa pitane adeka pikounapa eya tiki yeneke okouna. Pade ali atoame eina agale yakoapa ke wa lukoa wedia meki. Nitiketeki einagale kini tepene teke wetekameneya tokome Akolalinele pa tekei takoa meki. Wa naniko kiwi etepea pomotoa ele kuleme likolopa Akolalinele takoake tewitikoa waki. ¹⁴ Padeka nee lene tonipo pake tadoa pitane adeka pikounapa eya tiki yeneke okouna. Pade-kitame einagale yakoa motikiyake kinikiya mama moa ni kini kamoyakitike wene piitikoa mea enika enile tikileme Akolalinele agale moa kautako. Nitane yene tokome kũ tuamou toa etepea yaki. ¹⁵ Padeka nee lene itono epetaneyake pitane adeka pikounapa eya tiki yeneke okouna. Pade-kitame einagale yatekilepa wene epataneya mea yakoa motiki. Nipa ipe kakoya nee kũ wedoa tuou toa Akolalinele takoa togaki wa Yesuyo akeneya.

*Labo Toeleke Pedoa Akene Agale
(Make 4:21-25)*

¹⁶ Panagome-kiti labo toele udukoa yapu aua nokomepa eya toamoko. Okolo moa kaulogamoā ni walai kenekeka piamoa toko. Nitameneya ali atoa yapu tuapea nikita pa keleyo witamotoa tokome labo piatikiya waneke-kama udukoa piko. ¹⁷ Padele padele kaukoa toma yakolepa naniko keleyo witatekole toko. Padeya padeya paigakoa pikoya-kiti naniko keleyo pikale peyame enetapeoi. ¹⁸ Nipa Akolalinele agale paya nou toa yatekayano, wedoa yakoa moamene. Akolali one i peku wedoa nako agopa nipa Akolaliyo one

pekupa wedoa lawetema poo. One peku alekoa nakagopa nipa one alekoa nakene pekupa wene toane noane tuku wa wene pikoyake Akolaliyo agopa takoa atukoo wa Yesuyo akeneya.

*Yesuno Nine Wamene-mikitike Akenemo
(Matiu 12:46-50, Make 3:31-35)*

¹⁹ Einapetepa Yesuno nine wamene-mikitika nokoli ali atoame edea takatapeneya tokome one kakata lekoa poatekoi kene piameadeka. ²⁰ Nitoa pa kakoli enekome panagome nekaua nekameyo-mikiti ne enadete akolono note kakina wa okale okome ²¹ Akolaline agale yakoa tiki ali atoapa agauaka anu wamene-mikitika eni wa Yesuyo akeneya.

Pupulege Tadalita Uu Okoa Kakeneya

*Kawikanemo
(Matiu 8:23-27, Make 4:35-41)*

²² Padepetepa Yesu one oyali-kiti-pala ue dipike peapetekoa pome mepokome okome ue mine eka matanuke mea patoe wa okale mea pekeneya. ²³ Mea pokoika Yesu mea atu pitaneya. Atu eni pitikakoa ue mine pupulege tadalita uu oa ketipea awitikanokome ue-pala pewikanokome ue dipi patua pitoa atukademe taneya. ²⁴ Nitademe tokale one oyali-kiti one pitikaya liti tegeteka tegeteka toa mekete kamotokakete ekete Ali Muno Ali Muno toto ueme atukamedekono, kamao wa okoli kamokakome pupulege-pala pewikakoa kakene ueta kikoa okome okome kapakoa wa wa okaka teigalogakome tooke lapa eyaka wame-tekoa kilikoa meelogaka. ²⁵ Nitoa teitatapekale one oya-lawe kikoa okome okome nooke wedoa

wene tugamekete tadiki wa okale oote tekete ekete pupulege ue minetameka i agome ta wa okole eni yakoa tokono, Yesupa edoa ali kakome tokoto patu wa piti tokale ka oa kakeneya.

*Yesuyo Ipono Awitane Ago Latekanemo
(Matiu 8:28-34, Make 5:1-20)*

²⁶ Galili ue mine eka matanuke ue dipike eni mea pote Gegesa yenane take witapaneya. ²⁷ Galili ta-pala eni tata eni ue mineme oto pitakutukaneya. Yesu eni ta matanuke katepitakaka ipono awitane ago pade ali atoa pitikoika kawa kotua nekeneya. ²⁸ Einagopa koto mamina kawamoa yapu kilikoa piamoa taneya. Nipa ali atoa oloyo toai taneka pa yakeneya. Ni ago Yesu kotukome one kawane pitakome ka telo okome okome ako odene meko Akolaline mana Yesu nepa nopala edele toade noka-pe. No tete meamoano, wa-ye wa kowitaneya. ²⁹ Nipa Yesuyo poane ipono ne winago takoa pa wa okale tokome kowitaneya. Eni ipono einagoke lugutukoa awinokale ete ali-kitame dekoa moa kapa po kakoa kapa tepo mekoa tokala taneya. Nitikolika kugutukoa tadekatapekale iponame einago ali piamene ta ludu leau akoa aua yakala taneya. ³⁰ Nitane ago Yesuyo yatekome okome neke ibini te-pe wa okale okome anu ibinipa pitikali wa akeneya. Nipa oneke ipono peya mati awikolokaneya tokome ni akeneya. ³¹ Nitaneyake ipono-kitame Yesu kowitikete ekete geyo nine pi-ane koa keneke wetekamea wa kowitaneya.

³² Nipete einakeya liti tonono kebonoke kai peya mati kimi ke noa kakeneya. Nitaneyake ipono-

kitame kowitikete ekete toto opi kunuka kunu kaike awiponoono, wetekoa ta-koli okome³³ nipa poe wa okale takoa pootapekete e kai-kitike aw-ipaneya. Nitikoli einaka eina kai tono payaneke kawa palake ketipea kikilikoa pote atutapeneya.

³⁴ Nitikoile enekete einaka eina kai egetane yene pitoa pootapekete ali atoa ta latia pitikoikaka tayo yapu luduka eni tanemo oa pupitikama pekeneya. ³⁵ Nitikoli yatekete edele taneyake ikiti patu wa enadete nekeneya. Nitoa Yesu kakata note enekoli ipono takoa pootapeane ago mamina kakeneya Yesuno kawane wene kiyo akaneya mekale enekete ekee wa piti mati tokale kakeneya. ³⁶ Nitikoli eida kakete enile tokale enane yename ete dika dika wa Yesuyo ipono awitaneya yakanakago latekanemo toawe akeneya. ³⁷ Nitikoli yatekete eni Gegesa take mekoi peyame kini ta tewitiko pa wa Yesu kowitoka kakeneya. Nipa tepene piti lobutukale kakete ni akeneya. Nitikoli ue dipike peapetekoa poademe kakaka ³⁸ ipono takoa pootapeneya mekagome Yesu ne-pala odenekata yatono pato wa kowitikale okome nitamatono, ³⁹ neke yapu poano pa. Akolaliyo ne-pala tokamo tubele eni tokana ali atoa eneke toawe oano pa wa wetekakale ali atoa ta latia pitikoika pokome Yesuyo tubele toa one latekoa tanemo i i wa oa pupitikama pekeneya.

*Tobou Agono Kono Tuaneyake Kamotokanemo
(Matu 9:18-26, Make 5:21-43)*

⁴⁰ Yesu Galili ue mine oka lono wakapea nokale ali atoame ke wa wedia makutukoa motaneya. Nipa peyame one nomotoa nepia kakete ni

taneya. ⁴¹ Nitoa kakoika Dairasi wa ibini akene ago losu yapu yopikago nokome Yesuno kawane witipitakome one yapu wete noo wa kowitoa kakeneya. ⁴² One konakoma one odene opiane kono tuademe yene taneya pikale ni akeneya. One kono opitikaneyake mali tuku kakoa (12) tadiya ponokale tuatoa meaneya.

Einagome ne noo wa kowitikale nitouno patoe wa Yesu poademe pokale ali atoame Yesu apua takoa unukamoa pekeneya. ⁴³ E ali atoa pakeke eya atoaka mali tuku kakoa (12) ponoka toa kamate yokoa kakene atoaka Yesu litima nekeneya. Papete einatoa dokosa ali mekoika latekamotoa pokala taneyake padameka one latekakile toameneya. ⁴⁴ Nitaneyake einatoa Yesuno mukiti lono lekama nokome one tokoo kakene mamina nami mitikatekaneya. Nitikale eina eina one kamate pegetoa yotokana toa yoameneya teitapeneya. ⁴⁵ Nitikale Yesuyo noanu teyo mitikakato-pe wa okale peyame no mena wa okoli Pitayo okome Ali Munu ali atoa apua takoa ne unukamoa mitikakoa tikino, dekoloko-pe-kale okome ⁴⁶ padame no mitikakile toka. Anu tele padeke weamutukome tadekolo ni uku wa Yesuyo akeneya. ⁴⁷ Nitikale inakeya teitakale akedekono, i ago mitikakoule one-pala kaukoane meamele toamoko wa einatoa kolu kolu nokale Yesuke nokome kawane witipitaneya. Nitikome e yene kakakoa eya takamotoane yoname mitikatekakou wa one mitikatekakale eina eina latekakanakamo toawe okale okome ⁴⁸ anu kono nooke wini wene tugo meke tokoleme ne latekakolo uku. Neke tepe kolotini kilikoa pimotono pa wa wetekaneya.

⁴⁹ Yesuyo nimo oa kakaka tobou agono yapu pitikakago pade nokome okome neke konakoma tukome tukano, mone i tikisa ago polipo takakoa kawamea wa okale yatekome ⁵⁰ Yesuyo tobou agopala okome okome no i agome neke kono oyake latekamele toko wa piti toameneya mekalepa latoa kawoo wa oomotokome ⁵¹ yapu pome kakome okome Pita Yoneta Yame toa akomane etene ninetaka no-pala opia namene. Ete yene akolono meati wa tuapea pekeneya. ⁵² Nitaneta tumaike nekene ali atoa peya tuatoake komo kata pitikoa kakeneya. Nitikoli enekome Yesuyo okome i akoma tukome tuaneya menano, pa atu pia mekono, komo wameo wa okale ⁵³ peyame i akoma etene tukome tukano wene tekete tokome Yesu yau takaneya. ⁵⁴ Nitimotoake eina akoma tukome tuaneya pianeta pokome one yono mootokoa kayo okome okome anu akoma wete kamo wa okaka ⁵⁵ one yomini wakapea nokale wete kamokoa kakeneya. Nitoa kakale okome one nee wete takoa lawetoe wa Yesuyo akeneya. ⁵⁶ Nitaneyake etene nineta wene kainya pianeya kakoli okome anume i tukumo toawe wamea. Pa kini lukoa meati wa oa tukaneya.

9

Yesuyo One Oya-lawe Tuku Kakoa (12)

Akolalinele Takama Pomotoa Wetekanemo (Matiu 10:5-15, Make 6:7-13)

¹ Yesuyo one oya-lawe tuku kakoa (12) one kakuta oboa noe wa kayo oa motokome okome noanu tele patu kautakoa kakete eya toma poatino poe. Ali atoake awitane ipono takoa poe wa

wetekatapea kini tane yene latekoa toma poatino poe wa moa wetekaneya. ² Nipa Akolaliyo ali atoa pawe toa talo tokome tokomo i i wa oa aua yawa kini tane yene latekoa tomotoa wetekakome okome ³ kiwi eni peketepa pa pima yamene. Nipa iti toua moamoa ka ua poamoa palawe waneka kueka ua poamoa tamene. Kini tugini mamina odene kakeneya pekete pade-pala aua poamoa tamene. ⁴ Nitoa pima yawa ta padeka pote meketepa yapu yapu yawameneya eida odene yapu-kama mea kawa pokala tamene. ⁵ Nitima yakoli pade yapu pitikoi-kitame kini yapu noe wa makutukoa moamokolipa nipa kini yapu tewitikoapa Akolaliyo kiwi kote motokolo tuku wa kini kawake kakene kege kōketikoa tewitikoa pokala tamene wa Yesuyo wetekaneya. ⁶ Nitaneyake ali atoa ta latia pitikoika pima yakete Akolalinemo i i wa mo wia kawa kini tane yene latekoa toawineya pekeneya.

*Erodeyo Yesunomo Yakanemo
(Matiu 14:1-12, Make 6:14-29)*

⁷ Tobou ago Erodeyo enika enile tanemokama yakatekoapa wene kainya pianeya meaneya. Yesukepa pade-kitame ekete ali atoa ue motokama yakana Yone tukome tuaneyake wa kamo noko wa oa, ⁸ wa pade-kitame ekete Ilaida taatekoa noko wa oa wa pade-kitame ekete Akolaline agale papete akane ago tukome tuaneyake kamo noko wa agale oa takoa pilia kakeneya. Nimo okoimo yakatekoa Erode wene kainya pianeya meaneya. ⁹ Nitikome okome

Yone kabe teigamotoane tokounano, i tanemo-kama yateku agopa te patu wa Yesuno lene timini enademe akeneya.

Yesuyo Ege Egeta Kadukoa (5,000) Ali

Nee Lawetanemo

(Matiu 14:13-21, Make 6:30-44, Yone 6:1-14)

¹⁰ Yesuno Aposelo ali tuku kakoa (12) Yesu mekata wakapea nekete kini toma yakoinakamo i i wa ootapekoli okome nipa padeka poti witi-motekete patono noe wa Besaida wa ibini akene take aua pekeneya. ¹¹ Nitaneyake Besaida take pekete tiki wa akenemo yakamotekete ali atoa one eni mekata litia nokoli oneme makutukoa motaneya. Nitoapa Akolaliyo ali atoa talo tokome tokomo i i wa toaweoa oa kini tane yene latekoa taneya.

¹² Lou eni pene pipademe tokaka one oya-lawe tuku kakoa (12) one kakata eida nekete ekete ipa ali atoa piamene taano, ali atoa ta latia pitikika tayo yapu luduka pote nee topo toa pipoatino poe wa wetekamene-koli okome ¹³ nitamouno, kini noatiki neepa kime motokoa lawetamene-kale ekete tone neepa palawe wane ko kakoa-pala mou yomo takuta toa eni-mene odene pikono, i ali atoa adekoa noatiki toa totome nee edoa topo toa motokapomotoa-pe wa akeneya. ¹⁴ Nipa e yene kakene toa oi motokoli ali ege egeta kadukoa (5,000) tadiya kakedekoli ni akeneya. Nitaneyake i yene ege kadukako toa-kama (50) payapono pia mekala tomotono toe wa Yesuyo okale ¹⁵ e yene peya edikoa kilikoa mekatapeneya. ¹⁶ Nitikoli palawe wane ko kakoa-pala mou yomo takuta

toa moa pikoa kakome ate tibuke nepikakome Akolali-pala ke wa ootokoa popimotokome i ali atoa tatikoatino poe wa one oya-lawe mekala taneya. ¹⁷ Metekale moa tatika tatika topokoli peyame moa noa tagatapea kitipu meaneya. Nitaneyake kugu paka pitaneya wekotoa moa ua ka katika tuku kakoa (12) mako puputua moa pianeya.

Pitayo Yesu Nepa Keraisu Wa

Toawe akenemo

(Matiu 16:13-19, Make 8:27-29)

¹⁸ Wa padepete Yesu witimotokome pome mekome kowitikata one oya-lawe one-pala eida opia mekoli pitia yatekome okome ali atoame no te kaku wa ikiti-pe wa okale ekete ¹⁹ pade-kitame ne einagopa ali atoa ue motokama yakanakago Yone wa oa ni pade-kitame ne einagopa Ilaida wa oa ni pade-kitame ne einagopa Akolaline agale papete toawe akane ago tuutukaneyake wa kamo nokome toko wa iki wa okoli okome ²⁰ nimo wapa akedikiyake kime no te kaku wa iki-pe-kale Pitayo okome nepa Keraisu Akolaliyo one wa papete takoa kakapiane ago wa akeneya.

Yesuyo One Tete Moa Tua Toatekamo

Toawe oopianemo

(Matiu 16:20-28, Make 8:30-9:1)

²¹ Nitaneyake Yesuyo okome okome Pitayo ina okamo odene ago-palaka toawe wameamene wa ootokoa okome ²² no Ali Yatenane Oyagome tete-kala moane kawou. Nipa Kanosolo ali-kitika Akolalike lodo yotokoai tiki tobou ali-kitika Mosesene

totonono pine toa olaukoa tiki ali-kitika enika eni ali peyame no kote tokale wawa wia tukoi. Nitikolika ta tebolo takoa pataka-pete Akolaliyo moa kamotokoo wa Yesuyo akeneya. ²³ Nimo ootokoa e yene peya-pala okome no i ago litima nou wa wene pikagopa nekele tewitikoia wamene. Nipa ne wia dekatiki yomo aua nou toa tete mokoa kakeka no litima namene. ²⁴ One kepenene mama motokome tukaya wa piti motoko agopa etepea tua poo. Nitameneya no einagoke toane tuou wa one kepenene mama moamoko agopa pa mea kama poo. ²⁵ Panagome-kiti one yomini atukome atumotoake itonoke pia kawa tokoya peyado mootapeadekalepa edeya weike moamoo. ²⁶ Panagome noka anu olaukakou agaleka ya motokome wakalepa nipa no Ali Yatenane Oyago telekole toane wakapeane nekene oneka ya moane waou. Agetaika one wene kiyo akeneya meki edelo ali-kitika pa teleta tootapeneya meki toane meane wakapeane nekene nitou wa Yesuyo akeneya. ²⁷ Nimo ootokoa okome ita kaki-kiti padeka-kiti wete tuameneya mekete Akolaliyo ali atoa pawe toa talo tokole enoi wa Yesuyo akeneya.

*Yesuno Lene Timini Eya Pa Tootapenemo
(Matiu 17:1-8, Make 9:2-8)*

²⁸ Yesuyo einaka einamo ootokaneyake ta pataka ketepo kakoa (8) tadia ponokale paka witimotokome pome tonono tobouke Akolali kowitademe ate lewia pekeneya. Nipa Pita Yameta Yone toa aua pekeneya. ²⁹ Aida kowitoa kakaka one lene timini padele tootapea one kakene maminaka yati yati toa ake tootapea

taneya. ³⁰ Nitaneya kakata ali takuta Mosese Ilaidata kotikatapea nekete one-pala ko oa kakeneya. ³¹ Nipa pa teleta tootapeneyata kaketepa oneke papete oa plane toa taatekakome Yerusaleme take pokome tuateka ko oa kakeneya. ³² Nitoa kakoika Pita one oyagotaka pia kadukatapea mea kamokoa enekoli Yesu pa tootapeneya kakenele enoa one-pala opia kakene agotaka enoa taneya. ³³ Einagotame Yesu tewitikoa poadete pokoika Pitayo okome Ali Muno kiwi ko oa kakita toto odeneya kakono, epetekono, neme nitika wa okalepa nipa aga yapu tebolo Mosese kita Ilaida toa kini wikakakala too wa akeneya. Enipa wene bebo akatapeneya kakome wene toamokome akeneya. ³⁴ Enimo oa kakaka wedome agopa takoa kauma nokale Pita one oyalitaka piti tokale kakeneya. ³⁵ Nitoa piti tokale kakoika wedo keneke agale ludu nokome okome wini agopa anu mana anu takoane kakapikou agono, one oka toa yakoa tamene wa okale ³⁶ yakoa enekoli Yesu odene kakedeka. Nitaneyake kini eni enekoinakamo enipete-mene pa kini luaneya mea odenago-pala i i wa toawe ikileka toameneya.

*Ipono Awitaneya Meane Mati Latekanemo
(Matiu 17:14-18, Make 9:14-27)*

³⁷ Podolikama eni tonu tobou wane koa pokoli ali atoa peya mati obomoa Yesu kotunaneya. ³⁸ Nitoa oboa kakoita panagome kayo okome Tikisago, anu manago i pikono, ena. Onepa anu odene opikouna agono, enoa latekakamene. ³⁹ Oneke ipono awinokolo ka wa telo ootapekala

toko. Nitane ipono awinokome peteka peteka tokolo timini kabunuke lako k_āua yotokoa kakala toko. Nipa mati tewitikoa poamademe wakala toa dika dika toamene tete mekala toko. ⁴⁰ Nitikala tokolo tekene neke oya-laweme eni ipono takoa wetekakoe wane auane nokounake takoa wetekaku pekete wili toa wakoi wa etename akeneya. ⁴¹ Nitikale yatekome Yesuyo okome ae ipete meki-kiti kime Akolalinele takamoa wene moa koiganeya mea tikino, kini eni poane wene tewitikoa wamotoane edoane nepiane meamou wa ootokoa matiyane etene-pala okome neke mana mati no kakuta aua noo wa okale ⁴² manago noka noka ipono awinokome itonoke telo moa pitikoa peteka peteka takaneya. Nitoa kakaka takoa pa wa Yesuyo ipono takoa wetekakome mati latekaneya. Nitoapa neke mati ino moa wa etene metaneya.

⁴³ Nitaneyake Akolaline tele patu kautakoa kakome tokale enekoi peyame ilepa i tokono ena-toe wa k_ā oa kakeneya.

*Yesuyo One Tuatekamo Lokoa Akene Agale
(Matiu 17:22-23, Make 9:30-32)*

Yesuyo padele padele tokaleke e ali atoa peya wene kainya pianeya kakete k_ā oa kakoika Yesuyo one oya-lawe-pala okome ⁴⁴ kiwi-pala i ukumo wedoa yakoa moa wene taneya meati. No Ali Yate-nane Oyalipa pade ali-kitame wimotoa panagome ete moa meademe toko wa okale ⁴⁵ yateketeke kini wene agopa takatapeneya tokome wene toameneya. Nika neme wini okopa edemo wa eke oko-pe wa yakamene piti tokale meaneya.

Kiwi Kako-kitipa Mainago Ako Ago-pe

*Wa Oa Takoa Pili Pili Toa Kakenemo
(Matiu 18:1-5, Make 9:33-37)*

⁴⁶ Yesuno oya-laweme kiwi kako-kitipa mainago ako tobou meateko ago-pe wa oa takoa pili pili toa kakoika ⁴⁷ kini tepene pikoi wene tetoa enekome mati pade motokome one kakaya liti kakakome okome ⁴⁸ panagome-kiti dikane de mati deya nooke toa makutukoa motokomewa nipa no eni dekoa makutukoa motoko. Ni panagome-kiti no makutukoa motokomewa nipa no moa wetekaka ago dekoa makutukoa motoko. Anu oya-lawe kiwi keku agopa Akolaliyo ako ago tetepo takoa meko wa Yesuyo akeneya.

Kipala Poi Teiamoko Agopa

*Kipala Kibutua Kako Ago Eni Wa Akenemo
(Make 9:38-40)*

⁴⁹ Yoneyo Yesu-pala okome okome Ali Muno anu ukumo yakamene. Panagome neke ibini wedekoapa ali atoake awitane ipono-kiti takoa wetekakala tokale totome enekoo. Einago toto-pala opia yako ago toamokolo tokome wa pade dikamea wa kikoa okoo-kale okome ⁵⁰ toa kamotono, wa pade edikoa kikoa wameamene. Kiwi-pala poi teiamoko agopa kiwi-pala oya kakoa auapeko ago eni wa Yesuyo akeneya.

Sameria Yename Yesu Wakenemo

⁵¹ Akolaliyo Yesu a tibuke aua poateka tigotokale Yerusalemewa poadawa pitimoa pekeneya. ⁵² Nitoa poademe pokome ali pade-mene patepoe wa wetekakale pote

Sameria yenane ta padeke Yesu noatekale nodokakadete pekeneya. ⁵³ Nitikoli eni take yename ekete einago Yesu mone Yerusaleme take poademe pokono, Yu ago tadekono, makutukoa moamato wa wakeneya. ⁵⁴ Nitikoli enekete one oyalita Yame Yonetame ekete Ali Muno toe a tibuke itipono akeneya pitakome i yene wia nootapemotono ta wa totame Akolali kowitikamotoa oko-pe wa okoli ⁵⁵ Yesuyo ete peketapekome wawe wa einagota kikoa oomotokome ⁵⁶ one oya-mikiti-pala pade take pekeneya.

*Yesu Litima Pekete Toatekomo
(Matiu 8:19-22)*

⁵⁷ Yesu one oya-laweka ka ludu kutu potokakoa panagome Yesu-pala okome okome ne pokoka litima pou-kale okome ⁵⁸ yanai ini eya kini piatiki yene pikoyake Ali Yatenane Oyago pade no naliyomo mokoane platekuyaka toamoko wa akeneya. ⁵⁹ Wa panago-pala one pukuka litima namene-kale okome agetai tuaney a pikono, oloyo toomotekene nee litima nou-kale okome ⁶⁰ Akolalingle takamekete tuaney piou toa pa meki-kitame tuane ali atoa oloyo tomotono, tokamota. Akolaliyo ali atoa pawe toa talo tokomo oa pupitikapoano pa wa Yesuyo akeneya. ⁶¹ Wa panagome okome Ali Muno ne pokoka litima noadene tukuno, nitadeneke namolo takoane anu yapu pitiki-kiti tebeane lionate opou-kale okome ⁶² panago one nokana lono kabe takakoa pou toa tokome one namolo tokanakaleke wene

piitikaneya mekomepa nipa Akolaliyo talo toko take pamele toamoko wa Yesuyo akeneya.

10

Yesuyo One Oya-lawe 72 Takoa Motokome

Akolalinemo Oa Pupitikamotoa Wetekanemo

¹ Wa naniko Ali Munoyo one oya-lawe ege odepeta kadukoa wa lene kolo kakoa (72) alikiti takuta takuta wa takoa moa wetekakala taneya. Ali atoa ta latia pitikika tayo yapu luduka one nani noateku toa kiwi namolo takoa pima yawatino poe wa wetekaneya. ² Wetekakome okome ipe nee kakoya wakoa momotoa nodokoa kibutukakoa kakoyake eni ipe ludu wakoa moatiki yene natetekoa kakino, Akolali eya wa kowitikamene. Ipe nee kakoya wakoa mou toa neke ali atoa motokamoto, neke pupu yene wete takoa moa wetekoano ta wa Akolali kowitamene. ³ Poatino poe wane wetekakilepa lene pianeya yo tane tue-kiti yakika sipi sipi kai tine moane wetekou toane tukuno, eya toma pamene. ⁴ Kue ka ua poamoa ni padeya-kiti uatiki kaka ua poamoa ni kawa yeneka mekoa poamoa tamene. Pake pake ali atoa kotuketeka ko wameneya pa ponokala tamene. ⁵ Yapu pade tuapea peketepa i yapu pitiki-kiti tepe kolotini mataketikoa meamene wa namolo takoa amene. ⁶ Nitoa ootokoa kakete enekoli wene ko akeneya mekago meadekalepa kini okoi agale einagoke weamutukome one tepe kolotini mataketikoa mekoo. Dikane ago pade eida meameadekalepa

nipa kini oa metekoi agale pedekome pinali-kiti kiwike weamuoo. ⁷ Panagono yapu tua-pea peketepa pa eida-kama meamene. Nee ue eya takoa metekoiya moa namene. Ni edoa-mo. Panagome-kiti panagono pupu takakolopa one eni pupuke kue eya moateko toa pupu pinagome meamedekolo ni ukuno, yapu yapu pima yawameamene. ⁸ Ali atoa ta latia pitikoika pokoli makutukoa motekete ue nee eya takoa lawetekoli padeya kekaneya latikameneya peya moa namene. ⁹ Nitoapa yene taneya pikoi-kiti kini tane yene latekoapa eya wa oa tamene. Akolaliyo ali atoa pawe toa talo toateko tigo-tokama noko wa amene. ¹⁰ Wa ta padeka pokoli makutukoa moamokolipa nipa kini yapu ludu patukakete ekete ¹¹ kini ta ludu piko doo tone kawake kakeneya opi tadekakilepa kiwi pubu ekete tokono, eya wa wene taneya meati. Akolaliyo ali atoa pawe toa talo toateko tigotoma noko wa eni yene tewitikoia pamene. ¹² Ae, wipitia ta pataka-pete Akolaliyo ali atoa takoa enoa kibu motokomepa kiwi makutukoa moamokoi yene dika dika toamene tete meoo. Nipa Sodome take yename poanele tubele-kama tokoike nami wia tete meteka toa moa patukoa tete ako mati meoo wa Yesuyo akeneya.

Korasine Besaida Kapaneame Ta-meneke

*Pitikoi Yename Yesu Wakeneyake Akenemo
(Matiu 11:20-24)*

¹³ Ae, Korasine ta-pala Besaida tata pitiki yene kiwi pubu ukumo yakoe. Kiwi pakeke ele kule tubele mati toma yakounakale mone

Taia Saidone tata ludu toma yawou tokapa nipa kini namolole tewitikoa wakete palu watea kuku yotokatapea toi toka. Mone yenameke dikoa wete toi tokake kime pade nitamokoina. ¹⁴ Akolaliyo ali atoa takoa enoa kibu motoka-petepa mone Taia Saidone tata pitane ali atoa tete meoo. Ae, eni tete meteka toa moa patukoapa Korasine Besaide tata pitiki yene kiwi dika dika toamene tete meono, nepiamene. ¹⁵ Ae, wini Kapaname take pitiki yenepa Akolaliyo kiwi a tibuke moa kamotokoono wene pianeya meki-pe. Akolaliyo nitameneya poane take poe wa kiwi moa pitikoo.

¹⁶ Anu oya-lawe kini agale yateki yenamepa anu agale-pala dekoa yateki. Kini agale yakamoa kiwi waki yenamepa anu agale-pala dekoa yakamoa no waki. Anu agale yakamoa no waki yenamepa no moa wetekaka agono agale-pala dekoa yakamoa one waki wa Yesuyo akeneya.

Moa Wetekane Ali-kiti Wakapea Nekenemo

¹⁷ Yesuyo ege odepeta kadukoa wa lene kolo kakoa (72) moa wetekane ali-kiti one mekata wedianeya wakapea nekete ekete Ali Muno neke ibini wedekoa ta wa okoole poane ipono-kitameka yakoa tokoi-koli okome ¹⁸ Setanu a tibu kawa pitakitikakale enekou. Nipa katiapale tane tetepo tootapekome pitakale enekou. ¹⁹ Yakoe. Ali tania tukako kaya-kitika kaala-kitika wia kautakoa ni kiwi-pala poi teiane ago Setanuno tele moa kawikoa toino, anu tele patu kautakoa kakete nitoi wane eni toatekoi tele lukakouna. Nitikounano, padameka kiwi toa potokamele toamoo. ²⁰ Takoa poe wa ikili ipono-kitame yakoa

tikike wedia kawameamene. Nitameneya, Akolali a tibuke mekome kini ibini one bokuke wia mekaneyano, kee wa wedoa wedia kamene wa Yesuyo akeneya.

*Yesu Wedia Kakome Akolali Ke Wa Akenemo
(Matiu 11:25-27, 13:16-17)*

²¹ Einata einapete Yesu Epetane Yomini patu kautakoa kakome wedikome okome Atai Ali Muno itono tibuta yopia kako ago nepala ke wane uku-ye. I uku agalepa pa nana mati keneya meki-kiti i i wa neme wene taka taka tokoyake itono peku wene toa naki-kiti wene takameke pa neke luaneya mekono, ke wane ni uku. Atai, neke widikakepa neke epene wene-kama piko toa litiapa dikou wa wene toopikanakale taatekoa toko wa Yesuyo Akolali-pala akeneya. ²² Nimo ootokoa okome Agetaiyo one tele patu kautakoa kama pamene wa one peku no lawetetapeka. Nopa dikane ago wa padameka wene toamikiyake Atai Akolaliyo wenepa toko. Atai Akolali onepa dikane ago wa padameka wene toamikiyake one mana noanume wene tuku. I alime i atoame Agetai wene tomotou wane takoane moane kakaku-kitameka Atai Akolali wene tiki wa Yesuyo akeneya.

²³ Nimo ootokoa kakomepa ete-kitame yakamotoa one oya-lawe kakoi lono ete peketapekome okome kime i enoa kakile-kiti enoa motiki ali atoapa kolotine meoi. ²⁴ Kipala i ukumo yakoe. Kini leneme enoa kaleme yakoa tikiya-kiti ali kainya matiyame enoane yakoane toadiya wa papete nepia meaneya. Nipa Akolaline agale toaweakane ali-kiti ni ako meane tobou ali kainya

matiyame nepia meake enoa yakoa toameneya mea pa tuma-kala nekeneya.

Sameria Take Agome Yu Ago Auapeanemo

²⁵ Mosesene totono pine toa olaukoa tane ago pade Yesu kakata nokomewa i agopa wene meane ago patu wa pitia yatekome okome Tikisago, edele tekene meane kama pou-pe-kale okome ²⁶ neme wini okolekepa Moseseno totonoke edemo wa wia mekaneya-pe. Eni agale oi motikilepa edemo wa wia mekanemo oi motoko-pe-kale okome ²⁷ *neke Ali Muno Akolalike wedoa wene mekoa meamene. Nipa neke tepe kolotinime toa neke yominime toa neke teleme toa neke weneme toa tamene. Ni pinali neke wa wene mekoa mama motoko toapa yete pade ali atoakeka wene mekoa mama moamene wa wia mekaneya piko wa okale okome* ²⁸ neme wini okopa nimini eke okono, wini okana toa toma pekepa nipa mea kama poo wa akeneya.

²⁹ Yesuyo nimo okale one wene muno meaneya mekome akene tetepo takamotoa okome okome Moseseyo yete pade ali atoake wene mekoa mama moamene wapa edane ali atoake okome akeneya-pe wa okale Yesuyo eya wa pedoa agale ak-eneya. ³⁰ Panago-kiti Yerusaleme ta piimotokome Yeriko take keti poademe pekeneya. Poademe pokomewa ali wia kinikiya odomoa pokala tane ali-kiti kotukale one mamina eya odoa moa layo toua witaneya. Nitikete einago tuademe pimotoka pekeneya. ³¹ One eni tuademe pikata Akolalike lodo yotokoai tane ago pade ka ludu naniko nokome enetekoake pa pimotoka eka kebonoke kokotokoa patukoa pekeneya. ³² Wa naniko

Lipai yatene ago pade einata einago tuademe pikata nokome enetekoake eina toa pa pimo-toa eka kebonoke kokotokoa patukoa pekeneya. ³³ Nitikala taneyake mone Sameria take ago ka ludu nome enekale einago tuademe pikale enetekoapa ela moa ³⁴ pinele pome one witaneka peto-pala gerepi po ku ueta pekoa yotokatapea togotokaneya. Nititikoa one dogi kai tali waneke mekoa ali atoa dekoa piai tane yapuke aua pome pikoa meaneya. ³⁵ Nitoapa podolikama tewitikoa poademe kakome eni yapu talo tane ago kina takuta metekome okome i ago pikoa meano ta. Nee ue eya lawetekoya-kiti i kueme topo toa motokakale adameadekalepa nipa oto wakapeane nekene nami wiane kue pade meou wa pekeneya. ³⁶ Eni witane ago tuademe pikata ali tebolo nokala taneyano, odene agome einagopa one oyago tetepo takaneyano, mani ago-pe-kale okome ³⁷ one ela moa auapeka agopa einago eni wa okale okome nipa one eni tane toa toomoa pamene wa Yesuyo akeneya.

Maasa Mariatane Yapu Yesu Ugu Pekenemo

³⁸ Yesuyo pato wa one oya-lawe-pala kutu pome ali atoa ta latia pitikoi take witapaneya. Nitikale atoa pade Maasa wa ibini akene atoame one yapu ne noo wa makutukoa motaneya. ³⁹ Nitaneyake eina atoane wamene atoa Maria wa ibini akene atoa Yesuno kawane nome mekomepa one olaukoa oka agale yakakoa meaneya. ⁴⁰ Nitoa mekaka Maasa one pupu nami namita kakale tokome tepe we taneya mea Yesu mekata nokome okome anu wamene atoame anu kidene nee eya

takoane pupu tomotoa wawa i nome mekono, neme no ela motekepa nipa no neke wamene atoa auapeano pa wa wetekamene wa okale okome ⁴¹ ae, anu oyatoa Maasa ne-pala ukumo yakamene. Pa pupu toatekoya-kala tokoa kake teke wene keda taneya mea tepe-pala we tokolo winipa oko. ⁴² Padele epetaneledo katekoa neme toameadeko. Enilepa Mariayo anu i laweteku peku noada wa yakakoa meko. One i yakoa motokoya padame katekoa moamele toamoko wa Yesuyo Maasa-pala akeneya.

11

Kowitikete Oatekomo Olaukanemo (*Matiu 6:9-13, 7:7-11*)

¹ Wa padepete Yesu padeka kowitoa meaneya. Kowititioa mekale one oyago pade nokome okome Yoneyo one ue motokane yene kowitikete toatekoile olaukane toa toto olaukoa ta-kale okome ² Akolali kowitiketepa eya wa kowitikala tamene.

Atai, neke ibinipa ali atoame paya tetepo takameneya kei pimotono ta.

Neke ali atoa pawe toa talo toano ta.

³ Ta patako toa-kama tone noateko nee moa lawetekala tamene.

⁴ Tone tokoo poaneleke po letu mekakana keeta-peamene.

Toto-pala poanele tokoi yene peya kini eni tokoi poaneleke totome po letu mekakoo toa keetapekete tekete ni oko.

Padele padeleme toto etepea liamomotono, yopikoa kamene wa Akolali kowitikala tamene wa Yesuyo akeneya.

5-6 Yesuyo enimo ootokoa okome anu oya-lawe kiwi panago tube likonu ta likale-kiti neke oyagono yapu peke eke anu oyago pade padeka poademe anu yapu dekoa pinoko. Nitikoyake one lawetateku nee piamokono, palawe wane tebolo nami kakoane mouno mea ta wa neme kowitikale okome ⁷ anu kago keteaneya kako. Anu mati-kitika no-pala atu pia mekino, kamoane meamele toamokono, teko takamea wa-kiti oo. ⁸ Nimo okaleka mano wa neme oai toa kakale enekome kamoano nokome neke moateko toa-kama moa menoo. Nipa ne i agopa one oyago kakono, moane menada wa moa menokoya mena. Pa neme mano wa oai toa kakaleke nitoo. ⁹ Nipa kipala eya wane ukuno yakoe. Akolali kowitoo kakolipa yakoo too. Padeya-kiti tuku toa kaketepa enamuoi. Kago wi wi toa kakolipa pinagome kago pekanokale tuapea poi wane uku. ¹⁰ Eni uku toa kowitoo kaka agomepa nipa one eni kowitikaya moo. Padeya tuku toa kaka agomepa nipa one eni tuku tokaya enamooo. Kago wi wi toa kaka agopa nipa pinagome pekanoo. ¹¹ Anu oya-lawe kiwi panago neke mana agome mou pade nouno mea ta wa-kiti okalepa ali tania tukako kaya pade neme yotokoa meoo-pe. ¹² Ogada mu nouno mano wa-kiti okalepa kaala pade yotokoa meoo-pe. Nitamoo. ¹³ Kiwi poanele-kala tiki-kitameke kini mati-kiti epetaneya takoo mekala tiki. Epetaneya takoo moa mekala tiki toa moa patukakome a tibuke meko kiniketayopa one Epetane Yomini kiwi meoo. Nipa one kowitiko ali atoake awipoano pa wa moa wetekoo wa Yesuyo akeneya.

Yesu Belesebule Patu Kautakoa Kakome

*Ipono-kiti Takoa Wetekako Wa Akenemo
(Matiu 12:22-30, Make 3:20-27)*

¹⁴ Wa padepete Yesuyo panagoke awitane ipono takoa pa wa wetekaneya. Agale amele toamene ipono eni takoa wetekaneyake eina agale wamene agome agale titia okale yatekete e ali atoa wene kainya pianeya kakeneya. ¹⁵ Nitikete padeka-kitame ekete beita ipa ako odene meko tobou ipono Belesebulene tele patu kautakoa kakome ipono-kiti takoa wetekako wa akeneya. ¹⁶ Wa padeka-kitame likoa enekete ekete neke tokolepa Akolali patu kautakoa kake tadekalepa a tibuke padele tubele witakamotono ta wa akeneya. ¹⁷ Nitikoli kini tepene pikoi wene tetoa enekome okome ako odene meko tobou agoke lukoa meki yenedo kako poi toa meketepa wete atutapeoi. Odene yapu keneke pitiki-kitika ete oto wa puutakutukoa meketepa nipa yapu-kiti kilia tadatapeou toa tadoa pootapeoi. ¹⁸ Edikoapa Setanuno yatene puutakutukoa meketepa edoa mea kamotoa-pe. Mea kawamoi. Noanupa eni tobou ipono Belesebulene tele patu kautakoane kakene ipono takoa poe wane wetekakala tuku wa wini iki. ¹⁹ Noanupa Belesebulene tele patu kautakakene ipono-kiti wetekaku wa ikino, kini totono litia tiki ali-kitame ipono-kiti takoa wetekaketepa te patu kautakoa kakete tiki-pe. Anume takoane wetekakene tukuna toa tikino, kime no ina akoa kakinapa kapene wakoa akedik. ²⁰ Akolali patu kautakoane kakene ipono-kiti takoa poe wane wetekakala tukuno, Akolaliyo one ali atoa pawe toa talo tokotapa kiwi pake wini witadeko.

²¹ Telekagome tue poyo dolo eya mana patu pikoa mekome yapu yopikalepa onekeya peyapa kode moameneya pa eida pia kawoo. ²² Wa one tele moa patukoa tele tube mati tane ago nokome einago moa kautakome eya too. Einagome one tue poyo eya ika iyamepa ete yene wiane litiou wa pikoa kakanakeya-kiti odoa moa onekeya-pala kode moa aua pokome one yene tatia meetapeoo.

²³ No-pala lipua meamoko agomepa nipa no-pala poi eni teigome toko. No auapeamoa no mekuta ali atoa koukoa mekamoko agomepa nipa ali atoa tadekoa litikome toko wa Yesuyo akeneya.

*Ipono One Mekanata Wakapea Nekenemo
(Matiu 12:43-45)*

²⁴ Ipono pade panago takoa pokomepa eya toko. One koo meatekota ta pitamene ta ludu tuku toa kawa teko tokolo wako. Nitoa wakomepa one takoane wawane nokounata wakapeane pone mepou wa wene piitikoa ²⁵ wakapea pome enepokolo einata do pokoa kalotokaneya kakedeko. ²⁶ Nitaneya kakolo enemotokome tuku topokome ipono-kiti tatono kakoa (7) one poanele natele tomotoa poanele pine wia tagoa tiki ipono-kiti enamua einata aua noko. Aua nokolo einakagoke awitikete awitikili tokome one namolo poanele nateleka toa meake wipitikomepa poanele tubele-kama toma yako wa Yesuyo akeneya.

Ali Atoa Kolotine Meatikimo

²⁷ Yesuyo enimo ootokoa kakale atoa pade ali atoa oboa kakoita kakome kayo okome okome i ago ne opia pikoa mea adu tanikakoa meane

atoapa kolotine meko-kale okome ²⁸ winipa ni-
mini okoyake kolotine wedoa meki-kitipa Akola-
line agale yakatekoa toma yaki-kiti eni wa Yesuyo
akeneya.

Yesuyo Padele Tubele Tomotoa

Likoa Enanemo
(Matiu 12:38-42)

²⁹ Ali atoa Yesu kakata note-kala apua takoa
kakoli enekome okome ipete kaki yename
poanele wedoa toma yakina. Nipa no i ago
Akolali patu kakedekalepa padele tubele mati
witakamotono ta wa likoa enekina. Nitikiyake
Yona einago-pala tubele mati tane toa tokale enoi.
Padele pade enamoi. ³⁰ Akolaliyopa i ago Yona
one patu kautakoa kakedeko wa Ninepa yename
wene tomotoapa Yona einago-pala padele tubele
mati taneya. Eina toa Akolaliyopa one patu
kautakoane kakedeku wa ipete kaki yename
wene tomotoapa Yona-pala tokanakale no Ali
Yatenane Oyago-palaka padele tubele mati toono,
nepiamene. ³¹ Ae, Akolaliyo ali atoa takoa eneka-
pete Siba take ako meane tobou atoa kamokoa
kakome okome Yesu kaka-pete mekoi Yu yene
kime toa potokaneya wa kiwi akoa agale oo. Ni
edoa-mo. Eina atoa mone atoameke Solomonono
peku noademe ta padeka mati mea nekeneya.
Nitaneyano, kipala ukumo yakoe. Tobou ago
Solomono keku kamotoane no ako ago nukuyake
kime pade anu peku noamadete waki. ³² Ae,
Akolaliyo ali atoa takoa eneka-pete Ninepa take
yeneka kamokoa kakete ekete Yesu kaka-pete
mekoi Yu yene kime toa potokaneya wa kiwi akoa

agale oi. Ni edoa-mo. Yonayo Akolaline agale Ninepa ta ludu mo wima pokale yatekete eni yene Akolalike tepe kolotini pekoa piitapeneya. Mone yenameke nitaneya. Nitaneyano, kipala ukumo yakoe. Yona einago keku kamotoane no ako ago nukuyake Yu yene kime pade anu peku noamadete waki wa Yesuyo akeneya.

*Labo Toleke Podoa Akenemo
(Matiu 5:15, 6:22-23)*

³³ Panagome-kiti one labo udukakomepa nipa bokosi wane keneke potipiamoa okolo petene moa pekoa kautamoa tokome eya toko. Labo piatiki walaike-kama moa piko. Nipa ali atoa yapu tuapea nekete eni papa keleyo toa kakale enemotoa ni toko. ³⁴ Eina toa labo toele yapu pa takalogou toa kini lenetame tepe kolotini eya pa takalogako. Lenetado epetaneya kakepa nipa tepe kolotini pa takatapeneya kawoo. Ae, neke leneta poaneyatado kakepa nipa tepe kolotini yomiyomume agopa takatapeneya kawoo. ³⁵ Tepe kolotini pa takatapeneya meku wa oake yomiyomu keneke mekaya tokale wedoa meamene. ³⁶ Yomiyomu dedeyaka toameneya tepe kolotini pa takatapeneya mekopa nipa labome pa takalogou toa ne pa takatapeneya kawoo wa Yesuyo akeneya.

Parisi Ali-kitika Mosesene Totonu Pine

*Toawe Olaukane Ali-kitika Kikoa Akenemo
(Matiu 23:1-36, Make 12:38-40)*

³⁷ Yesuyo nimo oa kakaka Parisi ago padame one yapu nee noano noo wa okale nipa pata wa pokome nee mekome nakeneya. ³⁸ Nee noa

mekale Parisi agome enekale one yono uele tadameneya pa mekome nakale enekome wene kainya pianeya meaneya. ³⁹ Nitaneyake Ali Munu agome okome ne-pala ukumo yakamene. Parisi ali-kiti kini mete okolo eya abe kogilepa ekolo abe pa kamotoa lede tokoo abe kootapekala tiki. Nipa kepeneme epeteku wa oake kini tepene panagoneya moadiya wa tepi moa enika eni poanele toma yaki. ⁴⁰ Ae, paya nou toa mekete tiki. Akolaliyo tokoo pikoya-kiti latikilepa ekolo pikoya-kitika latikome latia pianeya. Nitaneyano, tokoo ekoloka abe kootapeamediki. Enipa nimini uku-pe. ⁴¹ Kini mete okolo kagono keneke pianeya-kiti tatikoa ponopene ali atoa meteketepa nipa kini mete okolo eya abe kootapeneya piou toa mea epetekoino, nitamene.

⁴² Ae, Parisi ali-kiti kime dika dika toamene tete moino, nepiamene. Ni edoa-mo. Kini yamanu ludu witakoya nee deya-kiti pilia moa oi moteketepa yonota tua pikolopa odene katekamo ipa Akolalineya wa takoa pikakala tiki. Ae, ali atoame tanele kiyotokoa takoa enoa Akolalike wene mekoa mea enika enile tobou kakoa tamedikiyake toamekete pa natele tokala tiki.

⁴³ Ae, Parisi ali-kiti kime dika dika toamene tete moino, nepiamene. Ni edoa-mo. Losu yapu peketeka ibini akene yene meatikita meada wa pote mepokala tiki. Makesikeka ali atoame Tikisa ago Tikisa ago ke wa kiwi kei pimotada wa yakala tiki. ⁴⁴ Ae, Parisi ali-kiti kime dika dika toamene tete moino, nepiamene. Ni edoa-mo. Kipa tuane yene oloyo toai taneka tetepo taneya meki.

Nitimotoake ali atoame enameneya paya nou toa teteponokala tiki wa Yesuyo akeneya.

⁴⁵ Nitaneyake Mosesene totono pine toa olaukane ago padame Yesu-pala okome Tikisa ago winipa anu yagono-mikiti-pala dekoa akake oko-kale okome ⁴⁶ Ae, Mosesene totono pine toa olaukaki ali-kiti kime dika dika toamene tete moino, nepiamene. Ni edoa-mo. Ali atoa padeya padeya keda tokoya kini kotomaneke moa aukou toa kini wene keda takakala tiki. Nitikiyake eni keda nateya deyaka yapetekoa ate motokamiki. ⁴⁷ Ae, dika dika toamene tete moino, nepiamene. Ni edoa-mo. Akolaline agale papete towea akane ali-kiti oloyo taneka kalotokoa yapu deya wikakakala tiki. Kini kaua-mikitame eni ali-kiti wia tukama nekeneyake tiki. ⁴⁸ Nipa kini kaua-mikitame tanelepa epetanele tane tetepo takoa tiki. Kini kaua-mikitamepa Akolaline agale towea akane ali-kiti wia tukama nekeneya. Kimepa eni ali-kiti oloyo taneka kalotokoa pikala tiki. ⁴⁹ Kime nitoi wa Akolali wene muno meaneya mekome eya wa oa pianeya. *One agale akatiki ali-kitika one agale oa aua yawatiki Aposelo ali-kitika kiwi mekoika moane wetekakala tou. Nitikolu nokoli enekete Yu yene kime padeka-kiti wia tukoa wa padeka-kiti tete mekala toi wa oa pianeya.* ⁵⁰ Namolo namolo titimoa kini kaua-mikitame one agale akane ali peya wia tukama-kala nekeneya. Eni wia tukama nekeneke nami papete wiameneyake opi kabe koukoa nami wiapa ipete kaki-kiti kiwi Akolaliyo kibu moonoo, nepiamene. ⁵¹ Titikilepa wamene agome Ebele wia tukaneya. Wipitikilepa tobou losu yapu

keneke Sekaraia wia tukaneya. Nipa eyata pake Akolalike lodo yoai tane walai-pala tobou losu yapu olege takoa tipi tane yapu lukuta eniyata pake Sekaraia wia tukaneya. Eni ali-kiti wia tukama nekeneke nami papete wiameneyake opi kabe koukoa nami wiapa ipete kaki-kiti Akolaliyo kibu moademe toko.

⁵² Ae, Mosesene totono pine toa olaukaki ali-kiti kime dika dika toamene tete moino, nepiamene. Akolaliyo talo toko take one peku nopadete ali atoa kago ketepono patukoa ponadete tokoiyake eni kago peatekoi kii kime toa pokoina. Nipa kiwi patukoa poamadete wakoiyake ete ali atoa patukoa ponomotoa papukamokoina wa Yesuyo akeneya.

⁵³ Nimo oomotokome pokale Mosesene totono pine toa olaukane ali-kitika Parisi ali-kitika one-pala timini luaneya i i wa pitia yakoai toma pekeneya. ⁵⁴ Nipa natemoka omotadiya wa kakete one likoa enoai toma pekeneya.

12

Wene Takuta Pianeya Meki Yeneke Akenemo (Matu 10:26-27)

¹ Eina ali atoa ege egeta kadukoa apua takakete ete oto wa muku muku toa kakoli enekome Yesuyo one oya-lawe-pala okome Parisi ali-kiti kini yisi kugu kiwike weamutukaya kekatekoa yamene wane uku. Enipa wene takuta pianeya mekike ekene uku. ² Padele padele kaukoa toma yak-enele peya naniko keleyo witatapeoo. Padeya padeya paigakoa pianeya-kitika naniko keleyo pikale peyame enetapei. ³ Nipa likonu kakete

okoi agalepa ali atoa lou pake kakete yakatapeoi. Ekolo kini yapu keneke kago keteketikoa kakete oi oi wa okoi toa pade-kiti yapu yalini lewia kakete i i wa toaweana ootapeoi.

*Akolali Piti Moamene
(Matiu 10:28-31)*

⁴ Anu oya-lawe kiwi-pala i ukumo yakoe. Yete pade ali-kitame kiwi wiou wa lama moa lago-toa tukatekoapa wa naniko kiwi-pala padeleka tamele toamoo. Dikaki ali-kiti piti moameamene.

⁵ Kini piti moatiki agopa eya ago. Akolaliyo panago wia tukatekoa poane take pa wa moa pitikamele tokono, Akolali einago piti moamene wane uku.

⁶ Dee ini deya ko kakoa (5) topo toa kue motik-ilepa dedeya tuane kue takuta odene mokala tiki. Enipa nimini ukutu-pe. Dikane ini deyapa dedeyaka Akolaliyo odeneka katekameneya peya talo toa kako. ⁷ Ni ago Akolaliyo anu oya-lawe kini wagoke witako pineka kako toa oi moa talo toa kako. Ni agome ini deya-kiti mamapa moake paya tetepo takakome kipa one kolotini yene wa wedoa mama moa talo toa kakono, ete-kitame kipala padele toatikilekeka piti moameamene wa Yesuyo akeneya.

⁸ Kiwi-pala i ukumo yakoe. Panago ali atoane leneke kakome no i agono peku noane tuku wa toaweana okalepa eina toane no Ali Yatenane Oyago Akolaline edelo ali-kitane leneke kakene einagopa anu peku noa tokago wane toaweane ou. ⁹ Wa panago ali atoane leneke kakome no i ago kote tokolo waku wa okalepa eina toane no Ali

Yatenane Oyago Akolaline edelo ali-kitane leneke kakene einagopa kote tokolo waku wane waou.

¹⁰ Panagome-kiti no Ali Yatenane Oyago tea agale akakalepa one eni poanele tokake po letu mekakana Akolaliyo oyake kekile too. Wa panagomedo one Epetane Yomini tea agale akakalepa nipa one eni poanele tokake po letu mekakana Akolaliyo kekile toamoa etene kibu moo.

¹¹ Anu oya-lawe kipa ete-kitame kini losu yapukeka tobou ali-kiti mekoikaka Kanosolo ali-kiti mekoikaka lia aua poi. Nitikoli peketeka edemo uku patu, edemo topo takoane uku patu wa tepene *li li* wa kamotoa meameamene wane uku.

¹² Nitikoi-petepa Epetane Yominiyo kini oatiki toa i i wa wene taka taka too tokolo tekene ni uku wa Yesuyo akeneya.

Kamo Ago-pala Pubu Akenemo

¹³ Ali atoa kabeta pake kakome panagome Yesu-pala okome Tikisa ago, agetaiyo kadimo okana toa anu wamene agome toameneya toneketaineya tatia no meamokono, neketaiyo kadimo okana toa ta wa neme akamene wa okale ¹⁴ Yesuyo kikoa okome okome kini koiso yatekamene wa no teyo moa kakaneya-pe. Kinikiya tatikatakutukamene wa no teyo takoa motaneya-pe. Padame pade mena wa Yesuyo ootokoa kakome okome ¹⁵ padeya padeya moadiya wa tepi motokayano, wedoa yamene. Panagome-kiti one kamoya moa auma kakakomepa one eniya patu edoa kautakoa mea kamotoa-pe wa Yesuyo akeneya.

¹⁶ Nimo ootokoa kakome agale pade pedoa okome okome kamo tokago pade one ipe

nee kakoya witakome leau akatapeneya. ¹⁷ Nitaneyake one nee kakoya wako moa lobutua platekata toamokale tokome edeku patu wa wene kibutukoa mekome okome ¹⁸ ile tou. Namolo yapu-mene keaweane eni-mene moomoane awitikakoane liapeane wiou. Nititikoanepa witi ku anukuya eya kuya peya lobutuane plane tagatapeou. ¹⁹ Nitikene ekene anukuya tubeya eni pikuno, mali peya mati ponomotoane eniya patu kautakoane kama puku. Opi poti kilikoane mekene nee ue eya noane plane wediane meou wane ou wa kamo agome akeneya. ²⁰ Nimo akeneyake Akolaliyo one-pala okome paya nou toa meke wini okono, opii ta likale tuke tuono, neke nodokapike lobutukapianeya teyo moa noo-pe. Pinago ne noamoo wa Akolaliyo akeneya. ²¹ Nipa panagome one kamoya moa auma kakakomeke Akolalinele takamokalepa Akolaliyo one peku alekoa nakene ago tetepo takoa waoo wane ekene uku wa Yesuyo akeneya.

*Akolalike Wene Tugoa Mekete Toatekomo
(Matiu 6:25-34)*

²² Yesuyo one oya-lawe-pala okome okome kini kepene mama moameamene. Nipa noateku neepa edoane moane naku patu, kawateku maminapa edoane tatepe toane motuku patu wa edikoa wene keda taneya meameamene. ²³ Akolaliyo kini tigrini yominita tobou kakoa mama moapa kini noatiki nee mamina eya kekuya tetepo takoa yopiko. ²⁴ Ini pukaneya yakete tikile enekoapa eya wa wene taneya meamene. Nipa edikakiya. Nee lene matamoa

ipe kakoya nee wakoa moamoa kini nee moa piatiki yapu eya wiamoa tikiyake Akolaliyo talo toa egeteko. Akolaliyo ini eya kekuya tetepo takoa mama moapa anu oya-lawe kiwi akoya tetepo takoa wedoa mama motoko. ²⁵ Anu oya-lawe kiwi panago tukina toane tuamekene lou pini odeneka pa meou wa tepe ate keti enoai tekeka padele tamele toamokolo tukina toa tuoo. ²⁶ Natele eni tamele toamokono, eteleke edoa mama moamoo. ²⁷ Taage kaluga eya witakole enekoapa eya wa wene taneya meamene. Nipa edikakoya. Po itia mamina latia toamokoyake wedoa kalaneya witako. Ako odene meane tobou ago Solomonoyo mamina epetaneya-kama moa kakome wedoa kalakitikoa kakala taneyake tage kaluga eya kalaneya moa patukamele toameneya. ²⁸ Taage kaluga eya ei li ludu pa tekei witako. Nipa opi tou toa tekei witakoyake podolikama alime wakoa moa toele pitikako. Edikoa pa tekei witakoloka Akolaliyo talo toa kalotokako. One dikane ago tokome kini kawatiki mamina moa meoona, dekolo wene keda taneya meki. Ae, Akolalike inapa wedoa wene tugameneya mekiya tadiki. ²⁹ Nee eya edoane moane naku patu, ue eya edoane nomoane naku patu wa enika eniya mama moameamene. Nipa wene keda taneya meameamene. ³⁰ Ta piko peyake mone yatene ali atoame enika eniya mama moma yakino, kime pade nitameamene. Anu oya-lawe kini wenepa kiniketai Akolaliyo moademe tokoto-mo. ³¹ Nipa one talo toko take mekene toateku peku noada wa wene piitikaneya meamene. Nitoa mekolipa kini noatekoi nee mamina eyaka Akolaliyo motokoa

meoo wa Yesuyo akeneya. ³² Anu oya-lawe kipa sipi sipi kai keneya nateteko mekino, kiniketai Akolaliyo one talo toko taapa kinino noe wa yameademe okono, one epene wene piko toa litia tokome tokono, piti tokolo meameamene wa Yesuyo akeneya.

*A Tibuke Pia Kawateko Kamoyake Akenemo
(Matiu 6:19-21)*

³³ Kinikiya peya topo toa kue moa ponopene yene tatia meetapeamene. Kini kue uatiki kapa kego noamateko ka-kama takoa moamene. Nipa kini kamoya a tibuke auma kakou toa epetanele toma pamene. Kini eni kamoya a tibukepa kode agome kode moamoa tiyome teia noamoa toko. ³⁴ Eni ukupa, ali atoa kini kamoya piko takepa wene piitikaneya yakili tekene ni uku. Nipa kini kamoya a tibuke auma kakane tetepo takoa meamene wane ekene uku.

Tobou Ago Wakapea Nomotoa Nepiamene

³⁵ Tobou agonole takada wa matiu deka deka toa kawa labo-pala udukoa wedoa nodokoa kamene. ³⁶ Nipa eya yename tiki toa tamene. Tobou ago pade panagono atoa motokakete toge kikoita lobutupome mea wakapea nomotoa one pupu yename wedoa nepikoa kaki. Nipa one nokome kago wi wi tokoka eni eni kago pekapadete nepikoa kaki. ³⁷ Atu piameneya wedoa nepikoa kakili enekome tobou agome eya toademe toko. One pupu mamina moa kakome nee noatino noe wa kayo oa moa mekatapekome kini nee takoa lawetademe toko. Nipa ke wa kini kolotini natekademe toko. ³⁸ Likonu toe lene taku

takoa motiki-peteka tebolo takoa motiki-peteka tobou ago nokome enekolo wedoa nepikoa kakili enekome ke wa kini kolotini natekademe toko. ³⁹ Enikepa eya waneka ukuno, yakamene. Yapu pinagome-kiti onekeya kode moa poatekago ipete noo wa wene too tokapa yapu bulukoa onekeya-kiti kode motokaya tokale lene kia wedoa nepikoa kawoo toka. ⁴⁰ Eina toane no Ali Yatenane Oyago kotikatapeane nouno, wedoa nepikoa kamene wa Yesuyo akeneya.

Panagotame Panagono Pupu Takakete

*Taneleke Pedoa Akenemo
(Matiu 24:45-51)*

⁴¹ Yesuyo nimo okale Pitayo okome Ali Muno neme wini pedoa oko agalepa neke oya tone takoa oa meteko patu. Ali atoa peya kikilikoa oa meteko patu wa okale Ali Muno agome okome ⁴² tobou agonole-kama wedoa wene toa takako agoke ukuno, yakamene. Tobou agome dikane ago-pala eya wa oa too. One ali atoa neme yopikamene wa oapa kini nee eya noatekoi toa oneme-kama tatia lawetekamotoa moa kakoo. ⁴³ Nitimotokome ta padeka pome mea wakapea nokome enekale tamene wa oa pokanakaledo pa takama pekedekale enekomepa ke wa one kolotini natekoo. ⁴⁴ Nipa onekeya peya neme-kama yopikamene wa moa kakoo. Enipa nimini uku. ⁴⁵ One pupu takakagomede onekele takoa potokakomepa eya tadiya too. Tobou ago wete wakapea noamoo wa tobou agono pupu takakoi ali atoa layo toua wia nee bia ueka nokoa pia leau oa yawa too. ⁴⁶ Paya nou toa nitoa mekaka

tobou ago wakapea kotikatapea nokome einago dika dika toamene tete meoo. Nipa tobou agonole takoa potokane yene pitikoika moa kakoo.

⁴⁷ Tobou agono wene pikale wene tokomeke nodokoa meamoa one okaleka toamoka agopa tobou agome kibu motokome layo toua wedoa wikala too. ⁴⁸ One wene pikale wene toamoka agome padele kibu moatekale tokalepa tobou agome kibu motokome layo toua wedoa wiamoo. Nipa Akolaliyo padele padele toatekale yametek-agomepa one eni yametekanakale wedoa toma pamedeko. Pade-kitame kinikiya keda takoa metekoli motokagomepa one eni motokana toa ete wa metekome etene ako meamedeko. Nipa ako mano wa okoli ako-kama meamedeko wa Yesuyo akeneya.

*Ali Atoa Puutakutukoa Mekimo
(Matiu 10:34-36)*

⁴⁹ Itono ludu toe pitikadene nekene uku. Ae, toe wete udukamotadiyano wene pikene uku. ⁵⁰ Ue mou toane dika dika toamene tete moadene meku. Ae, enile wete taatekameneyake wene keda mati taneya meku. ⁵¹ Noanumepa ali atoa poi teigoa wawa poti kilikoa memotoane nekedeku wa wene piki-pe. Nopa nitateku ago mena. Ali atoa puutakutukoa memotoane tekene ni nokou. ⁵² Opi titimoa odene yapu pitiki ali atoa ko kakoa (5) tadiya puutakutukoapa takutame pade wene pia tebolome pade wene pia puutakutukoa meoi. ⁵³ Etena-kiti etene pade wene pia mana pade wene pia ete oto wa letetakutukoa mea ni nina-kiti nine pade wene pia kono pade wene pia letetakutukoa mea ni atoa-pala anane

nine one kaua atoata ete oto wa letetakutukoa mea tokala toi. Ali atoa nitoa memotoane ni nuku wa Yesuyo akeneya.

Padele Tokale Eneketepa Ile Toatekolo

Toko Wa Wene Toa Oatekomo
(*Matiu 16:2-3*)

⁵⁴ Yesuyo eida oboa kakene ali atoa-pala eya waka akeneya. Lou pipoko lono wedo witoa nokolo eneketepa ta eni noo tadeko wa ikina. Nimo ikina toa taatekoa ta eni noko. ⁵⁵ Ni pupulege keika lono titimoa nokolo eneketepa nipa poto tubeya too tadeko wa ikina. Eni ikina toa taatekoa poto eni toko. ⁵⁶ Ae, wene takuta pianeya meki yene kipala i ukumo yakoe. Itonokeka a tibukeka padele witakole eneketepa ile taatekoa toatekolo toko wa kime tetoa eneki. Nitikiyake ipete kiwi pakeke witakolepa ile taatekoa toatekolo toko wa tetoa enamiki wa Yesuyo akeneya.

Poi Teiane Ago-pala

Odene Wene Pia Enamene
(*Matiu 5:25-26*)

⁵⁷ Ipa poanele tadeko ipa epetanele tadeko wa kini weneme dekolo takoa enamiki-pe. ⁵⁸ Panagome-kiti i ago neme poanele tokanano, pata wa koiso yatekakago mekata aua pokalepa eya tamene. I ago ame koiso wamatono, odene weneta piata wa oa enamene. Nitameneya eniledo toamokalepa koiso pitia yatekakago mekata lia aua pokale pitia yatekatekoa one poyo ago metekale moa ne po yapu pitikoo. ⁵⁹ Nitikale neke take oto noateka kuedo odene tuane kue

waneka katekoa wete meameneyake nepa eida pa pioo wa Yesuyo akeneya.

13

Kini Namolole Wawa Tewitikameketepa Tuei

¹ Einata einapete Galili yene-pala tanemopa eida kakoi ali padeka-kitame Yesu-pala toawe akeneya. Nipa Galili yename kini sipi sipi kai wia Akolalike lodo yoa kakakoa Pailaseyo wia tukapoatino poe wa one poyo ali-kiti moa wetekanemo i i wa toawe akeneya. ² Nitikoli yatekome Yesuyo okome Galili takepa ete yename poanele tane toa moa patukoa o yename poanele tubele taneya tokome tete mati ni motaneyano wene piki-pe. ³ Kipala i ukumo yakoe. Kini namololedo tewitiko a Akolalike tepe kolotini pekoa pia toameketepa kimeka dika dika toamene tete moa tuei. ⁴ Siloame takepa ludu yapu ta enapeatekoiya yapu kilikome tanemo yakamokoiya-pe. Kalabe kakoa (18) ali atoa eni kilikome witaneyana. Yerusaleme takepa ete yename poanele tane toa moa patukoa o yename poanele tubele taneya tokome ni kilikome witaneyano wene piki-pe. ⁵ Kini namolole tewitiko a Akolalike tepe kolotini pekoa pia toameketepa kimeka dika dika toamene tete moa tuei wa Yesuyo akeneya.

Ku Tuamene Yomo Pikike Pedoa Akenemo

⁶⁻⁷ Yesuyo nimo ootokoa kakome agale pade pedoa okome okome ipe pinago pade one gerepi po ipe pakeke yomo piki pade eida mataneyana kakeneya. Ku wete tuko patu wa enepokale ku

tuameadeka. Nitadekale ipe talo takaka agopala okome mali tebolo ponokale-kama ku tuko patu wane enenekala tokounake ku wete tuamokala tokono, dekolo ipe pakeke pa kamotoa toko-pe. Wete kawa pitikamene wa okale ⁸ talo agome okome Ali Muno opa kawa pitikamoto. Tokene tuku kakoa (12) ponomotoane wedoane lati lati toane kai te tagolota moane pitikoai tou. ⁹ Nitikoludo ku tukale enekapa pa kamota. Nita-meneya ku tuamokalepa nipa kawa pitikato wa talo agome akeneya wa Yesuyo akeneya.

Yesuyo Mukiti Tukuane Atoa Latekanemo

¹⁰ Ko mea pupu toamene-pete pade Yesu losu yapu pade pome olaukapaneya. ¹¹ Eida atoa pade meaneya. Einatoapa ipono awitaneya tokome mali kalabe kakoa (18) ponoka toa mukiti tukuaneya kiyotokakamele toameneya meaneya. ¹² Einatoa enekome Yesuyo nee noo wa kayo oa motokome okome anu oyatoa neke taneya mea kakene yenepa opi takoa pokolo uku wa ¹³ one yono einatoake pikale eina eina mukiti kiyotokakaneya kawa Akolali kei pia kakeneya. ¹⁴ Nitikale enekome losu yapu yopikagomepa i ago Yesuyo tone ko mea pupu toamateko-peteka i atoa eni latekako wa wene poaneya meaneya. Nitoapa e yene-pala okome okome tone pupu tikilepa ko melepu (6) kakoa-peta-kama tokoyano, enipete-kama oyake latekamotoa namele tokono, tatono takoa (7) ta patako-petepa tone pupu toamateko-pete nitamele toamoko wa wene pokome okale ¹⁵ Ali Munagome eni yene peya

kikilikoa okome okome winipa wene takuta pi-
 aneya meki. Tone ko mea pupu toamateko-
 peteka kini pitimekawe kai dogi kai eya kolago
 taneta akolono ue mekoka ue nomotoa aua pokala
 tiki. ¹⁶ I atoapa Eberameke taagene atoa mali
 kalabe kakoa (18) ponoka toa eina yene taneya
 mea kamotoa Setanuyo moa labakaneya. Ni-
 taneyano, tone pupu toamateko-peteka one pa
 pia kakene yene dekolo takoane wetekamotoa
 wamiki-pe wa okale ¹⁷ one-pala wene poaneya
 meane-kiti yaame tuaneya kakeneya. Nitaneyake
 ete peyame one tubele toma pekeneleke ke wa
 wedia kakeneya.

Kalipe Lene Deyake Akenemo
(Matiu 13:31-32, Make 4:30-32)

¹⁸ Yesu pa eida kakome okome Akolaliyo one
 ali atoa pawe toa talo tikilepa edoa toko patu.
 Edeya wane adeka plane uku patu. ¹⁹ Kalipe lene
 deya panagome-kiti yamanu moa pitikakalepa
 tumia witakome wetini tootapeneya kaka. Ni-
 taneya kakalepa ini pukaneya note yeneneke
 yene wikala taneya wa Yesuyo akeneya.

²⁰ Yesuyo eya waka akeneya. Akolaliyo ali atoa
 pawe toa talo tokolepa edeya wane adeka plane
 uku patu. ²¹ Pade atoame-kiti yisi kugu deya moa
 palawe kugu odene bekoke pitikoa eletakaneya.
 Nitikalepa palawe kugu keneke alama pokome
 eina palawe mono mono akatapeneya wa Yesuyo
 akeneya.

Nateya Edetekane Kagoke Pedoa Akenemo
(Matiu 7:13-14, 21-23)

²² Yesu Yerusalememe poademe pokome pitikali pitikoikaka ali atoa natetekoā pitikoikaka pima pekeneya. Nipa Akolalinemo i i wa olaukama pekeneya. ²³ Nitima pokaka panago oneke nokome okome Ali Muno eya wane ne yatekene ukuno, yakamene. Akolaliyo ali atoa toa motikilepa natetekoā toa motoko patu-kale okome ²⁴ Akolali mekota poatiki ka keteponopa kago nateya edetekaneya kakono, eni kago keneke patukoā ponadetepa wili toa kamene wane uku. Ali atoa peya matiyame patukoā ponadete wili toa kawa teko tokale wakala toi tokolo ni uku. ²⁵ Yapu pinago kamoā pokome kago ketepono loko pitikoo. Nitikale kago keteaneya kakale ali atoa kiwi eida note akolono kago koloikoa kakete ekete Ali Muno Ali Muno i kago wete pekanamene wa okoli okome manika kawa niki-pe. Kiwi wene toamuku wa oo. ²⁶ Nitikale ekete nepala odeneya opia mekete nee ue eya nakoonano, nepa tone yapu ludu noke olaukanokala tokonano, wene toamuku wapa dekolo oko-pe wa okolika yapu pinagome okome ²⁷ kiwi kawa nikita wene toamukuno, poanele-kala toa kaki-kiti no wete tewitikoa poe wa wia lititapeoo wa oo. ²⁸ Eidapa komome kabe kawamokale komo k̄ata pitikoa kawei. Nipa Eberame-loe Aisake-loe Yekobe-loe Akolaline agale t̄awea akane ali-kiti eni yene peya Akolaliyo talo toko ta eida e kaki wa enoa kagoke poadete note kakolika wa kiwi etepea wia lititapeoo. ²⁹ Yu yene kipa oyake patukoā ponamele toamokaleka e ku mone yatene-kitipa lou witia noko lonoka lou pipoko lonoka yekeika

yukukataka kawa note eni kago keneke patukoa ponete Akolaliyo talo toko take toge lobutukala toi. ³⁰ Ali atoa padeka-kiti ketea kawake wa namolo ponete kaponoi. Wa padeka-kiti namolo kawake wa ketea kawa ponete kaponoi wa Yesuyo akeneya.

*Yesuyo Yerusaleme Ela Motokome Akenemo
(Matiu 23:37-39)*

³¹ Einata eina-pete Parisi ali padeka-kiti Yesu eni kakata nekete ekete ako tobou ago Erodeyo ne wia tukademe okono, i ta wete tewitikoa pakoli okome ³² wini agale oa yotokako agokepa agale pade oane wetekakuno, akapoe. Opi podoliyotapa ali atoake awitane ipono takoane wetekoane yene tane ali atoa latekoane toane wa ta tebolopeta patakale anu toatekoule peya takoane wipitiou. ³³ Nipa opi podoliyota eko patepeyo-kitika enile toma pekene Yerusaleme take pamedeku. Ni edoa-mo. Akolaline agale papete toawe akane ali peya Yerusaleme ta eidakama wia tukakala taneyano, noka eida tuadene eni pukuna.

³⁴ Ae, Yerusaleme ta neke wida pitikoi yenamepa Akolaline agale toawe akane alikiti wia tukama-kala nekeneya. Ni Akolaliyo neeke wida moa wetekane alikitika kueme kãua tukakala tane toa opii pa tiki. Nitaneyake ogadame idini-kiti pawena keneke lumoa pitikou toane tekene neke wida meki yene pawe toane moadene tokounake koite katite toa wakala tokoina. ³⁵ Ae, Yerusaleme ta nepa pa tumu tokamotoa neke wida pitiki yene toa

pootapeadete tiki. Ae, no papete wa enekileka toamoo. Nipa no i agopa Ali Muno patu kautakoa kama nokono, Akolali neme wedoa mekamene-ye wa no wete wa makutukoa moameneyake anu lene timini wa pade enamoo wa Yesuyo Yerusaleme ta-pala akeneya.

14

¹ Yu yene ko mea pupu toamene-pete Yesu ibini akene Parisi ago padane yapu nee noademe pome mepaneya. Nitikale eida oboa meane yename lene tuaneyame wia meaneya. ² Eidapa tigini yoa lobutukatapeneya meane ago Yesuno leneke nome kakeneya. ³ Nitikale enekome Yesuyo Mosesene totono pine toa olaukane ali-kitika Parisi ali-kitika pitia yatekome okome Mosesene totono litiapa tone ko mea pupu toamateko-pete yene tane-kiti oyake latekamele toko patukale ⁴ agale waametekoa pa mekoli yoname moa latekakome opi poano pa wa wetekaneya. ⁵ Nititikoa okome kiwi panago one pitimekawe kai dogi kai eya koa pokalepa pinagome edoo-pe. Ko mea pupu toamateka-peteka eni eni pokome one kai ate lia motokomepa pupu eni tokome too. Enipa nimini uku-pe-kale ⁶ agale topo takamele toameneya.

Toge Lobutupote Mekete Toatekomo

⁷ Wa padepete Yesuyo agale pade pedoa akeneya. Nipa toge nee nonamene wa agale oa wetekaneyake nekene ali-kitame ibini akene yene meatekoi walai tuku toa pote mepokoile enekome tokome ni akeneya. ⁸ Nitikome okome panagome manane atoa motokakomepa toge kikakakuno

noe wa agale oa wetekakale nekepa ibini akene ago meateka walai poke mepameamene. Ni edoa-mo. Ne keku kamotoa ako tobou meka agopa toge yopikagome ne noo wa agale oa wetekakale noka patu. ⁹ Ako ago nekedekale toge yopikagome ne poke mekata nokome okome i ago ako ago meatekota ne wini mekono, i ago wida memotono, ne pa wa okalepa nepa yaame tuaneya poke etene keku ago meatekata mepoo. ¹⁰ Wa tobou agome ne no wa agale oa wetekakale nekepa keku ago meatekata mepamene. Nitikalepa toge yopikagome ne mekata nokome okome anu oya ne ako walaike no mekuya liti menamene wa oo. Nipa ne-pala eida odeneya mekete nee nakoi peya mekako yopikagome ne kei pioo. ¹¹ Nipa pinali one wa ako ago tetepo takakalepa Akolaliyo one keku ago tetepo takoo. Pinali one wa keku ago tetepo takakalepa Akolaliyo ako ago tetepo takoo.

¹² Yesuyo nimo ootokoa mekomepa ne noo wa agale oa wetekakanakago-pala okome toge kikepa neke oya-laweka nekameyo-mikitika neke take kamo yeneka toge kikakakuno, noe wa kayo oa moameamene. Ni edoa-mo. Enika eni yenamepa naniko toge kikakakuno, noo wa neke nami wiei. ¹³ Toge kikepa ponopeneya mea yono poaneya mea kawa okeaneyaya mea leneta lianeyaya mea tiki-kiti noe wa kayo oa moamene. ¹⁴ Dikane yename neke nami wia lawetatikiya toamokale tokome neke nami wiamele toamoo. Nitamele toamokaleka Akolaliyo ke wa neke nami wioo. Nipa wene kiyoy akeneya meane yene moa kamotokaka-pete ke wa neke nami witikale kolotine meoo wa Yesuyo akeneya.

*Togeke Noamadete Wakene Yeneke Akenemo
(Matiu 22:1-10)*

¹⁵ Yesuyo nimo okale yatekome one-pala eida opia mekome nee naka ago padame okome Ako-laliyo talo toko take mekete nee nakoi yenepa kolotine meoi-kale ¹⁶ Yesuyo agale pedoa okome okome panagome-kiti toge mati kikakouno, ipete noe wa ali atoa peya matike agale oa wetekaneya. ¹⁷ Eni oi ponokale tobou agome pupu ago-pala okome namene wane agale oane wetekakouna-kiti nee nodokoa pikono, noe wa akapoano pa wa moa wetekaneya. ¹⁸ Nitikale peyame namele toamoko wa waamu taneya. Panagome okome itono pade pene topo toane motukuno, enepadene noamukuno, ela toko wa wakeneya. ¹⁹ Wa panagome okome kogono pitimekawe kai yonota tuane (10) pene topo toane motukuno, eni kai toane enepadene wida noamukuno, ela toko wa wakeneya. ²⁰ Wa panagome okome anu atoa pene motukuno, namele toamoko wa wakeneya. ²¹ Peyame nitoa wakoli pupu ago tobou agoke wakapea nokome eina wakete akenemo i i wa toaweana onaneya. Nitikale yapu pinago kotimi wene mati luaneya mekome pupu ago-pala okome tone pitiko ta piko peyake batete luduka ka luduka wete pa. Nipa ponopeneya mea yono poaneya mea lene lianeya mea kawa okeaneya mea tiki-kiti enemopoano pa wa wetekaneya. ²² Nitikale enemoa aua nokome okome Ali Muno neke okale toane enemoane nokounake ali atoa meatikita pa pikono, deku patu-kale okome ²³ ta kebonokeka tayo tayotaka pa pitiki ali atoa noe wa tika tika toa aua noo. Anu yapu edea takatapemo-

toane ukuno, enemopa. ²⁴ Eina namolo takoane noe wane oane agale wetekakolu wakoina-kiti anu toge nee nomotoane wamuku wa tobou agome akeneya wa Yesuyo akeneya.

*Yesu Litiadete Tonekeya Wawatekomo
(Matiu 10:37-38)*

²⁵ Yesu pokaka ali atoa obomoa litima nokoli Yesu ete peketapea kakome okome ²⁶ panagome-kiti etene nineta mati atoa wamene laine-mikiti kote motane tetepo takameneya tewitikoa wawamokomepa no oyake litia namele toamoko. One kepena mama moa tuamene piti motaneya mekomepa no oyake litia namele toamoko. ²⁷ Ni one wia dekatiki yomo-pala aua poamademe wawou toa anukule takama pokome tete-pala moamademe wakomepa nipa no oyake litia namele toamoko.

²⁸ Kiwi panagome one ta enapeateko yapu ludu yapu wiademe-kiti eni yapu wiane peya takateku kue oyake piko patu wa wene kikutukapia meoo.

²⁹ Eniledo toamokomepa nipa itono pedoa yapu wete wia peya takameneyake one kue pootapeoo. Nitikale enekete ete peyame ekete ³⁰ i agome one yapu titia eina wikanake oyake wia peya takamele toamokolo pa pegene kakalogo wa wako wa ya motokoa oi.

³¹ Ni tobou ago padame eko tobou agono yatene-pala poi toademe-kiti namolo takoa eya too. Eko yatene wia litikome toateka oi pedoa pia mekomepa one yatene natetekoameke eni yatene pitikali oyake kutu litiku patu wa wene kikutukoa meoo. ³² Pitikali oyake kutu litiamemele toamoko wa wene pikomepa eya too. Pitikali ta padeka

mati nome dekaoko pitikoto one oyago-mene moa wetekakomepa poi pia enepamene wa moa wetekoo. ³³ Eina toa kinikiya peya tewitikoane waou wa wene kikutua meameketepa no oyake litia namele toamoko wa Yesuyo akeneya.

*Paya Kusake Akenemo
(Matiu 5:13, Make 9:50)*

³⁴ Kusa eni nakiyapa epetaneya tokolo uku. Nitaneyake me pekene kusapa edoa wa meke takamotoa-pe. ³⁵ Dikane kusapa ipe luduka nee yabunu kai te eya pitikoai tikitaka moa mitikatekole toamokolo pinagome paka miitapeko. Kale piiyakoaki kiki-kiti kipala i ukumo yakoa moamene wa Yesuyo akeneya.

15

*Katepitoa Pekene Sipi Sipi Kai
(Matiu 18:12-14)*

¹ Takesi kue motokama yakene ali-kiti Mosesene totono tagoa toamene yene peyame Yesuyo okamo yakadete one mekata obonokala taneya. ² Nitikoli Parisi ali-kitameka Mosesene totono pine toa olaukane ali-kitameka Yesu akoka lubulubu pikakete ekete i agomepa Mosesene totono tagoa toamiki yene makutukoa moa odeneya opia mekome nee nako wa okoli ³ Yesuyo eya wa pedoa agale akeneya. ⁴ Kiwi panagome sipi sipi kai ege takupeta kadukoa (100) egetekalekiki odenedo katepitoa pokalepa pinagome ete (99) sipi sipi kai ali piamene take koukoa kakoika pa kamotoa eina katepitoa atupokana kai pitia tuku toma poo. ⁵ Nitoa enamua motokome wedia

kawa kotomaneke wia apulogoa wakapea noo. ⁶ Yapu eni nome kakome one oya-lawe one yapu liti mekoi peya kayo oa motokome okome auna katepitoa atupokana sipi sipi kai enamuane moane nekene ukuno, wedikete wediatono noe wa kayo oo. Enipa nimini uku-pe. ⁷ Eina toa Mosesene totono tagoa toamene ago odenemeka one namolole poanele tewitikoa wakalepa a tibuke mekoi peya wedia kawei. Nipa pade alikiti ege takupeta kadukoa (99) kini namolole poanele wete tewitikoa wakeneya tekete wene kiyoyake mekoi yeneke wedekilepa teketeke einago odene agoke wedoa wedikete kolotine meoi wa Yesuyo akeneya.

Atuane Kue Leneke Pedito Agale Akenemo

⁸ Pade atoame-kiti one kue lene yonota tua pikoyake wa pade odeneka atukolopa nipa eya toko. One labo udukoa yapu do wedoa pokama pokome tuku toa kawa enamua motoko. ⁹ Enamua motokome one oya-lawe one yapu liti meki peya-pala okome auna atuane kue lene enamuane motukuno, wedikete wediatono noe wa kayo oa motoko. ¹⁰ Eina toapa Mosesene totono tagoa toamokome etepea pome atupoka ago odeneka one namolole poanele tewitikoa wakalepa Akolaline edelo ali-kitame ke wa wedoa wedia kawei wa Yesuyo akeneya.

Atupane Ago Eteneke Wakapea Nekenemo

¹¹ Yesuyo eya waka pedito akeneya. Panagono manata takuta kakeneya. ¹² Padepete putunagome etene-pala okome atai neme kadimo oa no tatikoa meatekoya-kiti opi mouno, wete

tatikoa meano ta-kale etename tatikoa metaneya. ¹³ Nitaneyake ta pade-mene lia patakale putu-nagome onekeya peya moa ta tetemada pome mepaneya. Nitoa pale toa mekome onekeya peya paka wetekamu taneya. ¹⁴ Wetekamu taneya pa mekale one eida mekata kobu igi mati witaneya. Nitaneyake kobume tuaneya mekome tokome ¹⁵ ta pinago pade mekata pokome okome neke takateku pupu pade piko-pe wa yakapokale tayo lono one kai kakane lono one kai egetekapa wa wetekaneya. ¹⁶ Eida egetekakoa mekata kobume tukomepa kai naki neepa nou wa wene pianeyake padameka one noatekaya lawetekile toameneya. ¹⁷ Nitaneyake one poane wene wia wakome okome Agetaine pupu takaki yene peya nee noa kitipu-kama mekiyake nopa nee noamoane kobume tuaneya i mekuno, ¹⁸ agetai mekota wete wakapeane poad. Pekene ekene atai, Akolaline leneke kakene poanele tokou. Nepalaka poanele eina tokou. ¹⁹ Nopa dikane agono, neke mana wa neme amele toamokono, neke pupu ago tetepo takoa pa pupu yameano ta wane opou wa ²⁰ kamomotokome oneketai mekata poademe pekeneya.

Nitoa noademe nokale etename enekome elame tuku wa teyapea pome kotua tebea nunu oa kakeneya. ²¹ Nitikale mana agome okome Akolaline leneke poanele tokou. Nepalaka poanele eina tokouno, nopa neke mana wa neme amele toamokono, pa pupu ago tetepo takoa pupu pade yamea ta wa kowitaneya. ²²⁻²⁴ Nitikaleka etename pupu yene-pala okome manago atupane ago i nokono, tuaneyano wene pikounake i nome

kakono, one kawateko mamina epetane mati wete moa kakakoa one yonoke makai wane moa mekakoa kawa yeneka moa mekakoa toe. Togeke wiadete lamotoa egetekoona pitimekawe kai tine wete moa wia kikakamene. Toge kia wedikete wediatoe wa okale toge nodokoa pia wedia kakeneya.

²⁵ Nitoa kakakoa namolo ago ipe toa kawa wakapea nome yapu liti kakome yatekale tulutu oa kawa pitikoa wedia kakoimo yakaneya.

²⁶ Nitoa yatekome one pupu ago pade ne noo wa kayo oa motokome okome i yatekumopa edele tekete ikiti-pe-kale ²⁷ neke wamene opi noka. Nitikale neketaiyo one tuamoa padeleka toameneyano ke wa wedia kakomepa tone togeke kiadete lamotoa egetekoona pitimekawe kai tine wia kikakakome toko wa okale ²⁸ yatekome kotimi wene luaneya kakome kini wedia kakoita poamademe wakale etene ako lono one kakata pokome ne noo wa kowitikale ²⁹ okome atai, mali peya mati ponomotoane neke agale odepetaka tagameneya meane neke pupu pa takoane kakou. Nitikouyake meme kai tine i metekuno, neke oya-lawe-pala wia kia noa wedia kawati wa odeneka meamokana. ³⁰ Nitamokanake neke mana putunago wakapea nokalepa togeke kiadete lamotoa egetekoona pitimekawe kai tine wia toge kikakaka. Neke kamoya-kiti moa pokome pamoko atoa-pala opia mekome paka wetekamu taneyake toka-kale ³¹ etename okome tota odeneyata mea kakoona. Anukuya peyapa nekeno, dekolo wene poaneya kake oko-pe. ³² Neke wamene ago tuane tetepo taneyake opi

i noko. Atua pekeneyano wene pikounake opi i eneku. Nikepa ke wa wedia mekilepa tamele toko wa etename akeneya wa Yesuyo akeneya.

16

Kejene Mama Motokagoke Pedoa Akenemo

¹ Yesuyo one oya-lawe-pala eya waka pedoa akeneya. Kamo agome-kiti onekeya neme yopikamene wa panago moa kakaneya. Nitikale yopikoa meaneyake pade-kitame ekete winagome nekeya-kiti paka wetekamu toa talo toa potokakako wa toawe a onokoli ² kamo agome ne noo wa yopikaka ago kayo oa motokome okome neme toa potokanemo-kiti onikino, anukuya-kiti neme yopikake oi pima neke tadekale enouno, eni wia pika boku aua namene. Anukuya-kiti neme wa oyake yopikamele toamokolo uku wa kamo agome akeneya. ³ Nitaneyake one toateka wene kikutua mekome okome kamo agome no ne pa wa wetekademe toko. Itono wetiane ipe enika eni pupu toateku tele meamoko. Eko pade ali-kitaneya oiane moamene ya motukuno, deku patu. ⁴ Kamo agome pa wa wetekakale pa pima yakenepa ali atoame kini yapu ne noo wa no makutukoa momotoane tekene ile tou wa wene kikutukapianeya. ⁵ Nititikoapa one Ali Muno agonoke padeya-kiti nami kakoa motane yene peya odene odene wa kayo oa mokala taneya. Nitoapa panago-pala okome neme tobou agono nami wia ete meatekoyapa edela piko-pe-kale okome ⁶ olipe yomo ku uepa mete keneke mekoane ege takupeta kadukoane

(100) nami wiane meamedeku wa okale okome eina ete meateko oipa bokuke wiane mekakouna pade pilia wawa koikoa eni lukuke ege odepeta kadukoa (50) oi wia mekamene wa akeneya. ⁷ Nitoapa padago-pala okome tobou agono nami wia ete meatekoyapa edela piko-pe wa yatekale okome witi ku kake uane kite toane ege kadukaka kapidime kadukoane (1000) nami wiane ete meamedeku wa okale okome eni oipa bokuke wiane mekakouna pade pilia wawa koikoa eni lukuke ege kadukaka wageneme kadukoa kakoa (800) oi wia mekamene wa akeneya.

⁸ Einagome dikoa toa potokakaleka tobou agome okome pinali neke kepene mama moteke toatekale wedoa wene kibutukapiadeko wa one kei pianeya wa Yesuyo akeneya. Nimo ootokoa okome itono peku noa tiki-kitame kini yagono-mikiti-pala toatikile wedoa wene toa tikilepa pa keneke Akolalinele takama yaki-kiti moa patukoa tiki wa Yesuyo akeneya.

Kue Pikoa Mekete Toatekomo

⁹ Yesuyo nimo ootokoa okome kini kamo tikilepa yete pade ali atoa-pala tatiane oya kakoane tou wa tamene. Nipa eni kamoya wetekamu tootokoa pa mekepa mea kawateko take namene wa makutukoa momotoa teke nitamene. ¹⁰ Panagome-kiti one natele toatekale epetekoa tokomepa nipa tubele toatekaleka epetekoa too. One natele toatekale toa potokakomepa nipa tubele toatekaleka toa potokoo. ¹¹ Nipa itonoke kamoya-kitipa kime pikoa mea potokadekolipa nipa one epetaneya pia kawateko kamoya talo takamene wa teyo

edoa memotoa-pe. ¹² Panagoneya talo takoa potokadekalepa nipa one kamoya pade ne pa metekene metekuno, moa ta wa teyo edoa memotoa-pe.

¹³ Panagome yono tatikatakutukoa ali takutane pupu oyake takamele toamoko. Nitoado tokomempa panago-pala kotimi wene luaneya mekome wa padena agoke wene mekoa mekome pupu takakala too. Ni panagoke wene tugoa mekome wa padena ago paya tetepo takoa too. Nipa Akolalinele takakilepa kamolekeka wene piitikaneya mea tamele toamoko wa Yesuyo akeneya.

Yesuyo Akenemo-mene

(Matiu 11:12-13, 5:31-32, Make 10:11-12)

¹⁴ Yesuyo nimo okale Parisi ali-kitame yakakoa kaketeke tea agale oa kakeneya. Nipa kini kukeke-kama wene piitikaneya mekete ni taneya.

¹⁵ Nitikoli okome ali atoame kiwi kei pimotoa tekete kini leneke wene kiyo akeneya meane tetepo takoa mekilika Akolaliyo kini wini tepene piko wene tetoa eneko. Ali atoame tobou kakoa kei pikiya-kitipa Akolaliyo kote motuku wa kotimi wene luaneya meko.

¹⁶ Papete Moseseyo one totono i i wa yamea wia mekaneya. Akolaline agale toawe akane ali-kitameka one agale i i wa toawe akama nekeneya. Wa naniko Yone taatekoa nekene-pete titimoa weneya totono Akolaliyo ali atoa talo tokome tokomo kini wene epetekakomo oa aua yakili e ku ali atoa Akolalike lukoa meadete togo togo oa kakili uku. ¹⁷ Nimopa wane ekeneke eya

waneka uku. Itono tibuta oyake takoa pamele tokoyake Mosesene totono pademoka katekamele toamoko.

¹⁸ Panagome one natono wawa eko pade atoa motokomepa nipa mone moamateko atoa eni motoko. Aname wakene atoa panagomedo motokomepa nika mone moamateko atoa eni motoko wa Yesuyo akeneya.

Kamo Ago-pala Lasarusitake Akenemo

¹⁹ Yesuyo agale pade pedoa okome okome kamo ago pade ta pataka abuna kamokakome kudulu pagene mamina eya kawa nee epetaneya-kama noa taneya. ²⁰ Einagono kago keteponoke ponopene ago pade one ibini Lasarusi tonon pageneya nome piai taneya. ²¹ Nipa kobume tuaneya mekome kamo agono walai keneke pitaka nee kugu noadiyano wene pia taneya. Nitikata tue-kiti nekete one tonon li abetoai taneya. ²² Ponopene ago niton pa mea tukale edelo ali-kitame a tibuke moa aua pote Eberamene yonon kounoke kakapaneya. Kamo agoka tukale oloyo taneya. ²³ Nitaneyake poane take pome mekome dika dika toamene tete moko kakome ate enapekome enekale ta padeka mati Lasarusi Eberamene yonon kounoke kakale enekome kayo okome okome ²⁴ atai Eberame noanu ela moamene-ye. Toe itiponon okoa kakota i kakene tete dika dika toamene mokoane kakunon, winagon Lasarusi one kadapi yonon munoke ue takamoa anu keke ko akakanomono, pa wa otowetekamene-ye wa kayo okale ²⁵ Eberameyo okome anu mana ne itonoke mekepa epetaneya-kama motokana. I ago Lasarusi nitameneya

edawe mekana. Opa i ago wedia mekoyake nepa tete mokoia wini kako. ²⁶ Nika ne-pala toto-pala kobu tubeyame pilikaneya mekono, ika meko-kiti winika nouno wene piketeka winika namele toamoa winika meki-kiti oto namele toamoko-kale ²⁷⁻²⁸ yatekome kamo agome okome winimopa nimini okoyake eya tamene wane ne kowitikene uku-ye. Agetaine yapu anukameyo-mikiti ko kakoa (5) mekete tikino, no tete i mokoane kakuta note menokayano, wini ago Lasarusi eni yeneke wetekakamene-ye. Nipa kini tiki poanele tewitikoia wawati wa pubu akapomotono ta wa kowitikaneya. ²⁹ Nitikale Eberameyo okome Mosesene totonoka Akolaline agale papete toaweia akane ali-kitane agaleka pa kini oi momotono ta-kale okome ³⁰ ae, atai Eberame anukameyo-mikitame enimo oi moamoi-li. Tukome tuane agodo kamomotokome kini mekoita pome pubu opokalepa kini poanele tewitikoia waweino, wini ago wetekakoa ta-kale okome ³¹ Moseseyoka Akolaline agale papete toaweia akane ali-kitameka wia mekane agale yakoa moameketepa nipa tukome tuane ago kamomotokome mekoita pokome okamoka etene yakamoi wa Eberameyo akeneya wa Yesuyo akeneya.

17

*Ali Atoa Likoa Eneki Yeneke Pubu Akenemo
(Matiu 18:6-7, 21-22, Make 9:42)*

¹ Yesuyo one oya-lawe-pala okome okome ali atoame poanele tomotoa padele padele witakala too. Ae, poanele tomotoa likoa enekoi yename

tete mokoia kawei. ² I mati deya-kiti odeneka padame likoa enekalepa nipa Akolaliyo kibu motokome dika dika toamene tete meoo. Ae, eni tete mea kibu moamomotoapa papete mati wete likoa enameneyake pade alimedo laukakoa tube kue matiyame one kabe kautoa kusa ue muke keti pitikakalepa epetoo. ³ Kipalaka enile takayano, wedoa meamene.

Neke oyago padame ne-pala padele poanele tokalepa kikoia oa moamene. Nitikale one poane wene wia wakalepa nipa one poanele tokanake po letu mekakana keetapeamene. ⁴ Nipa ta pataka abuna tatono (7) kakoapeta poanele ne-pala one tokala toake wa tatono (7) kakoapeta ne-pala poanele eina tekene tadeku wa one poane wene wia wakala tokalepa one poanele tokala tokanake po letu mekakana kekala tamene wa Yesuyo akeneya.

Akolalike Wene Tugoa Mekete Toatekole

⁵ Yesuno oyali-kitame one-pala ekete Ali Muno Akolalinele akole-kama takama poono, mane mane oano ta-koli ⁶ Ali Muno agome okome kalipe lenepa dedeyameke witakome leau akatapea witako. Akolalinele edikoado takama peketepa nipa i kako yomo sikamine yomo teke toomoa poka kusa ue muke kapa wa okale toomoa poo wa Yesuyo akeneya.

Tobou Agono Pupu Takakete Toatekole

⁷ Kiwi padago neke pupu takako agomepa neke ipe takoaka neke kai egetekoaka toa peya takamotokome neke yapu wakapea nokale eneke nee wete nonamene wa neme oo-pe. ⁸ E'e mena. Eya

wa oo. Nee ue eya nouno, mamina pade moa kawa nee takoa lawetoano ta. Nee nootokoane mekolu neke nee ue eya noano ta wa neme oo. ⁹ Enile tamene wa okale einagome yakoa tokalepa ke wane uku wa neme oo-pe. E'e mena. ¹⁰ Akolalinele dikoa takamene. Oneme tamene wa oka toa-kama yakoa teketepa one-pala eya wa amene. Tone toatekole pa eina tokoono, toto pa yene-pala ke wa edoa oade-pe wa amene wa Yesuyo one oya-lawe-pala akeneya.

Yesuyo Kedime Nakene Ali-kiti Latekanemo

¹¹ Yesu Yerusaleme take poademe pokome Galili Sameria tata otoke pake yakeneya. ¹² Nitoapa ali atoa pitikoi ta pade pome kakaka kedime nakene ali noi kakoa (10) one kotuadete eka mati witimoa kakete ¹³ kayo telo ekete ekete Tikisa ago Yesu toto ela moamene-ye wa kayo oa kak- eneya. ¹⁴ Nitikoli enekome okome Akolalike lodo yotokoai tiki ali mekita pekete kini lene timini yameatino poe wa wetekakale poadete pokoika eina kedime nakene yene takoa pootapeadeka. ¹⁵ Takoa pekedekale enekome odene ago Yesu kakata wakapea nekeneya. Nipa Akolali kei telo oa pima nokome ¹⁶ Yesuno kawane aua pitakome ke wa akeneya. Einagopa mone Sameria take agomeke nitaneya. ¹⁷ Nitaneyake Yesuyo okome kiwi kedime nakene ali noi (10) kakoapa kiwi peya latamokoi-pe. Latekakilepa taneyano, eina pogi kakoa (9) ali-kiti edekoti-pe. ¹⁸ Ae, e ali-kiti Ako- lali kei pinamikiyake o ago odene mone agomeke Akolali ke wa one kei pinoko wa Yesuyo ootokoa einago-pala okome ¹⁹ kamokoa pa. Nooke wini

wene tugoa mekoleme ne eni latekaneya tokolo uku wa Yesuyo akeneya.

Akolaliyo Ali Atoa Pawe Toa Talo Toateka

Tigotokale Toatekale

(Matiu 24:23-28, 37-41)

²⁰ Parisi ali-kitamepa Akolaliyo ali atoa pawe toa talo tikilepa manipete too-pe wa yatekoli okome Akolaliyo eni talo tokoyapa kini leneme enemotoa keleyo witamoo. ²¹ One talo tokoyapa ku witakono enoe, e witakono enoe wa padameka wamoi. Akolaliyo talo tokoyapa kiwi pakeke wete witaneya tokolo ni uku wa Yesuyo akeneya.

²² Nimo ootokoa one oya-lawe-pala okome no Ali Yatenane Oyago wakapeane none meatekou ta pataka odene enadiya wa kime wene pia meketeke wa pade enamoi. ²³ Enipetepa pade-kitame winago oto noademe ku nokono, enoe wa oa, wa pade-kitame e nokono enoe wa oa toino, eni yene litia poameamene. ²⁴ No Ali yatenane Oyago wakapeane nekenepa katiapale a tibu eka kukata keleyo p̄iatapeko toane p̄a tootapeneya nokolu peyame enekete enoi. ²⁵ Nitatekuyake namolo takoanepa tete-kala mokoane kawou. Nitimotoa no kaku-pete meki-kitame no tewitikoa wawadete tiki.

²⁶⁻²⁷ Eya ago Noa meane-pete ete mekoi peya paya nou toa mekete gerepi po ku ue eyake wene piitikaneya mekete alime atoa moa atoa alike pote tokala taneya. Nipa Noa one tube ue dipi keneke pome mepokaleka edikoa paya nou toa meaneya. Nitoa mekoika ue mea tagatapekome eni yene wia atukatapeneya. Eina toa ali atoa paya nou toa

mekakoane no Ali Yatenane Oyago wakapeane nekene kotikatapeane nou. ²⁸ Eyago Loto meane-peteka ete mekoi peyame nee noa eya kuya topo toa moa ipe lene matoa yapu wia enika enile toma nekeneya. ²⁹ Nitoa mekoika Loto one Sodome ta tewitikoā pokale eina eina Akolaliyo tibuke toe-pala itipono okoa kakene kuguta pitikoā wia atukatapeneya.

³⁰ No Ali Yatenane Oyago wakapeane nokou-pete mekoi ali atoameka einago Loto meane-pete tanele pa enile tokoa kawei. ³¹ Enipetepa panago neke pikoya-kiti yapu keneke pimotoa yapu liti koo meapa nipa mopada wa yapu keneke poameamene. Eida mea pitoa pamene. Panago neke ipe toa kawapa wa yapu wakapea poameamene. Eida kawa pitoa pamene. ³² Loto einagono natono-pala tanele kupalaka takayano, kakoika wete tewitikoā pitoa pamene. ³³ Nipa onekele-kama tokome tukaya wa piti tokolo kepene mama motoko agopa one yomini-pala etepea tua poo. Wa padekagome one kepene mama moamokome tukaya wa piti moamoko agopa tukomeka Akolaline take mea kama poo. ³⁴ Eya waneka ukuno yakamene. Enipetepa adona odene walaike atuta pitikoita-kiti pade eida pimotoa Akolaliyo padena takoa moa poo. ³⁵ Atoa takuta kini witi ku kugutukoata kakoita-kiti pada-toa eida pa kamotoa Akolaliyo padena atoa takoa moa poo wa Yesuyo okale ³⁷ ekete Ali Munu neme wini okotapa manika patu wa okoli okome ali tuaneya lomua kakota kego naki ini-kiti odepeta koukoa note puka puka toa yaita kawei wa Yesuyo

akeneya.

18

Koiso Yateka Agome Nepo Atoa Auapeanemo

¹ Yesuyo agale pade pedoa ikilepa Akolaliyo yakoa toatekole nepia mea wawamekete one kowitoai toatiki adeka pikome eya wa akeneya.

² Pitikali ta latia pitikoi take koiso yakateka ago pade eida meaneya. Einagopa Akolaliyoka ali atoameka one akakaya wa piti moameneya atiki toa meaneya.

³ Eni take nepo meane atoa pade einago mekata nokome okome panagome no-pala poi teia mea toa potokakono, no auapea anu koiso yatekoano ta wa kowitoai taneya.

⁴ Nitikale pade-mene yakameneya meake wa naniko wene kibututukoa mekome okome Akolaliyoka ali atoameka no akakaya wane piti moameneya atiki toane mekuyake ⁵ i atoamepa no teko takakoa kakono, no mekuta-kama one koiso yatekoano ta wa kowitoa-kala kakayano, auapeane one koiso yatekada wa akeneya.

⁶ Ali Muno agome nimo ootokoa kakome okome koiso yatekakagome okomo yakamene. Wene kiyu wameneya mekomeke okono. ⁷ Akolaliyopa one wa takoa motane-kitame ete pia oto pia one kowitoai toa kakolipa kini koiso yatekamoo-pe. Koiso yatekatekoa wete auapeamoo-pe. ⁸ Kini koiso wete yatekoa auapekala too. Nitatekoyake no Ali Yatenane Oyago wakapeane nekene enekolu ali atoa nooke wene tugoa meadekoli enou-pe wa Yesuyo akeneya.

Parisi Ago Takesi Kue Motokane Agotake

Pedoa Akenemo

⁹ Yesuyo agale pade pedoa ikilepa pade ali atoa wene kiyo akeneya meku wa kini wa kei piketeke ete-kiti paya tetepo takoa meaneleke eya wa akeneya. ¹⁰ Eyagotame Parisi ali takesi kue motokama yakene agotame Akolali kowitadete tobou losu yapu pekeneya. ¹¹ Pote kakete Parisi agome one one kakome mate agale keneya oa one tepene kowitikome okome Akolali ne-pala i ukumo yakamene. Ete-kitame pade ali-kitaneya oa yotokoa moa ele kule poanele toa atoa lia moa nitoo tikiyano, noanumepa nile toamuku. Kuna agopa takesi kue motokama yako ago ku kakono, nopa einago keneya menano, ne-pala ke wane uku. ¹² Ta patako tatono kakoa (7) ponoko toanekama takupeta nee wawane pa mekala tuku. Anu motukuya peya yonota tuane pikala toane pade katekoane moane neke pikakala tuku wa kowitoo kakeneya. ¹³ Takesi kue motokama yaka agome nitamokome ete witimoo kakeneya. Nitoo ate tibuke nepikamene ya tokale kakome one palanu wi wi toa kakome okome ae, poanele-kala tuku agome ukuno, Akolali no ela moamene-ye wa kowitoo kakeneya. ¹⁴ Nitoo kowitane agopa Akolaliyo poanele toamene ago tetepo takaneyake yapu pekeneya. Padena ago mena. Nipa pinali one wa kei piko agopa Akolaliyo keku ago tetepo takoo. Wa pinali one wa paya tetepo takako agopa Akolaliyo kei pioo wa Yesuyo akeneya.

*Yesuyo De Mati Deya-kitike Akenemo
(Matiu 19:13-15, Make 10:13-16)*

¹⁵ Wa pade-pete pade-kitame kini de mati deya-kitika yoname mitikakamotoa Yesu kakata aua nokoli one oya-laweme noameo wa kikoa okoli
¹⁶ Yesuyo okome wini mati-kiti oto nomotono, etoe. Akolaliyo one talo tuku taapa kinino noe wa yametekilepa dikane mati-kiti yametekono, oto nomotono toe. ¹⁷ Nimini ukuno yakoe. Panagopa mati deya-kiti Akolalike lukoa mekete tiki toa lukoa meamademe wakomewa nipa Akolaliyo talo toko take oyake pamele toamoko wa Yesuyo ak-eneya.

*Kamo Tane Agoke Pedoa Akenemo
 (Matiu 19:16-30, Make 10:17-31)*

¹⁸ Tobou ago padame Yesu yatekome okome epetanele toko Tikisa ago, edele tekene meane kama pou-pe wa okale okome ¹⁹ nopa epetanele toko ago wapa wini okono, edekolo oko-pe. Epetanele-kama toko agopa Akolali odene kako. Wa pade lokoaka kawamoko. ²⁰ Moseseyo tamene wa papete wia mekanemo neme wene toko. Eya wa wia mekaneya. *Mone padane atoa lia moamoa ni ali wia tukamoa ni monekeya kode moamoa ni panago-pala pa puputua akoa agale wamoa ni neketai nekauata kei pia mama moa tamene wa Moseseyo akeneya wa okale okome* ²¹ eni akenele-kama tualike laigoane yakoane toma nuku-kale okome ²² wenepa eni tadekoyake odeneledo katekoa toameadeko. Neke pikoya peya topo toa kue mootokoa ponopene ali atoa tatia meetapeamene. Nitikepa neke kamo toatekoyapa a tibuke auma kakeneya enoo. Nitatekoyano, no litima namene wa Yesuyo akeneya. ²³ Nimo okale

yatekomepa uu kamo tane ago tokome wene keda taneya kakeneya. ²⁴ Nitikale enekome Yesuyo okome ae kamo tiki yene Akolaliyo talo toko take pamene poto tube mati toko. ²⁵ Kamelo kaido noi keneke-kiti patukoa ponokomepa nipa wedoa wili toa kawamoapa patukoa ponoo. Kamo tane ago Akolaliyo talo toko take ponokomepa nipa wili tokoa mati kawapa ponoo. Nipa one take pamene poto mati toko wa Yesuyo akeneya. ²⁶⁻²⁷ Nimo okale yatekoi-kitame ekete kamo yeneke winimodo nimini akedekalepa nipa Akolaliyo mainali atoa toa moo tokolo-pe wa okoli okome ali atoame toamatikilepa Akolaliyo oyake tamele toko-kale ²⁸ Pitayo okome totomepa tone yapu tewitikoa wawa ne litima noko-kale okome ²⁹ nimini ukuno yakoe. Panagomepa Akolaliyo ali atoa pawe toa talo tokomo oa mema poademe tokome one yapu one natono onekameyo-mikiti one etene nineta one mati-kiti tewitikoa wakomepa ³⁰ nipa itonoke enika eniya luku ako-kitika mokala too. Nitoa mea tukale Akolaliyo one talo tuku take mea kama pamene wa moa kakoo wa Yesuyo akeneya.

Yesuyo One Tuatekamo Tebolo Takoa

Oa Metaneya

(Matiu 20:17-19, Make 10:32-34)

³¹ Yesuyo pato wa one oya-lawe-pala eko keneya aua pokome okome kipala i ukumo yakoe. Opa toto ate Yerusaleme take poadete poko. Pote kakolopa Akolaline agale papete toawe akane ali-kitame no Ali Yatenane Oyagoke wia mekapi-ane toa-kama aida taatekoo. ³² Nipa ete Yu

yename no dekoa moa mone yenane yonoke moa pikoli paya tetepo takoa tea kawa tekelpu toa yotokoa ³³ po wapime wia toi. Nitoa wia tukolika ta tebolo takoa pataka-pete kamoane pou-kale ³⁴ one oya-laweme nateya weneka toameneya. Nipa eni okamo kaukoa keneya okale tokome eina agale pine agopa tokale meaneya.

Yesuyo Leneta Lianeya Mekome Eya Kuya

*Oia Meane Ago Latekanemo
(Matiu 20:29-34, Make 10:46-52)*

³⁵ Yesu Yeriko ta tigotokakoa witapademe nokaka leneta liane ago pade eida one ponatekaya liti kue eya oia moa meaneya. ³⁶ Nitoa mekome yatekale ali atoa peya obomoa ponokoimokamo yatekome okome ipa edele tikiti-pe-kale ekete ³⁷ Nasarese Yesupa wini ponoko-koli kayo okome okome ³⁸ Depidi-laweke taagene ago Nasarese Yesu neme no ela moamene-ye wa ka wiko kakeneya. ³⁹ Nitikale namolo kawa penane-kitame kiko ekete ekete oyakeno, wa wa okolika kayo telo kamotokoa okome okome Depidi-laweke taagene ago no ela moamene-ye wa kayo akeneya. ⁴⁰ Nitikale yatekome Yesu witimoa kakome okome winago no kakuta aua noe wa okale one kakaya liti pinele nome kakale Yesuyo yatekome okome ⁴¹ anume edele takamotoa oko-pe-kale okome Ali Muno anu leneta kikakoa wane uku-kale okome ⁴² nooke wene tugoa mekolemepa neke leneta epetekakono, neke leneta kiko yeka ete ena wa okale ⁴³ eina eina one leneta kikatapeneya. Nitaneyake Akolali kei pia

kawa Yesu litima pekeneya. Enile tokale enekete peyame Akolali-pala ke wa kei pia kakeneya.

19

Sakiasiyo Tanemo

¹ Yesu Yeriko ta nome patukoa ponokaka ² uu kamo ago Sakiasi eida nepia kakeneya. Einagopa takesi kue motokama yakene yene yopiane ago. ³ Yesu edane ago patu wa nepia kakale ali atoame Yesu ponatekaka apua takoa edetapeneya. Nitaneyake totono ago tokome one lekoa pokome kawateka kene piameadeka. ⁴ Nitadekale teigoa teyapea pome Yesu ponatekaya liti kakene yomo sikamo yomoke lewia pome nepia meaneya. Nipa Yesu enademe taneya. ⁵ Eida nepia mekata Yesu nokome lene ate pitikoa enekome okome Sakiasi neke yapu opi no pipato. Wini yomo kōa wete noo-kale ⁶ nipa pata wa kōa nome one yapu wedia aua pekeneya. ⁷ Nitikale enekete e yene peyame Yesu oa lubu lubu pikakete ekete poanele toko agono yapu eni pome pipoko wa kō oa kakeneya. ⁸ Nitaneyake Sakiasi one yapu nome kakome Yesu-pala okome Ali Munu anukuya peya tati-takutukoane padekapa ponopeneya-kiti meou. Wa namolopa pade ali-kitaneke kini kue oane yotokoane kode keneya motadekolupa nipa pine yene kini nami wianepa eni oane yotokoane motokouna toane tuyonopeta kadukoane ete mekala tou-kale okome ⁹ opi neke yapu pitiki-kiti Akolaliyo toa motoko wa ootokoa okome i agopa etepea pekene agoke Akolaliyo oneka Eberame-laweke taagene ago wa toa motoko. ¹⁰ Nipa no

Ali Yatenane Oyagome paka etepea pekene yene tuku tou wane toane moadene nokou wa Yesuyo akeneya.

Tobou Agono Pupu Takane Ali-kitame

*One Kue Pikoa Metekakete Tanemo
(Matiu 25:14-30)*

¹¹ E yename einaka einamo yakakoa kakoika Yesuyo agale pade pedoa akeneya. Nipa one Yerusaleme take tigotokakoa witanokono, Akolaliyo ali atoa pawe toa talo tokoyapa itonoke opii witako wa e yename wene pikoli tokome ni akeneya. ¹² Nitikome okome tobou ago pade ta tetemada meane yename kini ako tobou ago moa kakamotoa poademe eya taneya. ¹³ One pupu ali-kiti noi kakoa (10) noe wa kayo oa motokome kini kini kakoi toa kina kapidi kakoa (20) tatikoa mekala taneya. Metekome okome oto noadene pukuno, i kueme tine pikoa motokamene wa meemotokome pekeneya. ¹⁴ Nitaneyake one eina take mekoi yename one-pala kotimi wene luaneya mekete pade ali-kiti moa wetekakete ekete winagome toto talo tamene kote tokolo wako wa akapoe wa wetekaneya.

¹⁵ Wa naniko ete take mekoi-kitame einago kiwi yopiateko ago ne mea wa moa kakatekaneyake one ta pine lono wakapea nekeneya. Nokome pupu ago pade-pala okome kue metekouna ali-kiti enemotokapa. Auna kueme tine pikoa motokakoimo yakouno, enemotokapa wa moa wetekaneya. ¹⁶ Nitikale namolo ago nokome okome Ali Muno nemena mea pokana kina kapidi kakoa (20) kina moane tine pikoanepa

ege kadukaka kadapime kadukoane (200) kina motokakouno, ina wa metekale okome¹⁷ epetekoa neme eni tadeko. Eni pupupa nateleke neme wedoa tadekono, pupu pade tubele yameou. Pitikali ta latia pitikika noi kakoa (10) ta-kiti ne tobou ago mea yopikamene wa yametaneya.¹⁸ Wa taku takoa noka ago nokome okome Ali Muno nemena mea pokana kina kapidi kakoa (20) kina moane tine pikoanepa ege kadukaka tatigime kadukoane (100) kina motokakouno, ina wa metekale okome¹⁹ nipa pitikali ta latia pitikika ko kakoa (5) ta-kiti ne tobou ago mea yopikamene wa yametaneya.²⁰ Wa panago nokome okome Ali Muno nemena mea pokana kina kapidi kakoa (20) kina mootokoane mamina moane togotoane potipikakou.²¹ Nepa telekago teke padeyakitipa nekeya menake pa neme mokala toko. Panagono ipe neme padeyaka matamokoyake noa meko. Nepa dikane agono wene tekene piti tokale mekene neke kue pa potipikakouno, ina wa metekale²² Ali Muno agome okome nepa poanele toko agomeke oko. No telekago padeyakitiki anukuya menake mokala toane ni panagono ipe padeyaka matamukuyake noane meku wa nooke winipa ko okono, neme wini oko toane padele telekole toane ne kibu mouno, nepia.²³ Ne meane pokouna kuepa bage edekale moa pikamoka-pe. Bage pikoo tokapa anu kueme tine pikane kue-pala oto mou tokake nitameke padeleka toameneya pa potipiadeko wa kikoa akeneya.²⁴ Nitoapa eida yakakoa kakoi yene-pala okome winagonoke one kina kabidi kakoa

(20) pikoa kako kina moe. Mootokoapa kina ege kadukaka kadapime kadukoa (200) kina pikoa kako ago metekapoe-kale ekete ²⁵ ouo, oyagome one kina ege kadukaka kadapime kadukoa (200) kina pikoa kakoyake okoto-pe wa okoli okome ²⁶ kipala i ukumo yakoe. Akolaline peku wedoa nakagopa nipa Akolaliyo one peku wedoa lawetema pokale kamo toma pou toa wedoa toma poo. One peku alekoa noma pokagopa nipa onekeya nateyaka eniya peya Akolaliyo takoa wa mootapeoo. ²⁷ Kiwi talo tamene kote motoko wa no-pala poi teia mekete wakoina yene wete dekoa motokapoe. No kakakoa wia tukoatino, dekoa motokapoe wa tobou agome akeneya wa Yesuyo akeneya.

Yesu Yerusaleme Nokale Ali Atoame

*Ke Wa Wedia Kakete Makutukoa Motanemo
(Matiu 21:1-11, Make 11:1-11, Yone 12:12-19)*

²⁸ Yesuyo nimo omotokome one oya-lawe-pala patono noe wa Yerusaleme take ate witapademe pekeneya. ²⁹ Nitoa pome Oliwe-pini wa ibini akene tonoke latiane tata Besepase Besani tatake tigotokakoa witapademe kakome one oyalita takuta moa wetekakome okome ³⁰ kuka ku take poatino poe. Pote witoa kaalaukete enekoli dogi kai tine po kakoa kebetaneya kakale enoi. One patu panagoka wete mea yawameneyano, po kotokoa oto aua notokamene. ³¹ Kotokoa moadete tokoli enekome panagome okome dekolo kotokoa motiki-pe wa okalepa eya wa akamene. Ali Munoyo padele toatekole pikolo ni motokoa poko wa akamene wa Yesuyo

oa wetekaneya. ³² Nitikale pote enekoli Ali Munu agome okanakale tadeka. ³³ Nipa po kotokamotoikoika pine yene nekete ekete i dogi kai tinepa edeyake po kotokoa motiki-pe-koli ekete ³⁴ Ali Munu agome padele toatekole pikolo ni toko wa moa pekeneya. ³⁵ Nitoa Yesuke aua nekete kini tokoo kakene mamina petene kotokamoa tali waneke tatikoa Yesu mekoa aua pekeneya. ³⁶ Nitikoli mea pokaka kini mamina kotokoa one eni mea poatekaka pia tatikakawineya pekeneya. ³⁷ Nitaneyake Olipe-pini togoikoa ketipea kōa poademe tigotokoa kakata one agale wete yakoa motane yene one-pala obomoa pote eida titimoa Akolali kei telo pima pekeneya. Nipa Yesuyo telekole toma pokale enekoinakalekeka ke wa Akolali kei pima pekete ekete ³⁸ Ali Munu patu kautakoa kako tobou ago i nokono, Akolali neme pewe wia yopiamene-ye. A tibuke meki-kiti tepe mataneya mekete tikino, Akolali kei piatōe wa oma pekeneya. ³⁹ Nitaneyake e yene pakeke obomoa nekene Parisi ali padeka-kitame one-pala ekete neke oya-mikiti wawe wa oa kawikamene-koli okome ⁴⁰ kipala i ukumo yakoe. I yenedo kawia mekolipa nipa i piko kue wane-kitameka ke wa wedia kayo oi wa Yesuyo akeneya.

Yesuyo Yerusaleme Ela Motanemo

⁴¹ Nitoapa Yesu Yerusaleme tigotokoa nome enetapekome komo loba pitikoa kakome okome ⁴² ae, opika kini tepe mataneya poatiki kaapa kini leneme keleyo pikolo enemotadiyano wene

pikuyake opa kauaneyā tokome oyake enamele toamoko. ⁴³ Ae, Yerusaleme ta nepala poi teia mekoi-kiti wini nekete kobu moa unukatakutukoa dekali toa meoi. ⁴⁴ Nitoapa neeka neke wida pitikoi peyaka moa k̄aua kugu witikoi. Nipa neke yapu pawe eya latia kakene kue peya k̄awea tadekamu toi. Ae, Akolaliyo kiwi auapeademe wida nekedeke wa wene toamokoli tokome nitoi wa Yesuyo komo oa kakeneya.

Yesu Tobou Losu Yapu Pokome Tanemo

(Matiu 21:12-17, Make 11:15-19, Yone 2:13-22)

⁴⁵ Nimo oomotokome Yesu Yerusaleme take tobou losu yapu pome kakome eya kuya eida-kama padeya padeya topo toai tane ali-kiti wia tikatapekome okome ⁴⁶ *anu i yapupa no Akolali ali atoame kowitoai toatiki yapu* wa wia mekaneyake kimepa kode yename kodeya paigakoa moa piai tane kota tetepo takakino, poe wa wia tikatapeneya.

⁴⁷ Ta pataka abuna Yesu tobou losu yapu pome olaukakala taneya. Nitaneyake Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitika Mosesene totono pine toa olaukane ali-kitika ete tobou yene-pala koukoa mekete one katekoa wia tukatekoi oi pedoa pia kakeneya. ⁴⁸ Nitikolika ali atoa peyame one oko agale yakatōe wa yakakoa kakeneya tokome one wia tukatekoile toamokale wakeneya.

20

Te Patu Kautakoa Kako-pe

Wa Yesu Pitia Yakanemo

(Matiu 21:23-27, Make 11:27-33)

¹ Wa pade-pete Yesu tobou losu yapu pokome ali atoa olaukoa ni Akolalinemo kini wene epetekanemo i i wa mo wia kawa tokale Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitika Mosesene totono pine tōa olaukane ali-kitika one kakata nekete ekete ² ne tokolepa te patu kautakoa kake toko-pe. Teyo ta wa okole toko-pe wa pitia yatekoli okome ³ kupalaka yakatekumo pikono, yakoe. ⁴ Yoneyopa ali atoa ue motokama yakilepa tene peku noa toka-pe. Akolaline peku patu. One kaua-mikitane peku patu. Yakouno, oe-na-kale ⁵ kini kini yakaate tekete ekete Akolaline peku noa toka wado okolopa nipa einagome oka agale edeyake yakoa moamokoi-pe wa oono, nimo wamato. ⁶ Nitameneya one kaua-mikitane peku noa toka wado okolopa ali atoame kue katekamoā pitikoa wia tukoi. Ali atoame Yone einagopa Akolaline agale akakago wa wene pikete tekete nitoino, ⁷ enimoka wamato wa ete Yesu-pala ekete Yoneyo mainaline peku noa toka patu. Wene toamokokoli okome ⁸ nipa noanu toma yakulepa i ago patu kautakoane kakene tuku wane kipala tōaweane wamou wa Yesuyo akeneya.

Panagono Gerepi Po Ipe Yopikoa

Potokane Ali-kitike Akenemo (Matiu 21:33-46, Make 12:1-12)

⁹ Yesuyo e yene-pala agale pade pedoa okome okome panagome one ipe toa gerepi po matatekoapa one ipe kime yopikamene wa pade ali-mene yamemotokome ta padeka pokome eida mea kakeneya. ¹⁰ Wa naniko

eina ipe gerepi po ku putua kibusukakoa kaka-pete eya taneya. One pupu ago pade moa wetekakome one ipe yopikaki ali-mename one moateku toapa moke toa memotono pa wa wetekaneya. Nitikale nokale one ipe yopikane ali-mename layo tiginame moomoa pitikoa pupuli wia padeyaka meameneya pa pomotoa wetekaneya. ¹¹ Nitaneyake pinagome pade pupu ago moa wetekale einagoka layome wia kawa ya motokatekoa pa pomotoa wetekaneya. ¹² Nitaneyake pinagome tebolo takoa ago moa wetekaneyake einagopa wia kamate ponokoa paka lono moa pitikaneya. ¹³ Nitaneyake ipe pine agome edeku patu wa wene kibusutukoa kakome okome anu kolotini ago anu mana moane wetekou. Einagodo nokale eneketepa one kei pia makutukoa moi wa moa wetekaneya. ¹⁴ Nitikale nokale one ipe yopikane ali-mename oote tekete ekete pinagono mana ku nokona. Etename one pikoa pokaya-kiti kadimo okome kunu agono pine pikademe tokono, one moatekoya-kiti toto moatono, one wia tukatoe wa ¹⁵ tayo lono aua pote wia tukapaneya.

Nitikala taneyake ipe pinagome eni yene-pala edele tonoo-pe. ¹⁶ Nipa eya too. Wakapea nokome one ipe yopikoa potokane ali-mene wia tukata-pea kiwi luku pade-mene kime yopikamene wa yameo wa Yesuyo okale e yename ekete ae wini okole Akolaliyo taatekoa toamomotamene wa okoli ¹⁷ leneme nepikoa pikome okome Akolaline bokuke eya wa wia mekanemo pine edoa piko-pe. *I yomopa poadeko wa yapu wiane yename paya tetepo takoa wakeneyake panagome i*

yomopa yapu pigi wa moa wianeya wa panagome wia mekaneya.

¹⁸ Eni yomo pigike pitakoi ali atoa k̄aua kugu witikatapeneya piei. Wa eni yomo pigi panagoke pitakome katua tawele takatapeoo wa Yesuyo ak- eneya.

Mone Lomane Ako Tobou Agono Takesi Kue

*Pitikakato-pe Wa Pitia Yakanemo
(Matiu 22:15-22, Make 12:13-17)*

¹⁹ Yesuyo nimo okale yatekete Mosesene totono pine tōa olaukane ali-kitameka Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitameka ekete i agome ina pedoa okana agalepa totoke akedekono, dekatapea moatoe wa einapete einata one moadete wili toa kakeneya. Nitiketeke e kakoi yene piti motekete tokome wakeneya. ²⁰ Nitoapa eya toatekoi oi pedoa pia taneya. Ta yopia meko agome koiso pitia yakakamotono, i ago moa meato wa pade ali-kiti Yesu kakata moa wetekakoli nekete one oka agale yakoa motane tetepo takoapa natemo omotadiya wa kakeneya.

²¹ Nitikete ekete neme mane oa olaukoa tikilepa kiyoke-kama toko. Nipa ali atoa peya midi pikoapa Akolalinele takama pekete toatikile kiyoke-kama olaukako. Nepa nitane agono wene tekete ido pitia yakoono, yaka. ²² Tone totono litiapa ako odene tobou meko ago Sisane takesi kue pitikamoto-pe, pitikato-pe. Yakoono oa ta-koli ²³ one eni labatekoi wene pikoile tetoa enekome okome ²⁴ kue lene pade enouno, yameo wa okale yametekoli okome i kue lene tiginikepa padane lene timini-pala agaleta wia mekaneyano,

eniyatapa teneta patu wa okale ekete ²⁵ tobou ago Sisa one wa okoli okome nipa Sisa meatikiyapa one takoa mea, Akolali meatikiyapa ni Akolali takoa mea tamene wa okale yateketepa ²⁶ ali atoa kakakoa i agome natemo omotato wa kamele toameadeko wa one eni okamoke wene kainya pianeya tekete agale wametekoa wakeneya.

*Tuane Yene Kamoatikike Pitia Yakanemo
(Matiu 22:23-33, Make 12:18-27)*

²⁷ Sadusi totono litiane ali padeka-kiti Yesu kakata nikilepa agale palene yakadete nekeneya. Eni yene kini totono litiapa tuane ali atoa wa kamoamoi wa iki. Nitane ali-kiti Yesu kakata nekete likoa enekete ekete ²⁸ Tikisa ago, Moseseyo one totono wia mekakome okome panagono atoame one mati opikameneyakedo einago tukalepa one wamene ago neme moa neke natono latikamene. Nipa tukanakago lukuke kawatiki mati-kiti opikamotono, nitamene wa Moseseyo akeneya. ²⁹ Nipa odene aline manamikiti tatono kakoa (7) kakeneya. Namolo agome one atoa moapa mati opiameneya one mea tuaneya. ³⁰ Nitikale one liti taku takoa opiane agome einatoa moapa mati opiameneya mea tuaneya. ³¹ Tebolo takoa opiane agomeka einatoa moapa mati opiameneya mea tuaneya. Eni wamene tatono kakoame (7) einatoa kikutua moma-kala nekeneyake panagonoka einatoame mati opikameneya. Peya tiobali mea tukala taneya. ³² Nitikala taneyake wipitikomepa einakatoaka tuaneya. ³³ Eina wamene-mikitame einatoa edikoa kikutua moma-kala nekeneyano, tuane ali atoa Akolaliyo moa kamotokaka-pete

einakatoapa mainagono natono wa tugoa meo-
 pe wa likoa enekoli okome ³⁴ opi meki-kitipa
 alime atoa moa atoa alike pote edikatakutukakala
 toa meki. ³⁵ Nitikiyake tua potepa weneya take
 mea kawatiki-kiti eida mea kaketepa alime atoa
 moamoa atoa alike poamoa toi. ³⁶ Eidapa edelo
 yene keneya mea kawei. Nipa tukolipa Akolaliyo
 moa kamotokakale one mana kono-mikiti mea
 kawei. Nitoa mea kakete wa tukile toamoi.
³⁷ Tuane ali atoa Akolaliyo moa kamotokakamo
 Moseseyoka wia mekaneya. Nipa itipono oa
 kakene yomo deyake Akolaline agale ludu
 nokome akenemo wia mekakomepa Ali Muno
 agoke eya wa wia mekaneya. Ali Muno einagopa
 Eberame Aisaketa Yekobe toa einago-menane
 Akolali wa wia mekaneyano, ³⁸ onepa tuane ali
 atoane Akolali mena. Mea kama piki ali atoane
 Akolali wa okome akedeko. Ali atoa one patu-
 kama kautakoa kakete mea kama piki wa Yesuyo
 okale ³⁹ Mosesene totono pine toa olaukane ali
 padeka-kitame ekete Tikisa ago, agale muno
 kakoa wini okana wa akeneya. ⁴⁰ Nipa one-pala
 agale pade wa pitia yakamene piti tokale akeneya.

Keraisu Onepa Tene Mana

(Matiu 22:41-46, Make 12:35-37)

⁴¹ Nitaneyake Yesuyo e yene-pala okome
 Keraisu wa papete ibini akene agoke ikilepa
 Depidi-loeke tawateko ago wa ikino, dekolo iki-
 pe. ⁴²⁻⁴³ Papete Depidiyo Akolaline bokuke lo
 agale pade wia mekakomepa Keraisuke eya wa
 wia mekaneya.

*Ali Muno Akolaliyo no lukoane meku Ali Muno-
 pala eya wa oka. Ne-pala poi teia meki-kiti*

moane kawikoane neke kawane komo pikouno, nepia meamene wa Akolaliyo oka wa Depidiyo wia mekaneya.

⁴⁴ Nipa Depidiyo Keraisu einagopa one lukoane meku Ali Munu wa akeneyake kimepa Keraisupa Depidi-loeke tawateko ago wa ikino, dekololo iki-pe wa Yesuyo e ali-kiti-pala akeneya.

⁴⁵ Nitaneyake ali atoa peyame yakakoa kamo-toa Yesuyo one oyali-kiti-pala okome ⁴⁶ Mosesene totono pine toa olaukaki ali-kitame toma yakile titi toma yamene. Eni yenepa kini ludu mamina epetaneya wititapea kakeneya yawa ni makesike ali atoame ke wa walikitikakete yono momotada wa yawa ni losu yapukeka tobou ali-kiti meatikita meada wa mepokala tiki. Toge kikoikaka ibini akene yene meatikita meada wa mepokala tiki. ⁴⁷ Ni nepo atoa-kiti oa yotokoa kini yapu eya kode keneya motikiyake eka ali atoame kiwi kei pimo-toa lede kowitikete kutupea pa agale likoa pikala tiki. Ae, Akolaliyo dikaki yene kibu motokomepa dika dika toamene tete meoo wa Yesuyo akeneya.

21

Nepo Meane Atoame Onekeya Peya

Akolaline Takoa Metanemo (Make 12:41-44)

¹ Yesu kabe togapia ate enekale tobou losu yapu keneke kue pitikoai tokoita tobou yene nekete kue eya pitikakala tokoli enaneya. ² Nitaneyake nepo atoa pade ponopene atoa nome tuane kueta takuta pitikananeya. ³⁻⁴ Nitikale enekome okome nimini ukuno yakoe. I kamo yene peyamepa

kinikiya tubeya pa pimotoa keku-mene odene moa pitikakala tokoina. I atoamepa onekeyapa nateya deyake one piko toa eni moa pitikatapeka. One nee eya topo toa moateka kue eni pitikakome tokome e yene peya moa patukaka wa Yesuyo akeneya.

*Tobou Losu Yapu Tumu Tokatekamo
(Matiu 24:1-2, Make 13:1-2)*

⁵ Pade-kitame tobou losu yapuke ekete ipa todolo yapu. Kue epetaneyameka Akolaline takoa metaneyameka koniyo takoa wianeya kakono, enoe wa okoli ⁶ Yesuyo okome kime i enekoa kakiya-kitipa eni wiane kue odeneka kikutukoa piameneya peya wia tadekatapeneya pa tumu tokaneya pioo wa Yesuyo akeneya.

*Ke Enekakale Mekete Tete Moatekoimo
(Matiu 24:3-14, Make 13:3-13)*

⁷ Yesuyo nimo okale eida kakoi-kitame ekete Tikisa ago neme ina okanakalepa manipete taatekoa toko patu. Enile toatekale tigotoma nokale edeya wa adeka piipioo-pe wa okoli okome ⁸ ina okounakale wete taatekoa toameneyakepa pade-kitame anu ibini lede wedekoa nekete ekete Keraisu taatekoane nukuno, noe wa oa ni pade-kitame enile taatekoa toateko tigotokoa nokono, noe wa kiwi oa yotokoino, wedoa lene kia nepikete yakoa poameamene. ⁹ Nipa kini ta ludu uu wa poi toa kakoimo yakoa ni pade take poi tago wa okoimo kugu yakoa toino, piti moameamene. Enilepa taatekoa namolo takoa toatekoyake wipitia ta pade tigotokoa wete patamoo tokolo ni uku wa Yesuyo akeneya.

¹⁰ Nimo ootokoa okome e ku yatename poi tato wa kamoā poi teitakutukakala toi. Ni e ku tobou agoke lukoa meki yatene ete oto wa poi toa winali yoi. ¹¹ Momani-kala tube mati toa eka kuka takeka kobu igi nome poane yene igi nome tokala too. A tibukeka ali atoa piti takatekole-kiti witoa ni Akolaliyo one toateka adeka piipikomēpa padele padele tubele mati witakakala too.

¹² Enilepa wete taatekoa toameneyake ete-kitame kiwi dekoa moa tete mekala toi. Nipa kini losu yapuka po yapuka lia aua pokala toi. Ni ako odene tobou mekoi ali-kiti mekoika eni ali-kitike lokoa ta yopikoi ali-kiti mekoika lia aua pote koiso akakala toi. Anukule takama pokoileke nitoi. ¹³ Nitikoi-petepa kini lene yoto kakete anukumo i i wa toaweā akakala toi. ¹⁴ Nipa edemo wane uku patu wa kini wa kei platekoimo wene kibutukapiameamene. ¹⁵ Noanumēpa kiwi wene taka taka tokolu tokome agale muno kakoa okoli kipala poi teigoī yename moa kautakamele toamoa agaleka topo takamele toamoa too. ¹⁶ Kiniketāi kinikāua kinikameyo kiwi-pala po plane yene kini oya-mikiti enika eni yene peyameka ete ali-kitane yonoke kiwi moa pikala toi. Nitima pekete kiwi padeka-kiti wia tukakakileka toi. ¹⁷ Nipa kipa no-pala odene ibini pedane ali atoa tokome ete yene peya kiwi-pala kotimi yoa meoi. ¹⁸ Nitiketēke kiwi-pala padeleka tamele toamokale tobou witako pine odeneka toa potokamele toamoo. ¹⁹ Eni ke enekakale meake nooke wene tugoa mea togaketepa kini wa toa moino, poapeneya kamene wa Yesuyo akeneya.

Yerusaleme Ta Wia Tadekatapeneya

Tumu Tokatekamo

(Matiu 24:15-21, Make 13:14-19)

²⁰ Poyo yatene Yerusaleme take obomoa note dekali toa unukatapea kakoli eneketepa Yerusaleme ta wia tadekatapeneya tumu tokateko oi tigotokoa nekedeko wa wene toi. ²¹ Nitikoi-petepa Yudea ta ludu pitikoi-kitipa nipa tono pake pake toa pitoa pote paigakoa mepamene. Yerusaleme pitikoi-kitipa nipa kini eni ta wete toa pitoa pamene. Tayo kakoi-kitipa nipa Yerusaleme take pitoa poameneya paka lono pitoa pamene wane uku. ²² Enipetepa Akolaliyo ali atoa kibu motikilepa one bokuke papete wia mekapiane toa-kama taatekoa too tokolo ni uku. ²³ Ae, mati kakene atoa-kitika mati adu tanikakoa mekoi atoa-kitika eni tete witaka-pete manika edoa petoa pomotoa-pe. Ae, enipetepa itonoke dika dika toamene tete witoo. Akolaliyoka one Yu yatene-pala kotimi wene luaneya meoo. ²⁴ Nitaneyake kipala poi teiane yename kiwi padeka-kitipa tueme kawa tukoa ni padeka-kitipa e ku yatenane ta piko peyake tadekamu toa aua pootapeoi. Yerusaleme taapa mone pa yatene-kitame kautoa wia tadekatapekoli pa tumu tokaneya pioo. Nipa Akolaliyo eni mone yatene-kiti kiwika wiou wa moa atukateka oi ponokaleka pa tumu tokaneya pioo wa Yesuyo akeneya.

Ali Yatenane Oyago Wakapea Noatekamo

(Matiu 24:29-31, Make 13:24-27)

²⁵ Nitaneyake a tibukepa lou tokene tagoi moa padele padele tokale eneketepa ae ile toatekolo toko wa enekala toi. Kusa ue mekokaka uu okoa kawa pewikoa kawoo. Itonokeka e ku yatene tepe we tokale wene kainya pianeya meoi. ²⁶ Nipa itonoke padele padele wipitikome toademe tokale nepia meketepa pitime tukete pitakala toi. A tibuke tele taneya mekiya peteka peteka tokale enekete nitoi. ²⁷ Enika enile toka-petepa no Ali Yatenane Oyago wedo patu meane pa teleta toawineya noadene nokolu enoi. ²⁸ Enika enile titia witakale eneketepa nipa Akolaliyo kiwi toa moateko oi tigotokama noademe toko wa wene weye akeneya meamene wa Yesuyo akeneya.

*Yomo Pikike Pedoa Akenemo
(Matiu 24:32-35, Make 13:28-31)*

²⁹ Yesuyo agale pade pedoa okome okome yomo piki eteya yomoka witakoleke ukunu, yakamene. ³⁰ Luno pitikakolo eneketepa poto toko tokene-mene tigotatekolo toko wa kime wene tiki. ³¹ Eina toa anume ina okounakale-kiti witakale eneketepa Akolaliyo ali atoa pawe toa talo toateko eni tigotokona wa wene toi. ³² Etene nimini toatekomo ukuno, yakamene. Ipete meki-kiti peya wete tuutapeameneyake kiwi-pala ina okounakale peya taatekoa too. ³³ Nipa itono tibuta takoa pootapekolika anu agalepa pa pia-kama kawoo wa Yesuyo akeneya.

Taatekoa Toatekale Wedoa Nepikoa Meamene

³⁴ Ina okounakale pubu wameneya odepeta wako pitigatapekome toko toa taatekoa toademe tokono, wedoa meamene. Nipa pale paleta toa

ni bia ue nokoa pia ni kini toatekoile nami namita kakale wene keda taneya mekayano, wewedo meamene. ³⁵ Enika enile taatekoa tokomepa ali atoa ta piko peyake pitikoi toa taatekoa too. ³⁶ Enika enile-kama taatekoa toka-pete no Ali Yatenane Oyago kakouta katepitoa note kanadepa lene tuaneyame wia mea Akolali kowitima pamene. Nipa katepitoa noatekoi tele lukamotoa kowitamene wa Yesuyo akeneya.

³⁷ Ta pataka abuna Yesu tobou losu yapu pome olaukapokala taneya. Nitimotokome likonupa Oliwe-pini wa ibini akene tonoke ete wa pome pipokala taneya. ³⁸ Nitaneyake one eni olaukakome oka agale yakadepa ali atoa peya likonu witia tobou losu yapu-kama note obonokala taneya.

22

Yesu Wia Tukatekoi Oi Pedoa Pianemo
(*Matiu 26:1-5, Make 14:1-2, Yone 11:45-53*)

¹ Edelo ago patukane wa ibini akene toge kikete pa palawe yisi kugu pitikamoia yotane palawe yoa noatekoi oi tigotokoa nekeneya. ² Nitaneyake Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitameka Mosesene totono pine toa olaukane ali-kitameka Yesu edoa katekoa wiato wa wili tokoa kakeneeya. Nipa ete ali atoa piti motekete taneya.

Yesu Moe Meateka Oi Pedoa Pianemo
(*Matiu 26:14-16, Make 14:10-11*)

³ Yesu-pala tuku kakoa (12) opia yakene alikiti pade Yudase einagoke Setanu awinaneya. Einagopa one pade ibini Isekariose. ⁴ Einagopa

Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitika tobou losu yapu talo tane tobou ali-kitika koukoa mekoita pokomepa Yesu kini yonoke moa piateka oi pedoa pianeya. ⁵ Nitaneyake wedia mekete ekete nipa nee kue meoo-koli okome ⁶ nitikouno toe wa tewitikoa pokomepa Yesu moa metekome toatekale wene kibutuma yakeneya. Nipa ali atoane kabeta pake kawamokale nitou wa wene kibutuma yakeneya.

Edelo Ago Patukane Wa Ibini Akene Toge

Kikete Tanemo

(Matiu 26:17-25, Make 14:12-21, Yone 13:21-30)

⁷ Yu yename yisi kugu pitikameneya pa palawe wane-kiti yoa toge kikilepa sipi sipi kai tine-pala moa wia kikala taneya. Nipa edelo ago Idipi ta patukakale Akolaliyo Iserere yene toa motane oi wedekoa nitaneya. ⁸ Eni sipi sipi kai wiatega oi nokale Yesuyo Pita Yoneta moa wetekakome okome edelo ago patukane toge kiatono, eni toge nee wete nodokakapoatino, poe wa wetekakale ekete ⁹ eni toge nee manika nodokatoa-pe wa okoli okome ¹⁰ Yerusalem take pote kaalaukete enekoli ali pade one wagoke ue mete kakalogo aua nome kotukale enoino, einago litima pote one tuapea poka yapu tuapea pamene. ¹¹ Tuapea pote yapu pinago enekete ekete Tikisa agome okome one oya-lawe-pala opiane mekene toge nee nouno, neke ugu yene note meai tiki yapu luku yameano ta wa oka wa akamene. ¹² Kitame nimo okoli yatekome pinagome ako yuane yapu luku yame-tekilepa toto meateko walai eya nodokapianeya

yameoono, eidapa tone toge nee eya nodokakoatino, poe wa Yesuyo one oyali-kiti takuta moa wetekaneya. ¹³ Nitikale pote enekoli Yesuyo eina okanakale tadeka. Nitadekale einata kini toge kia noatekoiya nodokaneya.

Yesuyo Palawe Wane Gerepi Po Ku Ueta

Moa Lawetekome Akenemo

(Matiu 26:26-30, Make 14:22-26, 1 Korine 11:23-25)

¹⁴ Nee noatekoi-petepa Yesu nokome one Aposelo ali-kiti-pala walai waneke lewitoa meaneya. ¹⁵ Nitoa mekome okome anu moatekou tete wete moamekenepa edelo ago patukane toge kiko-pete kipala opiane mekene nee noadiyano wene-kama plane mekou. ¹⁶ Edelo ago patukane toge nee nakilepa Akolaliyo talo toko take mekene toateku adeka pikene tuku. Papete wa pade noamadeneke tuku wa ootokoa ¹⁷ gerepi po ku ue mete mekaneya katekamoA Akolali-pala ke wa ootokoa okome kiwi peya tatia noatino noe. ¹⁸ Nipa gerepi po ku uepa Akolaliyo talo toko ta wete witameneyake papete wa pade noamou wa akeneya.

¹⁹ Ni palawe waneka moa Akolali-pala ke wa ootokoa popimotokome tatia metekome okome ipa anu tiginino, kiwike toane i metekuno, moa noe. Noe wane metekilepa i mekete toko toapa no wene taneya mea toma pamene wane meteku wa metaneya. ²⁰ Nitaneyake nee nootokoa mekete eina toa Yesuyo okome i gerepi po ku ue meteke mekaneya noe wane metekilepa kiwike toane anu

kamate ponateko adeka plane meteku. Nipa Akolaliyo oi pedoa pikana toane tekene kini wenele litia toatiki totono kadimo oane yametekene uku. ²¹ Nimo wanepa ukuyake eya waneka ukuno, yakoe. Mone yename no wia tukamotoa moa meateko agopa one yono i walaike anu yono-pala odeneka pianeya. ²² No tukilepa Akolaliyo papete wene toopikana toane taatekoane tuou. Ae, no wimotoa moa meateko agome dika dika toamene tete moo-kale ²³ one oya-lawe ete oto wa yakaate tekete ekete ina okanapa mainagome toademe tokolo oko patu wa oote toa kakeneya.

Yesuno Oya-lawe Ako Odene Meadete

Togo Togo Oma Pekenemo

²⁴ Yesuno oya-laweme agale oa takoa pili pili toa kakete ekete totopa mainago ako ago meko patu wa togo togo oa kakoli ²⁵ Yesuyo okome mone pa yatenane tobou ali-kitame kiwike lukoa meki-kiti pupu toe toe wa tika tika tiki. Nitikilipa kiwike lukoa meki-kitame kipa toto auapeki yeneno, ke wa kiwi kei piki. ²⁶ Anu oya-lawe kime pade edikameamene. Nitameneya ako ago nepa pene ago tetepo takoa meamene. Tobou ago nepa pa pupu ago tetepo takoa meamene. ²⁷ Ali takutapa panago nee mekome nomotoa padena agome one nee takoa lawetekolo-kiti ako agopa mani ago-pe. Nee mekome nako agopa ako ago eni. Noanupa kini pupu ago mekene uku.

²⁸ Ke enekakale mema yakouka anu oya-lawe kime no kagekama yakoinano, ²⁹ Agetaiyo no ne tobou ago mea wa ali atoa yopiane meatekou ta yameteka toane tekene kime ali atoa yopia

meatiki ta opi yametekene uku. ³⁰ Nipa anu talo toateku ta no-pala opia mekete nee ue eya nomotoane nitiku. Eni uku toapa tobou ali meatekoi walai-kitike eida mekete Iserele yatene tuku kakoa (12) tatite toa takoa enoa akakala toi wa Yesuyo akeneya.

Pitayo Yesu Wawa Akatekamo

(Matiu 26:31-35, Make 14:27-31, Yone 13:36-38)

³¹ Saimone Saimone ne-pala ukumo yakamene. Ali-kitame witi ku yaku-pala eletekoa pianeya peteka peteka tiki toa Setanuyo ne i agopa edikoane toadene mano wa Akolalineke oia motokome akeneya. ³² Nitaneyake Akolalinele takama pokeke tewitiko wakaya tokale neke kowitikakene uku. Wa naniko pale toake eni wene wia wakepa neke oya-lawene wene weye akakala tamene-kale okome ³³ Ali Muno ne po yapu pitikakolika wia tukakolika noka po yapu pitikoa wia tukoa to-motoane uku-kale okome ³⁴ ne-pala i ukumodo yakamene. Opi ali ogada ta patameneka wete ka wameneyake nemepa no i ago wene toamuku wa tebolo-peta akoa wakala too wa Yesuyo akeneya.

³⁵ Yesuyo nimo ootokoa okome namolopa Akolalinemo oa pupitikapekete kue ka nee uatekoi kaka uameneya kawa yeneka mekameneya pa toma poe wane wetekakounake pa pima yakoi-peteka ekete e'e mena-koli okome ³⁶ opidopa kini kue uatiki kaka nee eya uatiki kaka pikolopa nipa moa aua pamene. Tue pade toamokolopa nipa tokoo kakene mamina takoa topo toa moa lua pamene. Ni edoa-mo. ³⁷ *Ete-kitame i agopa Akolaline totono tagoa toamoko ago wa akoa wawei wa wia mekapiane agalepa nooke tugoa taatekamedeko.*

No toatekoumo wia mekapiane agale taatekateko tigotoma noko wa Yesuyo akeneya. ³⁸ Nitikale ekete Ali Muno tue takuta i pikono, ena-koli okome nipa oyake toko wa pekeneya.

Yesuyo Oliwe-pini Tonoke Pome Kakome

Kowitanemo

(Matiu 26:36-46, Make 14:32-42)

³⁹ Yesuyo nimo oomotokome one tanele tokome Oliwe-pini tonoke pekeneya. Eni pokaka one oya-lawe litima pekeneya. ⁴⁰ Nitoa eida pome kakome kipala okome kiwi likoa enekaya wa Akolali kow-itoa kamene wa ootokoapa ⁴¹ alime kue mitapeko kotuke keneya pome neuwe tukupia kowittoa meaneya. Nitoa kowitikome okome ⁴² meteke no noateku ue enekupa no tete mati moatekulu enipa tokono, Atai neme ete wia pedekamedekalepa nitikamene. Nipa anu wene pikule toa wane ekene wamukuno, neke wene pikole tou wa Yesuyo kow-itoa meaneya. ⁴³ Nitoa kowittoa mekaka edelo ago pade one weye akademe tibu kawa nekeneya. ⁴⁴ Nitaneyake tepe we toka matiyame wedoa kowittoa mekale poliga kamate wane keneya pilipita pilipita toa kakeneya. ⁴⁵ Nitoa kowit-tatekoa kamomotokome one oya-lawe mekoita wakapea pokome enekale elame tuaneya tokome atu pia meadekoi. ⁴⁶ Nitadekoli okome dekolo atu pia meki-pe. Setanuyo kiwi likoa enekaya wa kamokoa kowittoa kamene wa Yesuyo akeneya.

Yesu Dekoa Monanemo

(Matiu 26:47-56, Make 14:43-50, Yone 18:3-11)

⁴⁷ Yesuyo nimo oa kakaka ali peya mati obomoa nekeneya. Yesuno oyago pade Yudaseyo eni

yene lia aua nokome Yesu nunu oademe pinele nekeneya. ⁴⁸ Nitoa nunu oademe tokale Yesuyo okome no Ali Yatenane Oyagopa pa yename motokamotoa nunu eke toko-pe wa akeneya. ⁴⁹ Nitaneyake Yesu-pala toadete tokoile enekete one oya-laweme ekete tone tueme wia litiato-pe wa oa ⁵⁰ one oyago padame panagono kapidi pine takoa pitikaneya. Nipa Akolalike lodo yotokoai tane ako tobou agono pupu ago nimini yono lono kakene kapidi pine takoa pitikaneya. ⁵¹ Nitikale enekome Yesuyo okome oyakeno wa wa einagono kapidi luku mitikatekoa ete wa kakakaneya. ⁵² Nititikoapa Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitika tobou losu yapu talo tane tobou ali-kitika Kanosolo ali-kitika one eni dekoa moadete nekene yene-pala okome kini tue lua layo tigini-pala nidikoa aua nikino, nopa ali wia kode moa toko ago tetepo takoa tiki-pe. ⁵³ Ta pataka abuna tobou losu yapu keneke kiwi kakakoane eida-kama pone olaukakounake dekoa moamokoina. Opi i dekoa monikilepa yomiyomu yopikago patu kautakete toatiki-pete tokome ni tiki wa Yesuyo akeneya.

Pitayo Yesu Akoa Wakenemo

(Matiu 26:57-58, 69-75, Make 14:53-54, 66-72, Yone 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Nitaneyake eni yename Yesu dekoa moapa ako odene mekome Akolalike lodo yotokoai tane tobou agono yapu aua pekeneya. Aua pokoika Pita kutu mati kawati toma nekeneya. ⁵⁵ Eina tobou agono yapu pawe keneke pade-kitame pomale toe yoa payapono pia unukoa meaneya. Pita oneka eni yene pake pome lukoa

mepaneya. ⁵⁶ Nitaneyake tobou agono pupu atoa padame enekale Pita toe pake mekale leneme nepikoa pikome okome i agoka Yesu kuyago-pala opia pima yakome taneya wa okale okome ⁵⁷ anuyatoa, no winago wene toamuku wa akeneya. ⁵⁸ Naniko keneya panagome Pita enekome okome neka Yesuno oyago-kale okome e'e, nopa one oyago mena wa akeneya. ⁵⁹ Lou pini odene tadiya ponotekaneyake padekagome okome i agopa Galili agono, Yesu kuyago-pala opia pima yakeneya tadeko-kale okome ⁶⁰ winipa pa okono, neme wini oka agale agopa tokolo meku wa oa kakaka eina eina ali ogada ka oa kakeneya. ⁶¹ Nitikale Ali Munu ago Pita kakata peketapekome nepikoa pianeya. Nitikalepa Ali Munu agome eya wa okana opi ali ogada ka wameneka neme no einago wene toamuku wa tebolo-peta akoka waoo wa okana wene ponokale ⁶² akolono pokome komo kata pitikoa kakeneya.

*Poyo Ali-kitame Yesu Tea Agale Akenemo
(Matiu 26:67-68, Make 14:65)*

⁶³ Yesu eida yopia kakene ali-kitame one tegene matoa layo toua wikala taneya. ⁶⁴ Mamina nateyaka moa one lene timini mutuapa one wane kapidi eyake kala dekoa witikete ekete ne teyo witikato-pe wa wikala taneya. ⁶⁵ Nitoa pademo pademoka oa potokoa tea agale okoa kakeneya.

*Yesu Koisoke Lia Aua Pote Kakanemo
(Matiu 26:59-66, Make 14:55-64, Yone 18:19-24)*

⁶⁶ Ta patakaka Yu yenane Kanosolo ali peya Kanosolo yapu koukoa meponaneya. Nipa Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitika

Mosesene totono pine toa olaukane ali-kitika eida koukakoita pade ali-kitame Yesu-pala aua note kakakoli ekete ⁶⁷ nepa Keraisu wa papete ibini oa plane ago tadekalepa wetu a-na wa okoli okome eeno, nopa einago wane okoluka kime yakoa moamoi. ⁶⁸ Noanumedo kiwi agale palene yatekolupa agale topo takoa wamoi. ⁶⁹ Nopa einago tadeko wa yakoa moamokolika opi titimoane no Ali Yatenane Oyagopa telekolekama toko Akolaline nimini yono lono meane kama poukene tuku wa okale peyame ekete ⁷⁰ nipa Akolaline mana kaku wa eke oko-pokoli okome nopa einago wa wini ekete iki-kale ekete ⁷¹ one koiso akoa oatekomopa pinali one kabunume ina okanano, one pademo okamoka wa pade yakateko toa mena. Oyake yatekoona wa oa tukaneya.

23

Yesu Pailase Mekata Lia Aua Pekenemo

(Matiu 27:1-2 11-14, Make 15:1-5, Yone 18:28-38)

¹ Nimo ootokoa eni yene peya kamomotekete Yesu Pailase mekata lia aua pote kakapaneya. ² Nitikete one akakete ekete i agome Yu ali atoa peya paka paleke lia motokome eya wa okale yatekoo. Tobou ago Sisane takesi kue pitikameo wa oa ni onepa ako tobou meateku ago Keraisu taatekoane nuku waka oa potokakale yatekoo wa Yesu akakete okoli ³ Pailaseyo Yesu yatekome okome nepa Yu yene peya lukoa meki tobou ago-pe wa okale okome nopa einago wa wini

okana wa akeneya. ⁴ Nitikale Pailaseyo Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kiti ni eida oboa kakoi peya-pala okome i agome padele poaneleka toameadeko wa okale ⁵ e yename Yesu wedoa akakete ekete Yudea ta piko peyake i agome i i wa olaukoa ali atoa oa kamotokama yako. Nipa kebono ta Galili take laigoa tone i Yerusaleme take tugoa nitiko wa one akoa akeneya.

Yesu Erodeke Aua Pekenemo

⁶ E yename Galili ta ibini okoli yatekome Pailaseyo okome i agopa Galili ago-pe wa yakaneya. ⁷ Nitoapa Yesupa Erodeyo talo toko take meane ago tadeko wa wene tokome i ago Erode neme pitia yakakamene wa one Yerusaleme take ugu nome mekata moa wetekaneya.

⁸ Nitaneyake Erodeyo i agopa Yesu tokola wa wedia kakeneya. Nipa Yesuyo tubele toma yakenemo yakatekoapa one mekuta padele tubele nokome tokale onemeka enadiya wa nepia meapa opi nekedeko wa wedia kakeneya. ⁹ Nitikome pitia yakoai tokale Yesuyo agaleka wametekoa pa kakeneya. ¹⁰ Nitoa kakaka Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitameka Mosesene totono pine t̄a olaukane ali-kitameka dika dika wa one wedoa akoa kakeneya. ¹¹ Erodeyoka one poyo ali-kitameka one paya tetepo takoa tegene matoa taneya. Nitaneyake mamina epetane mati moa kakoapa Pailase mekota aua poe wa kutu wetekaneya. ¹² Einapetepa Pailase Erodeteta oya

kakoa liputakutukaneya. Namolopa poi teia meetakutukoake nitaneya.

Yesu Yomo Lekaneyake Wia Dekamotoa

Pailaseyo Moa Metanemo

(Matiu 27:15-26, Make 15:6-15, Yone 18:39-19:16)

¹³ Nitaneyake Pailaseyo Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitika Kanosolo ali-kitika one mekuta noatino noe wa kayo oa motokome okome ¹⁴ i agopa no mekuta lia aua nekete ekete i agomepa Lomane yateneke lukoa meamato wa kiwi Yu yatene oa kamotokama yako wa akoa okoina. Kiwi kakakoane one pitiane yatekeneka kini akoa okoina toa padeleka toameadeko. ¹⁵ Erodeyoka one pitia yakatekoapa one koiso akatekale piameadekale oto wetekakona. ¹⁶⁻¹⁷ Yakoe. One wia tukatekole piameadekono, eya tatoane uku. Poyo agome po wapime wikala tomotoane tootokoane po kotokoane wetekou wa Pailaseyo okale ¹⁸ kini kabunu koukotukoa kayo ekete ekete winago wia tukakamoto no ta. Eyago Barabasi po kotokoa oto wetekaka-ye wa ka telo okoa kakeneya. ¹⁹ Barabasi einagopa Lomane tobou agome po yapu pitikakilepa Yerusaleme take Lomane yene-pala poi kamotokoa ali wia tukoa taneyake pitikaneya.

²⁰ Nitane ago po kotokoa oto wetekaka-ye wa kayo okolika Pailaseyo Yesu po kotokoane wetekou wa wene pikome kini wene wia wamotoa oa enekale ²¹ ete wa kayo ekete winagopa yomo lekaneyake wia dekakamotoa wia dekakamotoa wa kayo okala tokoli

²² Pailaseyo tebolo takakome okome i agome padele poaneleka toamedekono, one wiane tukatekule piamoko. One poanele edele taneyake iki-pe. Pa po wapime poyo agome wikala tomotoane tootokoane po kotokoane wetekou wa okale ²³ agale telo oa kamotokakoa kakeneya. Nipa one wia dekamamotoa tika tika tekete nenome moa patukakoli ²⁴ Pailaseyo nitikou toe wa eya taneya. ²⁵ Eyago Lomane yene-pala poi kamotokoa ali wia tukoa taneyake po yapu moa pitikane ago Barabasi po kotokoa wetekaneya. Nipa e Yu yenane wene litia taneya. Nitoapa i ago Yesupa moa kini wene litia topoe wa Yu yene moa metaneya.

Yesu Yomo Lekaneyake Wia Dekanemo

(Matiu 27:31-44, Make 15:21-32, Yone 19:17-27)

²⁶ Nitikale aua pokoika Sairini take ago Saimone tayo lono kawa nome kotukale dekoa motaneya. Nipa one mukitike eina lekane yomo aukakete ekete Yesu i ago namolo kawa pomotono, iyapa neme lia aua notokamene wa dekoa moa aukaneya. ²⁷ Yesu eni pokaka ali atoa obomoa litima nekeneya. Nipa atoa-kitika one elame tukete komo kata oawineya litima nekeneya. ²⁸ Nitikoli peketapekome okome Yerusaleme atoa-kiti nooke pade komo wameamene. Nitameneya kini mati-kitikeka pinatoa-kiti kiwikeka komo oa kamene. ²⁹ Ae, dika dika toamene tete moatiki tigotoma noko. Enipetepa eya wa oi. Kini mati-kitame eni tete motokaya tokale mati opiamoa adu tanikakoa meamoa pa tioboya meki atoa-kiti kolotine meamele toko wa oi. ³⁰ Nitoa *tube tonopala kayo oa ekete kilikete toto wio-ye wa oa ni de*

tono-pala kayo oa ekete kilikete toto kauta-ye wa kayo oa toi. ³¹ Ae, yomo weneyake dikoa tikino, kau toa tuaneyake kakalepa edele toi-pe wa Yesuyo akeneya.

³² Yesu wia tukadete aua peketepa poanele tane agotaka wia tukadete aua pekeneya. ³³ Nitoe ali wago wa ibini akeneta tugo kakete Yesu eida yomo lekaneyake wia dekaneya. Poanele tane agotaka yomo padetake wia dekaneya. Nipa panago one nimini yono lono wia dekoa padena ago one ewa yono lono wia dekoa taneya. ³⁴ Nitoe kakoli Yesuyo kowitikome okome Atai wene toamekete tikino, kini i tikike po letu mekoa kibu moameamene wa kowitikaneya. Nitaneyake poyo ali-kitame one mamina-mene tatiato wa tadu toa tatite taneya.

³⁵ Pa ali atoa eida kakete nepikoa kamotoa to-bou ali-kitame tegene matakete ekete i agome ete ali atoa toa motaneyake i dekaneya kako. I agopa Akolaliyo one wa takoa moa kakapiane ago Keraisu tadekalepa nipa pinali one wa toa moonoo, tokale enato wa tea agale oa kakeneya. ³⁶ Poyo ali-kitameka one tegene matakoe pinele nekete kou tane gerepi po ku ue ne na wa metekete ekete ³⁷ nepa Yu yene peya lukoa meki tobou ago tadekalepa pinali neke wa toa moa-na wa ya motokakete akeneya. ³⁸ Yesu eni wia dekakete one wago pitia lekane yomo munoke pipia eya wa wia mekoa dekaloganeya. I agopa Yu yene peya lukoa meki tobou ago wa wia mekoa dekaloganeya.

³⁹ One-pala odeneka wia dekane ago poanele tane ago padame Yesu-pala oa potokakome

okome nepa Keraisu patu. Nepa einago tadekalepa pinali neke wa toa motekepa totaka toa moa-na wa oa potokaneya. ⁴⁰ Nitikaleka padena agome o ago kikoa okome nepa i agopala wia tukatekoi oi pedoa pia wia dekaneyano, Akolali piti moameke oko-pe. ⁴¹ Totapa tone tokoo poaneleke nami wia kibu motaneyano, i agome padeleka toameneyake pa wia dekaneya kakono, dekolo oa potokako-pe wa kikoa ootokoa ⁴² Yesupala okome Ali Muno neke talo toko take poke mekepa no wene taneya meamene-kale okome ⁴³ nimini ukuno, yaka. Opi nepa no-pala ali atoa mea epetekaki take Paradise take odeneka meoo wa Yesuyo akeneya.

Yesu Tukome Tuanemo

(Matiu 27:45-56, Make 15:33-41, Yone 19:28-30)

⁴⁴ Einapete lou matai ponome kakaka (lou pini 12 kilokoke) tadiya ta lia kadukaneya. Lou pene webokaka (lou pini 3 kilokoke) ta pa likatapeneya. Lou pa toameneya tokome taneya. ⁴⁵ Kuna tobou losu yapukeka eya mamina Akolali meko lono wa akene luku olege toa ketekalogane mamina ete oto iyawea tukaketikaneya. ⁴⁶ Nitikaka Yesuyo telo ootapekome okome Atai anu yominipa takoa pomotoane ukuno, neme moa ta wa ootokoa tukome tuaneya.

⁴⁷ Enile tokale enekome tobou poyo agome okome i agopa nami kawamene ago tadeko wa Akolali kei pia kakeneya. ⁴⁸ Einali-mene wia dekakete tokoile enadete obomoa nekene yename enika enile tokale enemotekete kini kini yapu yapu wakapea pekeneya. Nipa tepe we tokale kini

palanu wi wi toma pekeneya. ⁴⁹ Yesuno oya-lawe peyaka one-pala Galili ta kawa Yerusaleme take opia nekene atoa-kitika eka mati kakete enika enile tokale enekoa kakeneya.

*Yesuno Tigini Kotake Moa Pipanemo
(Matiu 27:57-61, Make 15:42-47, Yone 19:38-42)*

⁵⁰⁻⁵¹ Panago Arimasia take ago Yosepe Kanosolo agomeke ete Kanosolo ali-kitame Yesu wia dekatekoi oi pedoa planele litia toameneya. Einago wene kiyo akeneya mekome epetanele-kama tane ago tokome Akolaliyo ali atoa pawe toa talo tokale nepia meaneya. ⁵² Einagome Pailaseke pokome okome Yesuno tigini mouno, mea ta wa opokale ⁵³ nipa mopoano pa wa yametekale pokome toa motaneya. Nitoapa ake tane mamina petene moa tatilogoia Yesuno tigini pia ewetetapeneya. Nitimotokome pome pala padaneta kokapiane kota keneke moa pipaneya. Nipa tuane ago odeneka wete moa pipameneta eni moa pipaneya. ⁵⁴ Yu yene ko mea pupu toamatekoi oi tigotokale nodokoa meane-pete enile taneya.

⁵⁵ Yesuno tigini eni moa pipokalepa eya atoa-kiti Yesu-pala Galili ta kawa Yerusaleme take opia nekene atoa-kitame einago Yosepe litima pekeneya. Nitaneyake eni kota keneke one tigini pikome tokale enemotekete ⁵⁶ Yerusaleme take wakapea pekete one tigini kalono takatekoiya nodokoa pianeya. Nitoapa Mosesene totono plane toa tekete ko mea pupu toamene-pete yapu pa ko meaneya.

24

*Yesu One Tuaneya Pianeta Kamoia Pekenemo
(Matiu 28:1-10, Make 16:1-8, Yone 20:1-10)*

¹ Egeme ta t̄uei teigaka einatoa-mename eina kalono taneya ete pia nodokoa pianeyapa aua pato wa Yesuno tigini pipaneta pekeneya. ² Nitoa pekete enekoli one pipaneta kota kabunu ketekalogane kue ete koketekaneya kakedeka. ³ Nitoa tuapea pote kakete enekoli Ali Muno Yesuno tigini piameadeka. ⁴ Nitoa wene kainya pianeya kakoika alita takuta mamina yati yati tane mati kakeneya kotikatapea kini kakoiya liti note kananeya. ⁵ Nitikoli enekete piti moa keti walikoa kakoika einagotame ekete i kota kenekepa tuane ali atoa piai toatikiyano, yomini meane ago dekolo oto tuku toa niki-pe. ⁶ Kime tuku toniki agopa wetē kamoia poka. One Galili take kakome kipala okana agale wene kayapeaneyā tokome ni niki-pe. ⁷ Eya wa okana. Panagome Ali Yatenane Oyago moa poane alikitane yonoke pikale yomo lekaneyake wia dekoi. Nitikolika ta pataka teboloke plane kamoane pou wa okana wa einagotame okoli ⁸ e winimopa nimini akedikī wa one eina okana wene kibutukete akeneya.

⁹ Nitoapa Yesu pipaneta tewitikoa one tuku melepu kakoa (11) oyali mekoita pekete kini enoa yatekoinakamo i i wa one oya-lawe-palaka ete yene-palaka toaweā akeneya. ¹⁰ Nipa Yesuno Aposelo ali mekoita pote toaweā opikilepa eya atoa-mene Magadala Maria Yoanata Yamene nine Maria toa ni kiwi-pala opia pekene atoa-kiti

enika eni atoa-kitame toawe apaneya. ¹¹ Nitikoli yatekete pamo akene tetepo tokale yakoa moameneya. ¹² Nitaneyake Pita kamomotokome Yesu pipaneta teyapea pome kota kabunuke kakome watekoa enekale tigini togotane mamina odene pa pikale enaneya. Nitoapa edele taneya patu wa wene kibutuma pome wakapea pekeneya.

Yesu One Oyata Takuta-pala Emease Take

Opia Poademe Pokome Akenemo

(Make 16:12-13)

¹³ Einapetepa Yesuno oyata takuta Emease take poadete pekeneya. Emease ta Yerusaleme tata pake tuku melepu kakoa (11) kilomita tadiya pianeya. ¹⁴ Emease take eni poadete pekete Yerusaleme take tanemo koota oma pekeneya. ¹⁵ Nitoa koota oma pokoika Yesuyo moa tikitikamotokome opia pokale ¹⁶ one lene timini agopa motekete pade eina opia pokono wene pia pekeneya. Nipa padeleme kini leneta likatapeane tetepo taneya pekeneya. ¹⁷ Nitikoli opia pokome okome koota wini oma pikimopa edemota iki-pe-kale weneta keda taneya witimoa kakeneya. ¹⁸ Nitoa kakete panago Keliopasi wa ibini akene agome okome okome Yerusaleme meki peyame wene tomotoake neme odene abela ikonota tanemo wene toameke oko-pe-kale ete kita-pala okome ¹⁹ edemoke iki-pe-kale ekete Nasarese Yesuke oko. Einago Akolaline agale akakagome Akolaline lenekeka ali atoane lenekeka padele padele toa pademo pademo oa tikilepa telekole-kama toa toka. ²⁰ Nitima

yakanake Akolalike lodo yotokoai tiki tobou ali-kitameka tone ete tobou ali-kitameka eya tokoi. Einagopa mone agome wia tukateka koisoke aua pokoi. Nipa yomo lekaneyake wia dekamotoa wakoi. ²¹ Inakagopa toto Iserele yene oto toa moatekago taatekoa nokono wene pikoonake wia dekakoi. Eyakeka wene keda taneya meko. Einago wia dekatekaneyake ta patako tebolo eni patukakona. ²²⁻²³ Nika ta t̄uei teigaka tone oyatoa padeka-kitame one pipaneta enepokoli one t̄igini piameadeka. Piameadekale enemotekete toto mekoota wakapea nekete tone wene kainya pikakete ekete pulete keneya enekolo one pipaneta edelo ago takuta eida kakoli enekoo. Enekolo ekete inakago kamoā poka wa okoi wa einatoa-kiti toto mekoota note onokoi. ²⁴ Nitikoli tone oya-lawe pade-mene one pipaneta pekete enekoli einatoa-kitame okoina toa tadekale eneketeke Yesu pade enameneya wa einagotame Yesu-pala akeneya.

²⁵ Nimo okoli kita-pala okome okome ae, kolotini lupi toa paya wene pianeya mekete iki. Akolaline agale papete t̄oaweā akane ali-kitame Keraisuke wia mekapiānemo lugutukoa oi mokala teketeke yakoa moamekete tadiki. ²⁶ Keraisyuo eni tete moa meemotokome one p̄a teleta tootapeneya mekanata wakapea poo wa wene toamokoi-pe wa akeneya. ²⁷ Nimo ootokoapa Moseseyoka Akolaline agale papete t̄oaweā akane ali-kitameka wia mekanemoke titimoa Keraisuke oa plane agale peya pine i i wa t̄oā kibutukakutu toa ootapeneya.

²⁸ Nitoa oma pomepa one oyata pote platekoita

tigotokale patukoa poademe keneya tokale ekete²⁹ ta lima nokome lou-pala pipademe tokono, tone piatono noo wa kowitikoli nipa piatoe wa yapu tuapea pekeneya.³⁰ Nitoapa one oyata-pala walaike opia mekome palawe wane moa Akolali-pala ke wa ootokoa popimoa metekale³¹ eina eina kini leneta kikatapeneya i agopa Yesu tadeko wa wene tokoli agopa takatapea pekeneya.³² Nitaneyake oyagota ootakutukakete ekete ataiyo inakago tota-pala ka ludu ko oma nokome Akolaline bokuke wia mekane agale pine toa kibutukakutu toa ootapekale kolotine yakama nokoo wa akeneya.

³³ Nitoa eina eina kamomotekete Yerusaleme wakapea pekete enekoli Yesuno tuku melepu kakoa (11) ali-kiti ete ali atoa-pala koukoa mekoli enaneya.³⁴ Nitikoli ekete Ali Muno Saimone Pita mekata ponokome lene timini yametaneyano, one tuake wete kamotadeko wa e yename kita-pala akeneya.³⁵ Nitikolipa Yesu ka ludu opia nokome akenemoka palawe wane popimoa metekale i agopa Yesu tadeko wa kitame wene tanemoka i i wa toawe akeneya.

*Yesu One Oya-lawe Pakeke Nome Kakenemo
(Matiu 28:16-20, Make 16:14-18,
Yone 20:19-23, Aposelo 1:6-8)*

³⁶ Kitame nimo oa kakoika Yesu kiwi pakeke nome kakome okome tepe kolotini mataketikoa meamene wa okale³⁷ ekee, yomini pade nome kako wa piti moa kakeneya.³⁸ Nitoa kakoli okome tepene li li wa kawa pome taneya mea tikino, dekololo tiki-pe.³⁹ Noanu i kakuno, anu yono

kawata enoe. No yominido tokolopa nipa melepu tonon eya kakeneya kawamuku wa ootokoa ⁴⁰ one yono kawata enoe wa yametaneya. ⁴¹ Nitikale wedoa wedia kakete i agopa Yesu tadeko wa wene toake kamoano amene tetepo takoa wene kainya pia kakoli enekome okome no noatekuya pade piko-pe-kale ⁴² yotane mou kugu moa metekoli ⁴³ kiwi kakakoa moa nakeneya.

⁴⁴ Nootokoa kakome okome no wete tuamekene kipala opiane yakene eya wane okouna wene takakene ukuno yakoe. Moseseyo one totono yamea ni Akolaline agale toawe akane alikitame agale wia mekoa ni Depidi-loeme lo agale wene kibututukoa wia mekoa tanepa no nekene toatekoumo i i wa wia mekapikala taneya. Nooke eni wia mekapiane toa-kama taatekoa too wane okouna wa Yesuyo akeneya. ⁴⁵ Nitoapa Akolaline bokuke oneke wia mekapiane agalepa ipa iyake akeneya, ipa iyake akeneya wa wene takatapeneya. ⁴⁶ Nitikome okome eya wa papete wia mekapianeya. Keraisu taatekoa nome tete moa mea tukomeke ta pataka teboloke kamoapoo. ⁴⁷ E ku yatene-kitameka kini tokoi poanele tewitikoa wakolipa eni poaneleke po letu mekakana Akolaliyo keetapea agopa takatapeo. One eni toatekamopa Yerusaleme take titimoa ta piko peyake i i wa Keraisuno ibini wedekoa oa pupitikoi wa wia mekapianeya. ⁴⁸ Eni papete wia mekapiane toane taatekoane toma nokoule anu oya-lawe kime enekoinano, i i wa oawineya pamene. ⁴⁹ Agetaiyo i ago moane wetekou wa papete oa pika ago kiwike awinomotou. Einago a tibu mea kiwike awinokome tele lukademe

tokono, Yerusaleme take nepia meamene wa Yesuyo akeneya.

*Yesu A Tibuke Ate Kamotoko Aua Pekenemo
(Make 16:19-20, Aposelo 1:9-11)*

⁵⁰ Nitimotokome Yesuyo one oya-lawe-pala Besani take aua pokome one yono ate kamotoko kakome Akolaliyo i yene pewe wia ta wa kowitoa kakeneya. ⁵¹ Nitoa kawa tewitiko pokale Akolaliyo moa a tibuke aua pekeneya. ⁵² Aua pekeneyake one oya-lawe neuwe tukupia one kei pia kaamotekete Yerusaleme take wedianeya wakapea pote mepaneya. ⁵³ Nitaneyake tobou losu yapuke-kama oboa mea Akolali-pala ke wa oa one kei piai toa kakeneya.

**Weneya Totonu Keraisu Yesunomo
The New Testament in the Witu Language (also known
as the Wiru Language) of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Witu long Niugini**

copyright © 1990, 1992 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Witu (Wiru)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 22 Nov 2019

160088da-6131-52e6-9b0f-c3dc6e8c6abb